

Cupola

Mihai M. S. Maxim

Editura Universităţii „Lucian Blaga” din Sibiu
2009

Mihai M. S. Maxim

Cupola

Roman

Editura Universităţii „Lucian Blaga” din Sibiu
2009

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
MAXIM, MIHAI M. S.
Cupola / Mihai M. S. Maxim. – Sibiu:
Editura Universităţii „Lucian Blaga” din Sibiu, 2009
ISBN 978-973-739-731-7

821.135.1-31

Cuviosului Părinte Cleopa
de la Mânăstirea Sihăstria,
care mi-a îngăduit să-i sărut mâna.

1.Negurile Irlandei

Nu pot nicicum să mă obişnuiesc cu Universul… Aş vrea să-mi pot da seama ce se întâmplă cu mine, să pot să vorbesc despre cele ce le-am văzut şi le-am auzit, dar mintea mea e confuză. Parcă aş fi venit deodată din alte lumi. Pur şi simplu, încă *nu pot să mă obişnuiesc cu Universul*. Asta e tot ce ştiu în acest moment. Da, acesta e simţământul cel mai puternic de care mă simt pătruns şi în care încerc să pătrund acuma cu conştiinţa: nu pot să mă acomodez. Eu aparţin altei lumi. Şi, pentru moment, asta mi-e singura certitudine. Eu nu sunt din lumea aceasta. Sunt un neadaptat. Un inadaptabil. Sentimentul exilului este singura certitudine.

Universul acesta în care-ncep să mă trezesc e straniu şi rece: îmi pare cu totul străin.

Aş dori să îmi amintesc de unde-a pornit totul, de parcă n-aş şti că, aproape întotdeauna, exact originile rămân învăluite-n mister. Nu contează, dacă doresc să ies din această atmosferă indescriptibilă, gri, nevăzută, ceea ce mă îndeamnă să cred că lumea aceasta este exclusiv inteligibilă, va trebui să îmi amintesc ceva, şi apoi să mă-ntorc pe firul câte unei amintiri mai consistente.

Întotdeauna m-au fascinat podurile. Sau poate că nu m-au fascinat chiar întotdeauna, poate că nu mi-au plăcut în mod deosebit niciodată, dar în clipa aceasta aşa îmi place să cred. Încă nu îmi dau seama dacă acestea sunt amintiri aievea, sau sunt doar fantasmele unei imaginaţii capabile să-mi reinventeze trecutul.

Mă aflu lângă catedrala Saint Nicholas şi privesc Podul Salmon Weir. Dincolo de pod se vede lucind Town Hall Theatre. Nu ştiu dac-am intrat vreodată într-însul. Privesc în dreapta mea, dar privirea mea rămâne difuză. Nu pot să-mi focalizez ochii, şi înainte să-ncerc s-o fac, simt că în starea în care mă aflu *n-am voie*, dar nu ştiu de unde survine această

ciudată interdicţie. Parc-aş pluti odată cu River Corrib de-a lungul malurilor pietruite, fără să ştiu dacă sunt purtat de ape sau dacă înaintez împotriva curentului. Ajung la Podul O'Brien şi văd în depărtare Wolfe Tone Bridge. Sau nu-l văd. *Ştiu* că e Podul Wolfe Tone.

Sunt în Galway şi mă comport de parcă acesta ar fi oraşul meu natal. Nu pot să spun însă de unde vine această certitudine. Evit centrul, care în acest moment nu mă atrage deloc, şi mă las dus de gânduri spre casa Norei Barnacle, marea iubire a lui James Joyce. Nu rămân aici, ci merg mai departe spre Castelul Lynch. Nu mă opresc. Trec pe William Street şi, nu ştiu cum, mă pomenesc în faţa unei cafenele de pe Williamsgate Street. Veneam des aici. În trecut obişnuiam să mănânc la Maxwell McNamara, dar acum nu doresc să mă opresc nici aici. Pe vremuri obişnuiam să comand Colcannon, iar uneori luam tocăniţă de văcuţă cu bere: şi-acum mai simt dafinul şi cimbrul, şi gustul acela inexplicabil al sosului picant şi amar. Ca desert luam aproape întotdeauna "Irish Mist". Gândul acelei *crème de gelatină*, cu gust de lichior, îmi dă şi acuma fiori. Ar trebui adică să mă-nfioare. În zile mai deosebite mâncam însă Dublin Coddle: iar cârnaţii şi şunca erau din belşug… dar nu ştiu ce mi-a venit cu toate aceste gânduri: *mă comport de parc-aş avea stomac!*

Dar *am* stomac! – mă revolt eu la toate aceste reflecţii. Doar că acuma nu mi-l mai găsesc. Vreau să spun că nu mi-l găsesc deloc. Dealtfel, n-am nici o senzaţie trupească, de parc-aş fi numai gândire pură: doar gânduri. Pe moment, mă hotărăsc să părăsesc şi gândurile.

Sunt în Eyre Square, piaţa e pustie şi străluceşte de parcă ar fi fost de curând spălată de ploaie. Casa părinţilor mei se află aproape, pe Forester Street, chiar lângă Celtic Tourist, dar n-am venit aici ca să-mi întâlnesc nostalgiile.

Nu ştiu dacă sunt în trup sau în afară de trup, dar constat cu surprindere că pot ajunge cu viteza gândului oriunde vreau: e

deajuns să mi-o doresc cu putere. Pot zbura, şi chiar zbor pe aripile propriilor mele gânduri. Ştiu că în spatele meu, la câteva mile depărtare, se află ţărmul Connemara, însă în acest moment nu sunt deloc atras de albastrul sălbatic şi straniu al cerurilor sale pustii. Stau cu spatele la Oceanul Atlantic şi privesc ţărmul opus. Văd Dublin-ul şi Marea Irlandeză. Aici trebuia să ajung.

Am ajuns.

Mă aflu pe cheiurile râului Liffey. Nu ştiu ce caut. Oh, iarăşi obsesia aceasta cu podurile. Caut un pod. Privesc cu înverşunare, dar am deja presentimentul că nu-l voi găsi aici. Şi totuşi merg înainte. Sunt pe Wellington Quay, lângă Clarence Hotel, şi trec de-a lungul apei neştiind prea bine ce să aleg: Grattan Bridge, O'Connell Bridge sau Butt Bridge. Aleg Butt Bridge, ajung pe cheiul Saint George şi traversez River Liffey îndreptându-mă spre Nord. Nu ştiu de ce am ales Podul Butt, însă o voce interioară îmi spune că am ales bine. Ştiu acum şi ce caut, sau mai bine zis ştiu *ce nu caut*: nu caut un pod peste ape, ci un pod peste şosea sau peste o şină de cale ferată, nici eu nu ştiu încă bine. Dar îmi revin amintirile.

Trec pe Gardiner Street şi ajung în Mountjoy Square. *Ştiu* că în stânga mea se află James Joyce Centre şi Belvedere College. Da, este a doua oară când mă gândesc la James Joyce. Privesc trecătorii, şi când le văd îmbrăcămintea din alte timpuri bănuiala mi se transformă în certitudine. Ca să fiu sigur, mai merg o vreme pe Temple Street, apoi pe Eccles Street. Caut casa cu numărul şapte. Am ajuns în faţa ei. Casa *există*, ceea ce îmi confirmă cele mai negre presinţiri. Ea nu trebuia să existe: a fost demolată în 1980 spre a deschide un drum spre spitalul din cartier. Aceasta înseamnă că nu mă aflu în Dublinul real, în care mi-am făcut studiile, ci în Dublinul din vremea lui Joyce.

Mă simt de parcă aş fi căutat un pod de trecere peste Literatură. Am parcurs, aproape fără să-mi dau seama, traseul

Odiseii lui Leopold Bloom, acest Ulise ce se ignoră pe sine de-a lungul unui întreg roman. Poate că şi eu mă ignor.

Sunt foarte nemulţumit de mine. Încep să devin neliniştit. Mă concentrez în faţa casei de la numărul şapte ca şi cum aceasta ar fi o poartă de trecere dintr-un vis al Literaturii într-o altă visare, mult mai puternică: în visul vieţii noastre întregi.

Casa a dispărut. Trecătorii au altă înfăţişare, dar sunt la fel de grăbiţi. Mă ignoră cu totul: par să nici nu mă vadă, cu excepţia unei femei care mi-a apărut brusc în faţă, şi care continuă să mă scruteze uimită. Sau poate că eu am apărut brusc în existenţa ei.

"- Nu vă supăraţi, Miss, în ce an suntem ?"

Dar până să schiţez cel mai mic gest, domnişoara se retrage în grabă: aproape aleargă. Bine că cineva totuşi m-a văzut. Începusem să mă îndoiesc de propria mea existenţă. Acum ştiu cu certitudine că mă găsesc între lumi şi conştiinţa mea se deplasează-mpreună cu spiritul. Nu ştiu unde mi-am lăsat trupul. Încă nu ştiu nici prin câte porţi ale visării trecusem atunci când părăsisem un vis pentru alt vis, atunci când în această călătorie pe aripile visării îmi dădusem drumul imaginaţiei, astfel încât să îmi creez singur fantasme din experienţele mele literare de dinainte. Trebuie acum să mă întorc din lumea crepusculară în care mă aflu în locul în care mi-e trupul.

Ştiam că Irlanda şi Dublinul lui Joyce fuseseră numai fantasme ale gândirii mele: fantezia mea debordantă şi creativitatea întotdeauna mi-au jucat feste. Dar Dublinul în care m-a recunoscut acea tânără este real, este oraşul timpului meu, pe care m-am plimbat aievea. La fel s-a întâmplat şi în Galway, unde totul a fost la fel de real. Între experienţa reală din Galway, oraşul natal, şi experienţa reală din Dublin, în care îmi făcusem studiile, visasem Dublinul lui James Joyce, care nu fusese decât o fantasmă.

Mi-am amintit că adeseori călătoream în sudul Dublinului, în ţinutul Wicklow. La mânăstirea Glendalough, în County Wicklow, întemeiată de Saint Kevin în veacul al şaselea după Hristos, am descoperit prima dată că am anumite capacităţi stranii, pe care majoritatea oamenilor nici nu le cunosc, şi de atunci m-am obişnuit să mă retrag pe toată perioada de vară aici.

Mânăstirea Glendalough se află între ape, la confluenţa a două râuri: Glendassan River şi Glenealo River; această adevărată congregaţie a apelor aduce aici şoaptele altor timpuri. Vârfurile Camaderry şi Derrybawn străjuiesc depărtările. Râul Glenealo îşi permite două momente de odihnă: două lacuri ca două oglinzi de trecere către lumi ajung să sporească frumuseţea sălbatică şi stranie a locului. Aceste ţinuturi m-au fascinat întotdeauna şi de aceea mi-a fost dor să le mai revăd. Mânăstirea are un turn rotund de refugiu, construit probabil în veacul al zecelea după Hristos, care atrage pelerini din toată ţara. Acest Round Tower din Glendalough este în întregime din piatră, are cinci etaje şi cinci ferestre de acelaşi fel, cu cinci scări interioare, iar intrarea este cam la cincisprezece picioare înălţime de la pământ. Scara de la intrare era trasă în turn în momentele de primejdie în care ţinuturile erau invadate de vikingi. Turnul din Glendalough seamănă cu cel din Ardmore, din Ţinutul Waterford, în Sud, şi nu se ştie dacă nu aveau pe vremuri şi clopote de alarmă, sau de chemare la rugăciune.

Mi-am descoperit capacităţile stranii pentru prima oară atunci când am atins cu palmele pereţii acestui turn. Voiesem să mă rog, sau doar să-mi odihnesc fruntea pe piatra aspră a acestui turn: eram atât de obosit de existenţă! Atât de epuizat… Dar în momentul în care l-am atins cu palmele şi l-am îmbrăţişat, închizând ochii, am început să aud cântări stranii, apoi paşi grăbiţi deasupra unor trepte sau deasupra unor platforme nevăzute. În câteva ore am auzit şi-am văzut totul:

am fost spectatorul istoriei cunoscute şi necunoscute a acestui binecuvântat loc. Am fost martorul corurilor îngereşti ale călugărilor, care cântau într-o limbă veche, stranie, aproape necunoscută: limba strămoşilor mei. Am fost martorul acceselor de evlavie şi al înfiorărilor mistice, am participat la eforturile cărturarilor de a întemeia o cultură şi-o spiritualitate vie, m-am înălţat odată cu aspiraţiile şi idealurile lor şi am zburat cu ei pe aripile vederii profetice. Am participat cu toată fiinţa mea la bucuriile şi la durerile lor, încât am ajuns să îi consider fraţi ai mei: fraţii şi părinţii mei aparţinând altor timpuri! În câteva ore am străbătut veacuri. Am vrut să-mi iau licenţa în Psihologie şi Antropologie cu monografia acestui loc, însă exactitatea descrierilor i-a uluit pe profesori. Unii m-au considerat exaltat, fiind convinşi că paginile mele sunt fabulaţii demne de un roman, nu de o lucrare ştiinţifică, alţii au fost surprinşi să constate cât de bine cunoşteam istoriile care fuseseră consemnate în cărţile şi monografiile anterioare ale locului.

Am fost ameninţat că nu-mi voi lua niciodată licenţa dacă voi continua să persist în această literaturizare a cercetării ştiinţifice. M-am opus cu vehemenţă siluirii materialului meu, ceea ce pentru Comisia de evaluare a tezelor a fost un adevărat scandal; apoi scandalul Catedrei de Psihologie şi Antropologie s-a mutat la Decanat şi la Rectorat.

Mi-am amintit. Mă numesc Melvin Moran Kavanagh, sunt originar din Galway, sunt hipersensibil, şi atunci când ating anumite lucruri şi mă concentrez asupra materiei acestora am capacitatea de a avea viziuni ale oamenilor ce le-au atins înainte şi care şi-au imprimat în ele vibraţia de-a fi. Percep nu numai emoţiile acelor persoane, ci văd cu adevărat scene din vieţile lor! Mai mult: uneori am chiar impresia că le percep gândurile. Uneori îmi pare că devin eu însumi gând pur, fantasmă printre atâtea alte fantasme.

Întotdeauna – atunci când ajung să mă-ndoiesc eu însumi că mai exist – vin aici, la mânăstirea din Glendalough, în faţa acestui turn. Dar nu-l mai ating.

Acum sunt iarăşi aici. Văd biserica în depărtare, la poalele dealului împădurit, văd apa de cobalt şi colinele de smarald, văd turnul de piatră. Dar înainte să mă bucur, în singurătatea cea mai desăvârşită, de toate aceste privelişti şi lucruri, un vârtej interior mă atrage şi mă cufundă în mine. Mă-ntorc.

2. Porţile lumii de dincolo

Mă trezesc în faţa unui alt turn de piatră. Sunt aşezat pe o bancă şi lângă mine se află un călugăr. Reverenda şi mantia sa, negre, contrastează cu chipul strălucitor: ochii săi negri sunt atât de arzători, încât nu le poţi suporta prea mult timp strălfulgerarea. Şi chiar dacă îmi cobor privirea în pământ şi îmi fereşti ochii de orice pătrundere, Bătrânul pare să îmi privească direct în suflet: e clar că îmi percepe gândurile. *Toate* gândurile. Barba şi pletele negre sunt atât de strălucitoare, încât îmi par albe, ca şi cum ar fi de argint. Niciodată nu mai văzusem un om *astfel*.

"- Ai visat…" îmi spune el cu blândeţe.

Schiţez un gest de scuză, ca orice om surprins că a aţipit.

"- Sunt obosit şi confuz, Părinte. Îmi vine aşa de greu să mă adaptez cu Universul!… Da… încă nu m-am obişnuit cu acest Univers."

"- Ai avut din nou o viziune: nostalgia ţinuturilor natale te smulge din tine !"

"- Mi-e dor de Irlanda, Părinte, chiar dacă ţara Sfinţiei Voastre este aproape la fel ca a mea!"

Mă aflu în *Ţara de dincolo de păduri*. În Nord.

Ardealul de Nord şi Irlanda de Nord sunt atât de asemănătoare, încât uneori sunt convins că au primit *destine identice*. Dar acum aş fi preferat să mă găsesc în ţara mea.

Părintele Nicodim nu vorbeşte limba engleză. *Mi se adresează direct prin gânduri*. Cunoaşte tot ce gândesc.

"- Povesteşte-mi vedenia pe care-ai avut-o! Aşa vei putea mai bine să o-nţelegi."

"- Am fost în Galway să-mi văd casa natală şi…"

"- Cunosc toate astea !…Vorbeşte-mi de pod."

Mi-am amintit brusc de vedenia de la care au pornit toate.

"- Eram într-un oraş necunoscut. Nici nu puteam să-mi dau seama unde sunt, fiindcă tot oraşul era în ruine. Atmosfera era

cenuşie, apăsătoare, şi nu puteam şti dacă lumina stinsă era amurgul sau răsăritul. În unele locuri mai pâlpâiau focuri, dar şi culoarea acestora, gălbuie, părea epuizată. Nici o clădire nu mai era în picioare. Şi era linişte, o linişte absolută. Puteai s-auzi doar ecouri de suferinţi sau de gemete, cu toate foarte îndepărtate. Îndepărtându-se şi stingându-se. Locul era pustiu. Mergeam pe străzi şi nu puteam să desluşesc nici o făptură aflată în viaţă. Pretutindeni erau doar ruine şi bucăţi de metal răsucite. Mergeam şi nu înţelegeam. Atunci am văzut podul. Nu era un pod peste râu: dedesubt era doar asfalt. Când am urcat pe el am încercat să văd mai departe, să caut un punct de reper. Atunci, *l-am văzut*.

Era un suflet din alte lumi. O făptură cum n-am mai văzut, şi nici n-aş vrea să mai văd, niciodată. Părea translucid, şi îl vedeam doar pentru că *el* dorea să mi se facă văzut. Era, sau ajunsese, stăpânul acelor locuri, în care, repet, nu mai exista nimeni. Mă privea, şi ştia că-l privesc. Atunci i-am simţit privirea de cobalt: avea ochii albaştri, ca de înger. Mă privea cu înverşunare şi ură. Ştiu că numai distanţa şi diferenţa de nivel îl oprea să mă atragă într-o confruntare pe viaţă şi pe moarte. Ştiam că dorinţa lui cea mai arzătoare era să mă ucidă, dar acum eu mă aflam într-o poziţie de superioritate. Deşi era mai puternic decât mine, ceva din mine sau din spatele meu îl oprea să atace. Nu ştiam ce, dar nu doream lupta. Voiam mai întâi *să înţeleg*. Era o făptură inteligibilă, fără chip sau formă, şi totuşi o percepeam: îi simţeam privirile albastre mistuitoare, şi ştiu că oricâtă ură ar aduna în suflet un om, ea ar fi fost depăşită de mii de ori acea ură. Era o ură neomenească, demonică, amplificată de neputinţa confruntării. Parcă mi se spunea: “Da, o s-o lăsăm pe altă dată !” Lupta noastră nu se va da acum. Tristeţea ruinelor fără de glas era sfâşietoare. Deveneam tot mai slab, tot mai melancolic, şi nu eram dispus de confruntări cu un asemenea risc, atâta vreme cât nici nu le vedeam sensul. Acolo nu mai era nimic de salvat.

Mi s-a părut atunci că am ajuns cu acea fiinţă la un compromis tăcut. O înţelegere mutuală: să amânăm confruntarea. Să o lăsăm pentru un alt timp. Ne retrăgeam amândoi, cu armele încă ameninţătoare. Atunci, i-am auzit în minte gândul şi i-am primit ameninţarea: "- Am să te urmăresc toată viaţa, până la capăt. De mine nu vei scăpa!" Probabil că atunci când gândeşti, toate gândurile tale zboară şi se rotesc înlăuntrul gândirii ca deasupra unei cetăţi: nimeni nu ţi le poate percepe. Doar Creatorul. Dar atunci când îndrepţi cu intenţie gândul către cineva, acel gând, însoţit de intenţie, ajunge la el, şi se atinge de înţelegerea sa. Aşa procedase acea fiinţă când îmi trimisese gândul de ameninţare. Eu nu i-am răspuns. Ştiam că dacă nu vreau, ea nu va şti ce gândesc, şi toate gândurile mele vor rămânea ascunse în mintea mea. Aceasta îmi oferea un avantaj, sau aşa o lăsasem să creadă. Însă, în realitate, nici nu ştiam ce să-i răspund. A fost o întâlnire neaşteptată, într-un decor macabru, dominată de incertitudini şi suferinţă. Acesta e visul. Ce pot să cred ?…"

"- Ai avut o vedenie, sau o viziune: în orice caz, un avertisment profetic. Întâlnirea cu-acea fiinţă este reală. Te va urmări toată viaţa, fără s-o vezi, aşa cum dealtfel ţi-a şi promis. Şi într-un viitor mai mult sau mai puţin îndepărtat vă veţi confrunta faţă către faţă, pe viaţă şi pe moarte."

"- Şi care-i miza ? Pe ce ne batem ?"

"- Pe sufletul tău."

"- Şi el ce are de pierdut ?"

"- El nu pierde mai nimic. Poate că îşi mai ştirbeşte mândria."

"- Dar nu-i corect. Nu-s de acord. Cum aş putea să mă retrag?"

"- Nu te mai poţi retrage. Acestea sunt regulile războiului spiritual."

"- Dar nu pot să îi dau de înţeles că nu mă interesează confruntarea cu el ? Că nu-i văd rostul ?"

"- N-o să renunţe niciodată. E *adversarul tău*. De fiecare dată când îl vei învinge, vei fi mai puternic, chiar dacă nu-l vezi, ci doar respingi atacurile gândurilor lui. Însă tu nu vei putea pierde *decât o singură dată*."

"- Încurajator, ce să zic !"

"- Altfel, de ce-ai mai venit la mânăstire ? Să admiri nişte ziduri? Credeam că ai venit să te lupţi, să participi şi tu la războiul cel nevăzut!"

Atunci când Părintele Nicodim îmi spunea toate astea, şi începuse să mă iniţieze în tainele războiului nevăzut, mi-am amintit de ce am venit aici, în acest spaţiu imposibil: *Mânăstirea de Tămâie* era un spaţiu de rugăciune şi luptă aflat în prima linie a frontului spiritual. Părintele Irinarh Corelli, unul din marii duhovnici ai Schitului, murise în împrejurări misterioase. Fusese aruncat în prăpastie de o persoană rămasă necunoscută, sau căzuse singur, alunecând fără să-şi dea seama sau, mai grav, se sinucisese dintr-un motiv oarecare, rămas deocamdată ascuns. Iar eu venisem aici ca să aflu cum şi de ce murise. Nimeni, în afara Părintelui Nicodim, nu ştia motivul venirii mele. Iniţial venisem aici pentru a afla taina *Mânăstirii ce nu există.* Se spune că *Mânăstirea ce nu există* este un loc pustiu, ideal, în care vieţuiesc sub cerul liber şapte sihaştri complet invizibili. Nu se ştie dacă sunt vii sau morţi. Din rugăciunile lor se ţese o boltă nevăzută – un fel de ecran spiritual de protecţie. Această boltă coboară din vreme în vreme în lumea noastră şi atunci, sub acest orizont pur, ia naştere o mânăstire, un schit sau o sihăstrie. Aşa a luat naştere *Mânăstirea de Tămâie*. Aşa se spune că va lua naştere *Mânăstirea Parva-Rebra* cât de curând.

"- *Gheronda* de la Muntele Athos mi-a spus că a avut o vedenie în care a putut să contemple linia de front trasată de poziţia oamenilor şi a demonilor: marii Bărbaţi ai dorinţelor Duhului, asemenea lui, erau generalii armatei oamenilor şi se aflau în faţă, să ţină piept stăpâniilor, începătoriilor,

căpeteniilor şi altor puteri întunecate ale văzduhului; imediat în spatele lor erau ofiţerii superiori, coloneii, care se luptau cu alte căpetenii ale întunericului, mai mici; apoi, în linii compacte de bătălie, se aflau ofiţerii inferiori şi soldaţii; dincolo, şuierând foc şi flăcări, duhurile de rând. Vezi tu, mi-a spus Părintele Nicodim, dacă în războiaiele terestre generalii stau în cartierul general din spatele frontului, în războiul spiritual nevăzut noi trebuie să stăm în faţă, să înfruntăm cele mai puternice duhuri ale neantului."

"- Şi ce-are a face toată povestea aceasta cu mine ?"

"- Vrei să ţi-o spun direct? Vei fi în stare să îţi accepţi adevărul?"

"- Vreau să înţeleg acea vedenie pe care-am avut-o pe pod."

Părintele a surâs.

"- Dumnezeu ţi-a spus-o cât se poate de clar şi răspicat: tocmai ai fost avansat colonel."

"- Vreţi să spuneţi că voi lupta în faţa liniei de front, cu căpeteniile duhurilor văzduhului?"

"- Aşa se-ntâmplă cu toţi oamenii cărora li s-a dăruit harisma extazului şi-a zborului pe aripile binecuvântării dumnezeieşti. În plus, tu ai primit şi harisma hipersensibilităţii, ştii la ce mă refer, nu mai trebuie să insist acum. Ai primit daruri rarisime. Mari daruri de luptă. Ceva însă mă nelinişteşte…"

"- Aş putea să ştiu ce ?"

"- Încă nu îmi dau seama dacă demonul cu care te-ai întâlnit în vedenia de noapte, şi care te-a şocat aşa tare încât ai fugit în Irlanda, înapoi la părinţi, aparţine genului Scorpionilor sau genului Şerpilor."

"- N-am auzit niciodată de-aşa ceva: din câte ştiu eu, duhurile întunecate nu au trup, sunt nevăzute şi n-au nici un fel de înfăţişare; le simţi doar răceala, ura înverşunată, dispreţul, şi poţi să-i localizezi doar după direcţia din care provin aceste lovituri resimţite în inimă."

“- Duhurile cu care ne luptăm nu au trup. Dar ele acţionează asupra imaginaţiei noastre spre a ne seduce, spre a ne atrage spre patimi şi, în conformitate cu aceste patimi, preiau ceva din energia noastră cerebrală şi îşi alcătuiesc o anumită înfăţişare, seducătoare, mai mult sau mai puţin adecvată patimilor. Dacă rezistăm acestei ispite, se enervează şi fără să vrea ajung să ia chipul adevărat al patimii: chipul scârbos, dezgustător. Patimile care aprind mânia dau demonilor înfăţişări de fiare sălbatice, patimile care aţâţă pofta conferă chipuri de animale domestice, iar patimile părţii raţionale a sufletului, mânia, semeţia, slava deşartă, dau chipuri de păsări ce se înalţă în văzduh. După formele lor îţi dai seama cu ce ispite este lovită inima ta: cu ce atacuri se mai confruntă…”

“- Spuneaţi înainte ceva de un Sfânt care i-a văzut…”

“- Sfântul Grigorie Sinaitul. A trăit pe pământ în veacul al paisprezecelea după Hristos. El îi vedea tot timpul: i-a descris foarte bine,- aşa cum arată în mod real...”

“- Eu de ce nu îi pot vedea?”

“- Sunt lucruri pe care nu le poţi încă înţelege, şi adevăruri pe care acum nu le poţi suporta…*Şi adevărul* poate ucide!”

“- Care e diferenţa dintre Şarpe şi Scorpion ? Mie mi se pare că amândoi au otravă mortală şi nu ştiu care din ei este mai respingător !…”

“- Scorpionul este mai cumpănit şi mai lent, şi până la urmă ajunge să bată-n retragere. Şi uneori se-anihilează singur, aşa cum mulţi scorpioni din cei care trăiesc pe pământ ajung să se sinucidă înfigându-şi în cap acul otrăvitor pe care-l poartă din coadă! Dar dacă demonul tău aparţine neamului Şerpilor, te va-nsoţi pretutindeni, până la moarte, cu o ură şi o înverşunare de nedezlegat !…”

“- Ce-ar mai fi atunci de făcut ?”

“- Acceptă-ţi destinul de luptător. Eşti într-un punct al destinului în care nu te mai poţi întoarce.”

“- Părintele Irinarh şi-a acceptat destinul ? Cine şi de ce l-a ucis? Dacă a fost ucis…”

Părintele n-a mai răspuns. Şi-a înălţat gânditor privirea în depărtare:

“- Priveşte: soarele e-n amurg, şi s-a plecat ziua. Vom fi chemaţi la cină. Părintele stareţ l-a trimis pe translator să ne caute. Să nu-i lăsăm pe fraţi să ne-aştepte. Riscăm să atragem atenţia asupra noastră mai mult decât ar fi de dorit.

În spatele nostru se auzeau paşii grăbiţi ai monahului translator.

3. Frăţia albă

Era timpul să ne întoarcem. Ezitam însă să mă ridic de pe bancă. Mai aveam încă atâtea nedumeriri, atâtea întrebări îşi aşteptau nerăbdătoare răspunsul. Din locul în care ne aflam puteam vedea toată mânăstirea. Am rămas cu privirea pierdută în vale. Nimic nu părea să-mi mai tulbure melancolia. În general, mânăstirile acestea sunt fortificate: în centrul comunităţii monahale se află biserica mare, catholikon-ul, la fel ca la greci, iar în jurul ei constelaţiile de chilii şi clădirile anexe alcătuiesc un spaţiu aparte, un spaţiu privilegiat, o altă lume. Zidurile chiliilor şi clădirilor anexe sunt complet fortificate: arhitectura aceasta îşi datorează configuraţia stării de război permanent din aceste ţinuturi. Ardelenii au trăit ca şi noi, irlandezii, sub agresiune străină, sub ameninţarea permanentă a neantizării. Nu pot să nu-i înţeleg. Îi simt nespus de aproape pe toţi aceia care au suferit: ei toţi îmi sunt *interiori*.

Între catholikon şi corpurile albe ale chiliilor se află o grădină traversată de cărări: o adevărată grădină a Raiului. Uneori lângă catholikon se află o bisericuţă veche, un paraclis în care s-au rugat primii vieţuitori ai mânăstirii înainte de-a construi mânăstirea. În corpul chiliilor se mai găsesc paraclise, bisericuţe în miniatură, în care se fac priveghieri de toată noaptea de către *neptici*, părinţii trezviei, despre care se spune că nu dorm niciodată.

Mânăstirea Părintelui Nicodim nu are însă nevoie de fortificaţii arhitecturale: catholikon-ul, biserica principală, se află pe un deal, ceva mai retrasă faţă de şosea, şi este înconjurată de munţii din trei laturi. Putem spune că biserica principală se află într-o potcoavă, iar munţii crenelaţi sunt fortificaţiile ei naturale. În vale se vede blocul chiliilor, în care se află trapeza, sala de consiliu şi conferinţe şi atelierele de pictură. În direcţie opusă, în fundul potcoavei, la înălţime, se

află corpul vechi al chiliilor, unde sau aşezat stareţul şi părinţii lui consilieri. Şoseaua străbate toată valea Râului Rebriana, din Munţii Rodney, de-a lungul apelor sale repezi. Acestea sunt năvalnice sau maiestoase, în funcţie de locuri şi vreme, iar aici, în faţa mânăstirii, cuprind apusul şi răsăritul în neguri tremurătoare. Sunetul apelor este o muzică a tăcerii de dincolo de timpuri şi vremi, care îmi aminteşte de gândul lui Samuel Beckett: "Cuvintele sunt picături de tăcere în plinul tăcerii"…

Dacă mă voi pierde în acest peisaj irlandez ca-ntr-un vis, şi voi vrea să mă-ntorc înapoi în visul din Galway, va trebui să rostesc numele acestei *Mânăstiri a visării* şi să mă detaşez de ea ca şi de cuvântul rostit. Oamenii locului, oameni ai înălţimilor, au privit-o de pe creste şi au găsit că forma ei de potcoavă e aidoma chipului Lunii. De aceea au mai numit-o şi *Mânăstirea Lunii*.

Banca pe care-am visat alături de Părintele Nicodim se afla lângă corpul chiliilor stareţului şi al monahilor din sfatul bătrânilor. Am coborât încet către trapeză. Aceasta se află jos, aproape de râu. Aveam tot timpul din lume ca să mă concentrez şi ca să mă cufund în gândurile mele.

*

Porţile lumii de dincolo sunt mai aproape de noi decât am putea crede. Oamenii nu mai ştiu nici să viseze, nici să călătorească-n visare. Atunci când mintea se află în deplinătatea conştiinţei de sine şi reuşeşte să stăpânească trecerea în visare şi somn, sufletul se poate desprinde şi înălţa departe, în lumi negândite. Oamenii sunt în genere inconştienţi şi trăiesc în rutina prejudecăţilor obţinute cu migală prin educaţia şcolară. Ar trebui să se elibereze de prejudecăţi, ar trebui să se-ntoarcă sub orizontul viu al imaginaţiei: ei n-au nevoie nici de învăţători, nici de maeştri umflaţi cu erudiţie enciclopedică, ci au nevoie de un *dezvăţător*. De un eliberator. Un maestru al spiritului. Dar cum să accepte ei să se trezească?

Privesc împrejurul meu şi simt cum mă cuprinde o satisfacţie nedefinită: o stare nelămurită de exaltare şi împlinire. Călugării de aici cunosc Calea. Sunt singurii care m-au acceptat de la început, ca pe unul de-al lor, fără nici o-ndoială, rezervă, sau reticenţă.

Nimic nu poţi obţine în lumea spiritului în afara priveghierii: starea de trezvie – "nepsyis" – cum o denumesc ei, îi face să fie în permanenţă conştienţi, chiar şi atunci când se aştern ca să doarmă. "Visarea" e pentru ei o stare de control şi conştiinţă de sine, o stare în care se pot desprinde de trup ca să zboare în alte lumi! "Visarea" nu este o pierdere în reverie, nici o glisare sau o alunecare inconştientă în somn. Părinţii neptici sunt totdeauna perfect conştienţi: aşa se explică răpirile la cer, atât de dese aici, şi extazurile atât de frecvente, aproape de fiecare noapte.

Nu este deloc întâmplător faptul că mă aflu aici. Şi am venit de departe.

*

Gândurile mele se-ntorc acolo din timp în timp, în răstimpuri determinate probabil de grija instinctivă de a-mi regăsi identitatea. Ca să-mi pot confirma presimţirile, acum câteva luni am încercat să forţez Porţile transcendenţei, sau măcar să le văd de departe: în Nordul Scoţiei se află Insulele Hebride, iar în Nordul acestui lanţ de insule, în Insula Lewis, se află *Complexul megalitic de la Callanish*. Acest Complex circular de argint de la Callanish are o frumuseţe stranie, o fascinaţie aparte, şi majoritatea celor care îl vizitează o fac din motive în exclusivitate estetice. Pietrele sunt numite "Shining Ones" – "Strălucitoarele". Se spune că aceasta se datorează structurii lor cristaline, care provoacă *reflectarea unei lumini de argint*. Însă adevărata lumină de argint vine din cealaltă lume, pe care toate pietrele de la Callanish, şi fiecare în parte, o reflectă în faţa ochilor spirituali ai minţii ca o adevărată oglindă. Pentru

cunoscători, pentru călătorii în alte lumi, fiece piatră de-aici e ca o lentilă şi are refracţii ca de argint.

În lumea de argint a sufletelor am putut să pătrund prima oară la Callanish. Apoi, după câteva luni de la această experienţă involuntară a eliberării, am simţit dorinţa de-a merge la Stonehenge. Dar acolo n-am mai fost singur. Am plecat cu prietenii mei cei mai buni: Flann O'Mitchel şi Brian O'Conor. Doar cu Flann am venit şi aici, deoarece numai cu el reuşisem să mă-ntâlnesc dincolo, în *lumile de argint*.

Complexul megalitic de la Stonehenge impresionează prin masivitate, însă poziţia pietrelor nu mai e *cea de atunci*. Nici punctele cardinale nu mai sunt cele de atunci, iar faptul că ansamplul este descompletat are o influenţă covârşitoare asupra experienţelor magice şi mistice ale celor ce caută cu sinceritate autenticitatea şi puritatea originilor. La solstiţii şi echinocţii Complexul de la Stonegenge e invadat de o seamă de fiinţe ce-şi spun "druizi", dar care nu fac decât să mistifice tradiţia vechilor preoţi celtici. Am evitat cu grijă aceste perioade, tocmai ca să ne putem concentra în linişte asupra Porţilor lumii de dincolo.

Am intrat toţi trei *în interiorul Cercului de sarsen***,** apoi în interiorul Cercului pietrelor albastre, păşind alene, solemn, ca într-un rit. Când am trecut în interiorul Potcoavei pietrelor albastre, ca să ne aşezăm în focarul Ansamblului, lumina de argint ne însoţea. Poate că cercurile acestea concentrice nu sunt altceva decât *Porţile dinlăuntrul visării*!- am gândit. Apoi am fost pătruns de reverie şi de căldură. Pietrele îmi vorbeau.

Pietrele, albastre sau de argint, reflectau şi reverberau plânsul făpturii, durerile şi idealurile, aspiraţiile neîmplinite şi-nflăcărările tuturor oamenilor! Atmosfera se umpluse de un plânset străvechi, de nelinişti şi gânduri neresemnate. Apoi s-a aşternut tăcerea. Maeştrii din vechime numeau această tăcere de negrăit "oprirea lumii": lumea era în repaus absolut, iar eu tăceam cu toate gândurile. Am înţeles atunci că fiecare piatră a

Ansamblului este o Poartă spre altă lume: ea este şi *memoria* acelei lumi. Dacă lungimea de undă a sensibilităţii sufletului intră în rezonanţă cu ea, mintea poate pătrunde în interiorul memoriei acelei lumi aşa cum ai pătrunde într-o carte, sau într-o bibliotecă. Singura diferenţă este aceea că experienţa acelei reamintiri (anamneza spirituală a minţii) nu se produce prin citire, ci prin *retrăire*. Pietrele de la Stonehenge erau de fapt nişte imense arhive de date – conţinând datele personale ale preoţilor şi vrăjitorilor din vechime, druizii, precum şi date universale privind taine ale magiei şi zborului. Am putut vedea scene din viaţa acelor oameni care gândiseră Ansamblul din Stonehenge. Am asistat aievea la scene din viaţa celor care îl construiseră. În timp ce mă plimbam printre imaginile vieţilor lor m-am întâlnit cu Flann.

Brian nu putuse să treacă de primele două porţi ale visatului, cum le numesc iniţiaţii: astfel, "prima poartă a visatului" este atinsă atunci când devii conştient că adormi şi reuşeşti să-ţi păstrezi un rest de conştiinţă – numită "cea de-a doua atenţie" prin care îţi păstrezi puterea de autocontrol; "a doua poartă a visatului" o treci când te trezeşti din vis într-un alt vis; "a treia poartă" e depăşită atunci când te priveşti pe tine însuţi cum dormi, adică spiritul tău liber, sau corpul astral (dublura ta de argint), priveşte tot ce se află în dormitor, inclusiv propriul tău trup adormit; în sfârşit, "cea de a patra poartă a visării" este trecută atunci când reuşeşti să călătoreşti în corpul astral, perfect conştient, în lumi paralele, în lumi concepute şi proiectate de alte gândiri, precum şi în locuri reale de pe Pământ.

Ştiam că există oameni dumnezeieşti având puterea de-a se desprinde de trup şi de a trece în visele şi-n gândurile tuturor oamenilor. Ştiam că există spirite având capacitatea de a vedea pătimirile şi vedeniile de noapte ale oamenilor pătrunşi de somn. Dar era pentru prima oară când mă-ntâlneam cu cineva în această stare binecuvântată a vedeniilor de argint.

Flann surâdea fericit. Nu-i vedeam decât gura până la urechi. Era ca motanul din *Alice în ţara minunilor*. Dar era el. Surâsul acela inconfundabil. Mai era cineva de faţă. O femeie. Superbă. Spunea că vine din *Cercul de andezit*.

"- Memoria pietrelor cheamă pentru fiecare din noi viitorul. Nu este întâmplător faptul că ne-am întâlnit toţi trei aici. Mulţi oameni sunt răpiţi în starea aceasta de visare doar câteva clipe, în care nici nu-şi dau seama că intră în altă lume, *la fel de reală*, şi de aceea, când se trezesc din starea de graţie, cred că tot ce-au văzut este doar o halucinaţie, doar o proiecţie fantastică a propriei lor minţi."

"- Spuneţi că va trebui să ne-ntâlnim şi aievea, când ne vom întoarce în lumea obişnuită?" am întrebat-o.

"- Atunci când ne vom mai întâlni, totul va fi la fel de real şi adevărat ca acum, şi vă veţi da seama amândoi de acest lucru cât de curând. Progresul spiritual e fără sfârşit."

"- Ceea ce ni s-a-ntâmplat acum mi se pare fantastic, a replicat Flann. Ce mai este de câştigat?"

"- Adevăratul progres spiritual va fi atunci când ceea ce ţi se-ntâmplă acum nu ţi se va mai părea fantastic, ci obişnuit. Lucrul acela se va-ntâmpla atunci când veţi putea să treceţi de cea de-a patra poartă a visării oricând doriţi şi să zburaţi unde vreţi în lumile de dincolo de acest univers. Progresul autentic va surveni atunci când veţi câştiga discernământul, capacitatea de a deosebi între adevăratul zbor al spiritului şi visul obişnuit. Veţi putea să distingeţi visul complet subiectiv, adică acea stare în care mintea se echilibrează prin spectacolul feeric al proiecţiilor fantastice proiectate în timpul somnului, de zborul adevărat al spiritului, atunci când transa extatică vă va permite să vă păstraţi conştiinţa de sine intactă. Atunci vă veţi menţine întotdeauna controlul şi stăpânirea de sine, indiferent că sunteţi treji sau dormiţi. Reţineţi: mintea trebuie să fie ca o cetate a Ierusalimului; să stea ca un împărat în mijlocul gândurilor!"

"- Când ne vom putea întâlni aievea?" a întrebat Flann.

“- Dar şi acum totul este aievea! De ce sunteţi atât de surprinşi? Nu v-aţi dorit asta dintotdeauna ?”

“- Aş vrea să ştiu mai multe, şi acuma sunt aşa de derutat, că nici nu ştiu ce să vă mai întreb!” am exclamat, şi propriul meu glas mi-a bubuit în urechi.

“- Nu trebuie să formulezi nici o întrebare, mi-a spus apariţia. Ştiu tot ce vrei să mă-ntrebi mai înainte să mă întrebi. Îţi percep toate gândurile. Mai bine zis, toate gândurile tale îmi răsună în minte.”

“- Dar cum se poate aşa ceva? Eu nici nu vă cunosc! Cum puteţi să aflaţi ce gândesc? Şi eu, eu de unde să visez ce gândiţi?” am obiectat, aproape cu revoltă. Poate că era doar revolta pudorii mele: nu era prea liniştitor pentru mine să ştiu că cineva îmi percepe gândurile şi emoţiile cele mai intime.

“- Nu trebuie să-ţi fie ruşine de mine! – i-am auzit vocea în minte. Aici nu putem să percepem decât gândurile celor pe care-i iubim !”

“- Dar nici nu ne cunoaştem…” a replicat Flann.

“- *Noi ne iubim mai înainte să ne cunoaştem*”, a răspuns ea blând. “Iubirea este cea care ne poartă pe aripi şi ne binecuvântează înălţările minţii. Gândiţi-vă bine, a continuat cu însufleţire, nu e aceasta adevărata stare a Raiului? Paradisul pierdut? Când toţi îşi vor percepe unii altora toate gândurile şi sentimentele, şi nu va mai exista nici o minciună, ci numai adevărul cel mai adevărat... *Paradisul este atât de aproape*! De ce să ne mai deranjeze sinceritatea totală ?”

“- Ce spuneţi este perfect adevărat, dar poate că lumea nu este suficient de profundă în gândire ca să reflecteze la premisele existenţei în Paradis! Nu suntem deloc pregătiţi pentru sinceritatea totală după o viaţă întreagă de diplomaţie şi de ipocrizie.”

“- Paradisul este aici, pe pământ, dar lumea este prea oarbă, prea ignorantă, prea preocupată cu nimicurile ei, ca să-l perceapă…”

“- Un scriitor argentinian, îmi pare că Jorge Luis Borges, dar nu sunt sigur, a reluat cuvintele unui alchimist. Acela spunea că păcatul constă tocmai în ignorarea faptului că ne aflăm în Paradis. Paradisul, spunea acela, e pretutindeni, asemeni unui univers paralel, pe care aproape nimeni din noi nu-l mai percepe!”

“- Vorbeşti de Theophrastus Bombastus von Hohenheim din Schwytz, pe care lumea l-a poreclit Paracelsus? m-a întrebat. Ştiinţa lui mi-a fost apropiată. Cu veacuri în urmă Paracelsus a trecut şi prin ţara mea… Da, îmi amintesc precis itinerariile magului elveţian: după ce şi-a luat doctoratul la Universitatea din Ferrara a plecat la Salerno; a ajuns apoi în Granada, unde a fost afectat profund de ecourile atrocităţilor Inchiziţiei, încât a plecat la Londra. După Londra, Stockholm şi Salzburg cărările destinului său l-au adus în ţinuturile noastre: la Alba Iulia, Sibiu şi Braşov. Peregrinările sale au lăsat urme în Transilvania. Urme de neşters. Cred că la Londra fusese prin 1518- 1519, iar la Braşov ajunsese în 1524 sau 25. A ajuns şi la Bucureşti mai înainte de a porni spre Strasbourg şi Basel.”

“- Ce importanţă au toate aceste drumuri, toate aceste itinerarii?” a întrebat Flann.

“- Cele mai importante itinerarii sunt ale minţii, dar uneori, ca să mai scoatem mintea din letargie şi amorţeală, este nevoie să şi călătorim! Şi Paracelsus spunea că este minunat să ai puterea de a citi gândurile şi gândirile oamenilor şi că e bine să îţi păstrezi nealterată dorinţa de-a aduna gândurile fără stăpâni ştiuţi, aceasta deoarece, spunea el, tot mai multe gânduri rămân fără stăpân…”

“- Spuneaţi ceva de ţara dumneavoastră natală…de urmele destinului lui Paracelsus lăsate în Transilvania…”

“- Vă invit la mine să le vedeţi. Cu-această ocazie vă veţi învinge ultimele reticenţe. Dacă ne vom întâlni şi în lumea obişnuită, vă veţi depăşi scepticismul şi necredinţa în ceea ce priveşte accesul în lumile spiritului.”

“- Şi dacă tot ce simţim şi trăim acuma nu e decât o iluzie, doar o fantasmă inconsistentă a minţilor noastre înfierbântate?” a întrebat Flann cu gândul şi cu scepticismul meu.

“- Eu vă dau numele meu sub care sunt cunoscută în ţara mea, precum şi adresa. Dacă totul nu e decât o iluzie, e clar că nu mă veţi mai găsi! Veniţi în vacanţă, într-un concediu, sau după ce vă prezentaţi demisiile!” a glumit ea. „Vă las acum. Prietenul vostru se trezeşte. Este mai bine să ne despărţim. Şi ţineţi minte: tot dialogul nostru a durat în lumea de jos o fracţiune de secundă – o singură clipă! Mai mult nu ne putem concentra. Oricum, veţi fi extenuaţi.”

N-am refuzat în viaţa mea o femeie, şi nici Flann. Şi mai ales una aşa de frumoasă. Şi n-o s-o facem acum.

*

Peste câteva luni eram în Ardealul de Nord împreună cu Flann să căutăm dovezi de credinţă şi frumuseţe. Altfel spiritul nostru nu-şi va afla nicicând liniştea, ne consolam reciproc.

Am găsit-o neverosimil de repede, în Alba Iulia. „Sânziana Elian”. Cum ne-a spus. White Julia Town. SanziAna Alien. Ne-am descurcat.

Sânziana ne aştepta. N-o anunţasem că vom veni. Am rămas înmărmuriţi amândoi. Era mult mai frumoasă în realitate şi, cum am spus, şi-n corpul-dorinţă fusese superbă. N-am de gând să mărturisesc însă nici ceea ce am simţit eu pentru ea, nici ceea ce a simţit Flann. Acestea sunt informaţii clasificate.

*

Am intrat în locuinţa ei atunci când amurgul făcea ca toate contururile şi formele lucrurilor să se întrepătrundă cu lumina, când toate făpturile realităţii şi toate făpturile gândului căutau să se piardă în ea. Toate erau evanescente. Aceasta este cea mai bună perioadă pentru a pleca, ne-a spus ea. Ştiam deja, fără să ne mai spună, că se referea la plecarea pe aripile visării.

- Dar nu vom pleca astăzi, a precizat ea. Încă nu sunteţi pregătiţi. Trebuie să părăsiţi credulitatea. Aici este nevoie de credinţă. Mâine am să vă duc cu maşina în locul de unde am plecat eu în visare atunci când ne-am întâlnit la Stonehenge.

- E departe? a vrut să ştie Flann.

- Vom ajunge tot în amurg. Adică atunci când ni se va împlini timpul.

Sânziana avea un glas straniu, de nerecunoscut faţă de starea în care comunicasem direct prin gânduri. Un glas care parcă nu era a ei. Aveam să ne convingem însă că acesta era glasul ei cel adevărat; dar noi eram încă sub influenţa primei noastre impresii.

- Sunt convinsă că nu ştiţi că Ansamblul megalitic de la Stonehenge are un frate geamăn în România: *Sanctuarul dacic de la Sarmisegetusa* e locul privilegiat al visărilor noastre. Dimensiunile sale sunt aproape aceleaşi cu cele de la Stonehenge: amândouă complexele megalitice au diametrul de aproximativ 30 de metri, însă dispunerea pietrelor de andezit, precum şi a stâlpilor de lemn din apropierea tamburilor de piatră de la Sarmisegetusa, face ca sanctuarul geto-dacilor să fie un calendar astronomic mai precis decât cel al celţilor. Mă rog, asta nu mai are acum nici o importanţă: oricum, fenomenul precesiei axei Polilor Pământului face ca toate datele noastre să nu mai corespundă cu cele de-acum 5000 de ani.

- Ştiu că celţii au fost în Dacia acum câteva mii de ani, dar nu-mi imaginam că îşi va revendica cineva prioritatea concepţiei sanctuarelor antice! am sărit amândoi, eu şi Flann. Sânziana era imperturbabilă. Ne-a adus din camera alăturată hărţile şi măsurătorile Incintei sacre de la Sarmisegetusa. Configuraţia geometrică a Complexului megalitic din Munţii Orăştiei îi întărea spusele.

- N-am spus nimic de nici o prioritate. Şi nu revendic nimic. Un om al cunoaşterii nu mai are orgolii. Încerc să mă apropii

de adevăr, şi nici un cuvânt al meu să nu fi fost hazardat. Fiţi atenţi: am spus că Ansamblul megalitic de la Stonehenge şi Complexul sacru de la Sarmisegetusa *sunt gemene*! adică sunt construite în acelaşi timp. Nici geto-dacii nu i-au iniţiat pe druizii celţilor, nici celţii nu i-au învăţat pe arhitecţii noştri ce şi cum să construiască!

- Şi atunci, de unde-a pornit totul?

- Priviţi structura Sancturarului mare rotund de la Sarmisegetusa: cercul dublu exterior, marcat prin pietre de andezit şi stâlpi de lemn, cercul din interior şi potcoava, mai bine zis elipsa, din care face parte vatra de foc! Altarul focului celui mistuitor se află într-o poziţie geometrică privilegiată: tot ansamblul, dacă-l priveşti din înalt, este alcătuit riguros după matematica mistică a lui Pythagora! Triunghiul lui Pythagora este înscris în arhitectura Sanctuarului mare rotund de la Sarmisegetusa. Aceasta înseamnă că filosofia esoterică a Maestrului din Samos constituie miezul fiinţei acestui Altar.

- Vreţi să spuneţi că amândouă Ansamblurile megalitice sunt alcătuite după proiectul lui Pythagora?am întrebat .

- Voi occidentalii sunteţi obsedaţi de concurenţă şi de prioritate în toate. Nu puteţi să renunţaţi la vanităţile aşa-numitor invenţii şi descoperiri nici o clipă? Lumea vi s-ar părea atunci cu totul altfel!…

Ne-a adus un volum de Istoria ideilor şi credinţelor religioase, o carte în engleză publicată în Statele Unite ale Americii de către Mircea Eliade, un conaţional de-al său.

- Doctrina esoterică a lui Pythagora este întemeiată pe orfismul trac!… ne-a arătat el. Mitul lui Orfeu, originar de-aici, din Tracia, călătoria lui extatică în Infern după iubita lui Euridice, a fost o sursă de inspiraţie pentru Pythagora, care-a urmat *aceeaşi cale*!

- Intuiam asta! am exclamat eu.

- Eu nu înţeleg nimic! m-a privit Flann cu o nuanţă de reproş.

- Totul este atât de clar, atât de frumos! am spus eu, ca străluminat de neaşteptatele fulgerări ale minţii. Orfismul trac a inspirat pythagoreismul grec şi druidismul celţilor! Ştiam că la începuturi întreaga ştiinţă, în miezul ei cel mai adânc, era ocultă; şi încă de la Callanish, Avebury şi Stonehenge am presimţit că evenimentele sunt manipulate de teoreme! Da, structurile matematice ale megaliţilor de la Stonehenge, şi acum aflu că şi de la Sarmisegetusa, au fost capabile să capaciteze zboruri ale duhurilor pe aripile visării, iar revelaţiile acelor spirite din lumea de dincolo au fost împărtăşite oamenilor: ele erau destinate să schimbe faţa lumii!

Mi-am dat seama că mă ambalasem Mă lăsasem purtat de entuziasm. M-am oprit.

Sânziana mă privea deosebit de atent.

- Este corect ceea ce-am spus ? am întrebat-o.

- Aţi intuit perfect! m-a felicitat.

- Totuşi, este ceva ce nu înţeleg, şi care pare să îmi răstoarne tot raţionamentul, m-am întristat. Pot înţelege influenţe europene, influenţe care trec chiar Canalul Mânecii, dar nu pot să văd cum s-ar fi transmis cunoaşterea *peste Oceanul Atlantic*!

- Aceasta pentru că încă nu v-aţi eliberat mintea de sub condiţiile universale de spaţiu şi timp, mi-a răspuns profesorul. Dacă vă referiţi la vrăjitorii tolteci, azteci şi mayaşi din America Centrală, trebuie să vă spun că prezenţa lor în miezul cunoaşterii lumilor spirituale nu ni se datorează nouă, europenilor. Şi cred că vă daţi seama că acele cunoştinţe atât de înalte nu au ajuns acolo cu barca!

- Poate că oamenii din vechime au trecut peste gheţuri din Asia în Alaska ca să coboare apoi în Sud!… şi-a dat cu părerea şi Flann.

- Este acelaşi raţionament eronat, deoarece nu vă puteţi elibera de sub spaţiu şi timp!

- Şi atunci, care e adevărul ?

- Amintiţi-vă de Stonehenge ! De ce credeţi că ne-am întâlnit tocmai noi?

- Aveam acelaşi gând? l-am întrebat, ca imediat să mă mir eu însumi de propria întrebare.

- Exact! Eram fascinaţi de arhitectura Ansamblului megalitic. Departe unii de alţii, am ales să ne aşezăm, cu toate gândurile şi emoţiile noastre, pe locul privilegiat al Altarului.

- Atunci Brian O'Conor s-a aşezat greşit?

- Nu, aici este vorba despre o dispoziţie a minţii… Cu el a fost altceva.

Sânziana a rămas o vreme tăcută.

- Imaginaţi-vă că un gânditor, adică un om interesat de cunoaştere şi de natura cunoaşterii, meditează, la fel ca atâţia alţii, asupra unui subiect profund. El este atât de implicat în cunoaştere, încât aceasta a devenit pentru el o problemă de viaţă şi de moarte. El este hotărât să meargă până la capăt şi să-şi asume orice risc. Departe de el, în sihăstriile astrelor, mulţi alţii gândesc şi trăiesc la fel. *Aceeaşi căutare* îi atrage pe toţi.

- Şi toţi aceşti gânditori sunt angrenaţi în aceeaşi căutare frenetică? am întrebat.

- Da, toţi urmează aceeaşi cale. Imaginaţi-vă acum că unul din ei ajunge la o descoperire neaşteptată, după ce ani de zile ispitise genialitatea şi deznădejdea! Acum se va petrece miracolul: o descoperire genială şi o transfigurare a minţii unui anumit gânditor, aflat într-un anumit loc pe pământ, antrenează într-o clipită transfigurarea tuturor minţilor!

- Vrei să spui că transmutaţia alchimică sau transfigurarea gândirii unui singur suflet antrenează transmutaţia alchimică a tuturor sufletelor? Există deci o legătură eterică, energetică, o punte astrală sau metafizică între gândirile noastre?

- Dacă ne imaginăm gândirea unui singur om asemeni unui neuron, atunci între doi neuroni sunt zece mii se sinapse, iar între mai mulţi neuroni se stabilesc legături cu mult mai multe, de nedezlegat. Ceea ce vreau să spun eu este aceea că minunea

înălţării unei generaţii mesianice, începe de la un singur om! Minunea ivirii în istorie a unei întregi generaţii de tineri, menită să preschimbe mentalităţile şi înseşi structurile minţii, e provocată de-o singură scânteie de geniu, întâmplată în sufletul unui singur om! Acea flacără nevăzută este transmisă instantaneu către ceilalţi de-a lungul acestor sinapse ale genialităţii pe care le avem între noi în chip nevăzut.

- Deci o înălţare la starea de genialitate a unuia dintre aceşti gânditori îi va conduce la înălţare pe toţi?

- Da, în această minune constă mesianismul unei generaţii. Revenind la maeştrii tolteci, azteci sau mayaşi din vechime, precum şi la *legăturile lor transatlantice* cu noi şi cu voi, trebuie să vă spun că nu are importanţă cine a avut primul ideea zborului spiritului pe aripile visării în lumea de dincolo: odată ce a avut-o un singur om, au avut-o în acelaşi timp toţi ! Legăturile nevăzute dintre gândirile oamenilor erau atunci mai puternice, şi cu toată structura labilă a minţii celor moderni, şi noi ne putem comunica şi înţelege nemijlocit gândurile! Aşa am comunicat în extaz.

- La Stonehenge?

- Am fost cu voi şi în alte locuri, dar nu m-am făcut remarcată.

- Unde…

- În Waterford, la turnul rotund din Ardmore!

- Deci nu este obligatoriu să ne-ntâlnim la un Sanctuar rotund, la Stonehenge sau Sarmisegetusa?

- Acuma nu; dar gândul acela ne-a făcut să fim împreună. Cu *ceilalţi* mă întâlnesc în alte locuri de pe pământ.

- Cu *ceilalţi*?

- De ce sunteţi aşa uimiţi? Credeaţi că sunteţi singurii care ştiţi să zburaţi în duh? Sau nu vă vine să credeţi că starea aceasta de vis şi de libertate este pentru unii din noi cu totul obişnuită?

- Cine sunt *ceilalţi* ?

- Îi veţi cunoaşte pe rând, la vremea vremii. Ei toţi fac parte din ceea ce am numit *Frăţia albă*.

- *Frăţia albă*? am întrebat noi într-un glas. Aduce a Ku-Klux-Klan.

- Nimic din toate acestea. *Frăţia albă* este o confrerie a oamenilor liberi, a spiritelor ce pot să se înalţe din trup. Am alcătuit acest grup de elită din toţi aceia care au trecut prin cele patru porţi ale visării: din toţi cei care şi-au desprins de trupul lor fizic *dublura*, sau *corpul astral*, şi care au reuşit să îşi concentreze conştiinţa asupra lui!

- Înţeleg că primiţi şi negri? a încercat să glumească Flann.

- Avem chiar un negru, i-a replicat ea cu seriozitate. *Un negru alb*. De fapt, nu l-am întâlnit niciodată, decât în lumile de argint, în universul de dincolo. Îl cheamă Arumba Bulawayo. Nu i-am văzut decât corpul astral, sau dublura, asemănătoare trupului fizic. Privindu-i cu atenţie dublura de argint am observat trăsăturile specifice rasei. Aşa că pot să spun cu mâna pe inimă că am văzut un negru alb, un negru cu chip şi străluciri de argint. E unul din marii maeştri. Şi am mai cunoscut şi un tuareg, unul din regii neîncoronaţi ai deşertului: Raoul el Djerid. "Tuaregi" le spun francezii. El îşi spunea "Imuhar", şi făcea cu adevărat parte dintre neprihăniţi. Dacă vă deranjează numele, spuneţi-i *Frăţia de argint*. Nu are nici un rost să rămânem la nivelul cuvintelor şi prejudecăţilor.

- Ce este dublura? E o fantasmă a minţii sau o realitate aievea?

- Forma dublurii, configuraţia corpului energetic, poate fi modelată de minte. Dar ea este o realitate profundă a făpturii noastre spirituale. Conştiinţa noastră se poate muta acolo unde se asamblează instantaneu mănunchiul de gânduri şi sentimente purtate de fibrele de argint ale corpului energetic. Dublura este geamănul eului şi în acelaşi timp este eul însuşi. La oamenii ţintuiţi în prejudecăţi, ea coincide cu eul. De fapt,

dublura sau “celălalt eu” se suprapune perfect la aceşti oameni cu eul corpului fizic. Dar noi toţi, ca fiinţe luminoase, astrale, avem câte un corp energetic care se poate îndepărta de trupul fizic, rămânând legat de acesta doar printr-un fir subţirel, pe care regele Solomon l-a numit “funia de argint”, şi care se rupe la moarte. Dublura sau “corpul din vis”, “celălalt eu”, este o replică perfectă a trupului visătorului, şi de aceea a fost numită şi “corpul-dorinţă”. Ea este o emanaţie alburie, fantomatică, fiind proiectată într-o imagine tridimensională de concentrarea atenţiei din vis sau din moarte.

- Din moarte ?

- Da. Zborul acesta e fratele geamăn al morţii. Odată desprins de trup şi înălţat deasupra propriei sale făpturi de carne şi sânge, legat doar de-un fir de păr, chiar şi de argint, spiritul riscă să nu se mai poată întoarce.

- Am înţeles. Cu orice extaz ispiteşti moartea.

- Aşa e. Dar asta n-o înţeleg toţi. Ca să înţelegi pe cineva, trebuie să urmezi aceeaşi cale. *Felul în care îţi susţii adevărul mărturiseşte însăşi natura adevărului*. Fiinţa Adevărului este una cu calea!

- Şi care e calea? În ce constă ţelul Frăţiei albe? Pentru ce militează?

- Sunteţi amândoi irlandezi, aşa că am să vă vorbesc despre organizaţia *Sinn Féin*. Nu mai ştiu când a luat fiinţă: prin 1903 sau prin 1905… mă rog, n-are importanţă. Ea milita pentru Revoluţia culturală, pentru o afirmare a identităţii naţiunii irlandeze şi pentru promovarea unor valori care fuseseră ignorate de către englezi...

- În cel mai bun caz…

- Da, ai dreptate, Moran, în cel mai fericit caz au fost ignorate; în celelalte au fost înăbuşite sau reprimate în mod sângeros. Să revenim. *Sinn Féin*, tradusă în engleză “Ourselves”, adică “Doar prin noi înşine”, “Numai noi singuri”, a încercat să provoace acea transmutaţie alchimică a

sufletului irlandez care să poată produce valori universale, recunoscute internaţional, şi care să vă aducă respectul întregii lumi…

- Dar ce legătură are *Sinn Féin* cu *Frăţia albă*?

- Aceeaşi idee a transfigurării gândirii şi sufletelor. Mai mult: *Frăţia albă* urmăreşte transfigurarea structurii însăşi a intelectului omenesc. Transmutaţia interioară a unei elite va genera transformarea lăuntrică a întregii societăţi. *Frăţia albă* propune Revoluţia interioară. Nu are absolut nici o legătură cu politica naţională, nici cu starea naţiunilor.

- Dar aţi vorbit de transformarea lăuntrică a societăţii. Asta nu-nseamnă politică ?

- Nu avem pretenţia să putem schimba omenirea, şi nici măcar ţara. Acestea sunt ţeluri utopice. Noi n-avem intenţia decât să ne transfigurăm sufletul.

- Şi transfigurarea unui singur suflet vă aşteptaţi să declanşeze o reacţie în lanţ? O transmutaţie universală?

- Am început acest experiment al transfigurării minţii şi inimilor la o mânăstire din Transilvania: îi spunem *Mânăstirea de Tămâie*. Suntem pe cale să înfiinţăm o Academie duhovnicească, o Universitate a pustiului în care să fie cunoscute ştiinţa regilor-magi, asceza şi mistica drept căi ale transfigurării şi înălţării! *Theoria* însemnase pentru oamenii din vechime contemplaţie, vedenie şi revelaţie supranaturală, şi pentru ca să ţi se întâmple şi ţie aşa ceva trebuia să-ţi transfigurezi mintea prin harul dumnezeisc necreat şi nemărginit. Atunci când invadează natura întreagă a minţii, harul transfigurează gândirea, făcând-o asemenea lui. Şi mintea monahului este atuncea asemenea Minţii Dumnezeirii: necreată, fără-nceput şi sfârşit, întinzându-se cu înţelegerea deopotrivă-n trecut şi în viitor, nemărginită în spaţiu şi timp şi infinit de profundă în înţelegerea lucrurilor şi a fiinţelor. Aşa sunt chemate să devină toate gândirile: necreate prin harul cel necreat, nemărginite în spaţiu şi timp, infinit de adânci în

înţelegerea inimilor, a miezului fiecărei făpturi, şi chiar a lucrurilor neînsufleţite. Gândiri cu aripi albe şi nemărginite, oceane de gânduri ale căror valuri concentrice alungă tot mai departe hotarele nefiinţei, şi care adâncesc tot mai mult ţărmul întunecat al neantului…

A doua zi am plecat cu Flann O'Mitchel şi Sânziana Elian la Sarmisegetusa Regia, în miezul mitului dacic. Aşa cum ne-a spus, am ajuns în amurg. Luna se sfâşia de coroana străveche a codrului.

Acum mă aflu la *Mânăstirea de Tămâie* şi, când îmi aduc aminte de toate acestea, mă gândesc dacă Sânziana nu avusese dreptate să spună că mintea noastră are două aripi, cu care se-avântă *simultan* în viitor şi-n trecut. Îmi voi aminti oare, înaintând prin timp, de ceea ce-a fost mai înainte de spaţiu, de timp şi de Univers?…

4. Aleşii

Moran Kavanagh fusese invitat împreună cu prietenul său Flann să participe la cursurile şi seminariile de seară ale Academiei duhovniceşti din Amfiteatrul mânăstirii. După cina servită în trapeză, un fel de sală de mese cu două bolţi, de la ferestrele căreia se auzea cursul imperturbabil al râului, cei doi irlandezi au fost conduşi într-o clădire aflată lângă biserică. În această clădire – disproporţionat de mare pentru o mânăstire cu numai 40 de vieţuitori – se aflau Amfiteatrul, care semăna cu un teatru antic elin, şi Biblioteca, ale cărei camere înconjurau protector şi discret sala de conferinţe şi cursuri. Amfiteatrul avea 400-500 de locuri dispuse pe un sector de cerc mai mare de 180 de grade şi având, la fel ca teatrul antic elin din Epidauros, două registre despărţite de un culoar de trecere circular. Mai multe culoare de trecere drepte, razele acestui amfiteatru, asigurau accesul la catedră şi la cele două uşi laterale aflate de-o parte şi de alta a catedrei.

Deşi Mânăstirea Lunii nu avea mai mult de 40 de monahi, şi mulţi erau constrânşi să lipsească de la cursurile Academiei duhovniceşti, având de îndeplinit diverse lucrări şi misiuni, pe care ei le numeau "ascultări", consiliul sau sfatul bătrânilor hotărâse construirea acestui amfiteatru pe baza profeţiei părintelui Irinarh Corelli. Acesta a spus că numărul călugărilor din Schit se va înzeci, adică va ajunge la 400 atunci când ne vom apropia de sfârşitul timpurilor.

Profeţia înzecirii numărului de monahi nu se restrângea numai la *Mânăstirea Lunii*: în vedenia de noapte a Părintelui Irinarh a apărut şi Athosul românesc, al cărui număr de vieţuitori creştea tot de zece ori, de la 80 la 800, precum şi alte mânăstiri şi schituri, ştiute şi neştiute. Părinţii erau convinşi de adevărul acestei profeţii; şi mai erau convinşi că nu profeţia aceasta a fost motivul pentru care-a murit: şi alţi călugări, din

alte schituri, avuseseră aceeaşi revelaţie de noapte şi n-au murit…

Moran Kavanagh stătea între Flann O'Mitchel şi părintele Nicodim Miclescu; în stânga lui Flann se afla părintele translator, Damian, iar la dreapta părintelui Nicodim stătea Sânziana Elian – fiica lui duhovnicească. De la catedră se auzeau cuvintele unui bărbat între două vârste, cu barba şi părul negre, care nu purta rasa monahală însă era înveşmântat complet în negru. Toate sentinţele sale erau definitive şi toate cuvintele lui fără întoarcere.

- Marele filosof existenţialist Sören Kierkegaard spunea că omul nu foloseşte niciodată libertăţile pe care le are: aşa de pildă se întâmplă cu libertatea de gândire; în locul ei pretindem ca despăgubire libertatea cuvântului.

Când am citit acest cuvânt, am fost fascinat: mult timp mi-a stăruit în minte. Şi-am încercat să-i fiu credincios… Am fost preocupat numai şi numai de libertatea de gândire… şi *prin gândire* am încercat să îmi întind aripile spiritului. Dar *şi gândirea e limitată*, aveam să constat cu amar, gândirea e limitată de propria structură internă, de propriile ei gânduri. Atunci m-am aruncat cu frenezie asupra Filosofiei transcendentale a lui Immanuel Kant, acest adevărat geniu al limitelor care a descoperit structura şi legea de compoziţie internă a categoriilor… Ce a descoperit Kant? Nimic mai mult decât aceea că structura minţii ne limitează cunoaşterea: modul în care simţi şi gândeşti generează constrângeri şi îţi limitează orizontul a ceea ce poţi să cunoşti. La ce se restrânge tot ceea ce spun *transcendentalii*? E simplu: nu poţi cunoaşte mai mult decât îţi permite propria structură existenţială a minţii, propria ta fire! Existenţa ta proprie îţi limitează cunoaşterea şi nu poţi cunoaşte mai mult decât îţi permite fiinţa. Filosoful din Königsberg ne-a arătat în acest fel delicat cauzele nefericirii de a fi om.

Lângă apele viselor şi visărilor sale am şezut atunci şi am plâns. Oh, nefericire a gândurilor! Cine mă va izbăvi de trupul morţii acesteia? Cine mă va ridica din deşertăciunea acestei gândiri, restrânsă şi concentrată numai asupra pustiului lumii acesteia? Sfintelor Gândiri ale văzduhului, ajutaţi-mă! Libertatea minţii mele nu-mi ajunge !

S-a spus că mintea este asemenea mării, asemenea unui ocean al valurilor trăirii, al suflărilor de vânt ale gândurilor şi-al adâncimilor de abis ale pătimirii şi ale tăcerii. Am ajuns la ţărmul acestui ocean, l-am străbătut în toate sensurile şi am atins toate ţărmurile, până în depărtări de neant! Ce-aş mai putea spune atunci despre el? Nimic. Stau numai la ţărmul lui şi continui să fiu nefericit şi frustrat: e totuşi *prea mic pentru setea mea*!

Am ales să fiu credincios libertăţii de gândire până la capăt; până la capătul fiinţei gândirii, chiar împotriva gândurilor şi a gândirii însăşi! Aceasta este vocaţia mea inexorabilă, şi căile ei sunt de neînfrânt! Toate cuvintele mele-s pătrunse de moarte!…

Sunt conştient că toate-acestea sunt stranii şi îndepărtate, şi că aceste cuvinte nu-s cele care erau aşteptate; este surprinzător să-ncepi un Curs de metafizică şi gnoză, o conferinţă despre Bazele gândirii transcendentale, tocmai cu moartea minţii: tocmai cu starea neantizării gândurilor! Dar moartea e pragul definitiv al transcendenţei şi veşniciei. Moartea este imperiul dezmărginirii şi al nelimitatului, aşa cum mărturisesc toţi cei ce au ispitit-o, sau care s-au lăsat ispitiţi de ea. De aceea, cei ce cunosc aceasta din experienţă, vor primi toate cuvintele mele ca pe ceva familiar şi obişnuit. Ţelul ultim al metafizicii şi gnozei transcendentale e *moartea gândirii*: acea moarte e singura ce face cu putinţă transfigurarea spiritului şi contopirea cu nemărginirea!

Ţelul ultim al fenomenologiei şi gnozei transcendentale *este modificarea constituţiei actuale a intelectului omenesc*! Nu

poate exista un ţel mai înalt pentru un gânditor astăzi decât acela de a-şi depăşi propria gândire: decât acela de a se transcende pe sine, chiar cu riscul neantizării gândirii şi-al existenţei ce-o poartă.

De aceea, mă văd silit să mă-ntorc la Sören Kierkegaard, la ceea ce-a spus şi gândit el. "Acesta e paradoxul suprem al gândirii: de a voi să descopere un lucru pe care ea însăşi nu-l poate gândi." Şi gândirea mea a dorit să descopere gândul de negândit, cuvintele de nerostit ale tăcerii. Aş fi dorit să descopăr şi eu acel gând pe care mintea mea nu-l poate primi fără ca să se mistuiască! Şi-aceasta, chiar cu riscul ca întreaga mea fiinţă să se întoarcă-n neant. Revelaţia acelui gând de negândit, ascultarea cuvintelor de nerostit, pe care nu i se cuvine omului să le grăiască, mi-ar fi oferit odihna transfigurării sau aşternutul morţii… dar am ales să fiu consecvent până la capăt cu propria mea fiinţă şi nefiinţă.

Poate că noi, idealiştii gândirii transcendentale, cei care nu cercetăm fiinţa şi metafizicile ei, ci modul omenesc de a cunoaşte fiinţa şi de a crea metafizici, riscăm prea mult. Poate că noi, gânditorii transcendentului, suntem nişte *sinucigaşi ai gândirii şi spiritului* , nişte cercetători la prag de neant. Fiindcă cine-ar putea şti dacă nu vom ieşi pe neobservate de sub orizontul binecuvântării Logosului lui Dumnezeu?

Eu cred însă că această căutare frenetică a Adevărului merită oricare risc. Eu cred cu tărie în calea aceasta, chiar dacă la capătul ei se află doar nebunia sau moartea. Poate că, într-un anumit sens, *moartea este consubstanţială adevărului*: lumea aceasta nu este dispusă să creadă decât adevărul celor ce-o părăsesc. Fiecare generaţie atinge la un moment dat pragul de sus al neîncrederii: *nu poţi să fii crezut decât atunci când mori*! Numai atunci îşi face loc asigurarea publicului că pentru adevărul tău nu vei pretinde nimic din toate cele ce sunt ale lumii de-aici. Nu eşti crezut decât atuncea când mori. Marile

adevăruri sunt culese doar de pe buzele muribunzilor şi de pe cele ale celor ce sunt dispuşi să moară.

Lumea aceasta n-acceptă decât cuvântul celui dispus s-o părăsească. În felul acesta este înlăturată suspiciunea că adevărul tău va smulge profit. Doar la capătul destinului vei fi crezut; vei fi ascultat numai la limita mistuirii de sine: eşti demn de încredere doar fiindcă tu pieri! Şi atunci, tot ceea ce faci tu pentru ei este aureolat de nebunie şi mistuire. Aceasta este raţiunea adâncă a ceea ce-am spus mai demult: că *moartea şi nebunia jertfei sunt consubstanţiale adevărului***.** Moartea şi nebunia îi sunt deofiinţă.

Dar ce v-aş putea spune eu despre moarte şi transfigurare? *Sunteţi cu toţii monahi, deci sunteţi cu toţii morţi*! Aţi ales să pătimiţi pentru Adevăr, să muriţi şi să vorbiţi lumii din cealaltă parte a morţii.

Am să mă-ntorc acum, la final, asupra ţelului ultim al filosofiei şi gnozei, care este acela *al modificării constutuţiei actuale a intelectului omenesc*. Transfigurarea minţii şi inimii nu este doar ţelul *transcendentalilor*, ci şi acela al *misticilor*. Aceştia din urmă au spus, prin glasul Sfântului Grigorie Palama, că acela care ajunge la starea contemplaţiei mistice a lui Dumnezeu vede şi lucrează în chip mai înalt decât omeneşte, ca unul care a ajuns mai înalt decât omul şi dumnezeu prin har, şi este unit cu Dumnezeu într-o îmbrăţişare de nedezlegat, şi prin ochii spirituali ai Duhului Sfânt vede Dumnezeirea Însăşi. Cel a cărui minte este insuflată de Duhul dumnezeiesc şi străfulgerată de harul necreat al Dumnezeirii ajunge *supraom* sau *hiper-om*, după expresia Sfântului Grigorie Palama însuşi. Mintea *hiper-omului* ajunge necreată, nemărginită în spaţiu şi timp, infinit de adâncă în înţelesuri, pătrunsă de plânsul întregii creaţii, asemenea harului Dumnezeirii, care adesea ni se preface în lacrimi…

Hiperion, acel *duh călător prin înalt*, nu-i o iluzie, un mit al literaturii. Nu este o fantasmă, a cărei frumuseţe eroică ar fi

lipsită de consistenţă, ci este o realitate. Cel ce ajunge mai înalt decât omul, cel pe care-l numim *hiper-omul Sfântului Grigorie Palama*, are mintea nemărginită, transfigurată în mod negândit. Fiinţa minţii sale e astfel alcătuită încât să fie capabilă să pătrundă cu înţelegerea şi să se lase pătrunsă în lumea vedeniilor dumnezeieşti. Cum am putea ajunge la el? Şi ce lumi, de nebănuit, ar putea să ne ofere vederea unui asemenea *hiper-om*?

Ce te-ar putea apropia de înţelegerea felului de a fi al unei asemenea făpturi? Doar moartea!… *Moartea - această lumină pe care o vei purta la nesfârşit*…

Conferenţiarul a tăcut. Părea să se fi pierdut definitiv în melancolie.

La catedră a venit apoi Părintele Stareţ, care a spus că prelegerea a fost în primul rând o spovedanie publică: înălţările şi dorinţele, patimile minţii, nu aparţin numai *transcendentalilor*, ci şi *misticilor*, a mai spus el. Prelegerea a fost apoi un omagiu surprinzător adus de filosofia transcendentală a Sfântului Grigorie Palama. A amintit invitaţilor că Academia duhovnicească a Mânăstirii purta numele Sfântului.

Sfântul Grigorie Palama, a mai spus Stareţul, este considerat pe bună dreptate "Al patrulea Teolog al Ortodoxiei" după Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan Teologul, Autorul Apocalipsei, Sfântul Grigorie de Nazianz Teologul şi Sfântul Simeon Noul Teolog. După ce a spus câteva cuvinte despre *hiper-omul misticii***,** Părintele Stareţ a dat cuvântul următorului conferenţiar, prezentându-l ca pe un adevărat Raffael al "picturii minţii".

*

- Am fost invitat să vă vorbesc despre *Pictura minţii*,- sau *Arta vedeniilor*. Despre experienţa nevăzută, despre trăirea frenetică de dincolo de cuvânt, despre străfulgerările

dumnezeieşti ale minţii în care se zămisleşte opera. Cred că un *Curs de pictură mistică* ar fi fost mai potrivit…

Prezenţa gingaşă a Dumnezeirii, atotputernicia nevăzută şi plină de discreţie a lui Dumnezeu, atât de subtilă încât să pară că nici n-ar fi, şi că El Însuşi nici nu există, m-a fascinat dintotdeauna: am simţit instinctiv că Dumnezeu lucrează în lume cu puterea slăbiciunii, cu puterea de nestăvilit a smereniei existenţiale: "… Pentru că fapta lui Dumnezeu, socotită de către oameni nebunie, este mai înţeleaptă decât înţelepciunea lor şi ceea ce pare slăbiciune a lui Dumnezeu, e mai puternică decât tăria oamenilor… Ci Dumnezeu Şi-a ales pe cele nebune ale lumii, ca să ruşineze pe cele tari; Dumnezeu Şi-a ales pe cele de neam de jos ale lumii, pe cele nebăgate în seamă, pe *cele ce nu sunt*, ca să nimicească pe cele ce sunt…"

Şi atuncea, cum am putea să ne numărăm printre Aleşii lui Dumnezeu? Să fim asemeni neantului! – Să ne apropriem smerenia Lui.

Să te cufunzi în adâncul de nepătruns al smereniei nefiinţei, alături de Sfântul Isaac Sirul. Să vrei cu toată fiinţa să te scufunzi pe tine însuţi în lăuntrul tău şi să te sălăşlueşti în linişte, să intri în isihie şi să-ţi părăseşti cu totul gândurile şi simţirile, aspiraţiile nebuneşti, idealurile! Să fii ca unul care nu se află nicidecum în lăuntrul făpturii universului şi n-a venit la existenţă şi nu e cunoscut nicidecum nici de sufletul său! Şi-atunci când te apropii de rugăciune, să nu îndrăzneşti să-L rogi ceva pe Dumnezeu, sau să crezi că eşti vrednic de ea, sau să ceri ceva! Nu! Nicidecum! Ci să taci cu toate gândurile tale, să aştepţi numai mila. Să aştepţi în pragul neantului, stând cu faţa plecată la pământ şi privirea dinlăuntru a inimii aţintită la poarta înaltă a Sfintei Sfintelor, unde este Acela al Cărui locaş e întunericul, Care orbeşte ochii Serafimilor, şi a Cărui tărie existenţială zoreşte dansul cetelor lor şi revarsă tăcere peste toate treptele lor!

Ca să fii pictor cu-adevărat, în sensul insuflărilor de foc ale Dumnezeirii, trebuie să renunţi definitiv la pretenţia de-a mai picta! – La aspiraţia de a produce opere… Pictor fiind, am înţeles aceasta abia atunci când am primit de la părintele duhovnic porunca sau ascultarea de-a nu mai picta nicicând. Şi ani de zile n-am mai pictat nimic. Am încercat să uit pentru totdeauna că am absolvit Facultatea de Belle Arte. Acum, *când sufletul meu este altul*, mi s-a permis din nou să pictez, să scriu, şi să cuvântez.

Pictura este vederea mai presus de vedere a Nevăzutului, înţelegerea mai presus de-nţelegere a celor de negrăit şi de neconceput. Dar, mai presus de orice, pictura este mai-înainte-vederea celor care nu sunt. E înţelegerea tuturor gândurilor neîndrăznite ale neantului.

Pictura este surprinderea acelei prezenţe gingaşe, aproape de nesesizat, a Dumnezeirii, vederea celor ce încă nu sunt şi care poate că nici nu vor fi vreodată, dacă tu nu le-atingi; vederea celor ce există ca şi cum nu ar fi, ca şi cum nu vor fi niciodată…

Voi propovădui nebunia picturii, mi-am zis atunci, slăbiciunea existenţială a pictorului, voi descrie *pictura ce încă nu este*, *pictura mai înainte de-a fi* ! Aceasta este *Pictura mistică*, pur spirituală, sau *Arta vedeniilor*.

Am ales să fiu întotdeauna de partea celor dispreţuite, de partea celor ce nu sunt băgate în seamă, şi care nu mărturisesc despre ele însele decât că sunt ispitiri de neant. Voi descrie pictura mai înainte de-a fi creată, mai înainte de-a fi transpusă în operă: voi descrie pictura aşa cum este mai înainte de a-şi zămisli lumina, culoarea şi forma. Voi cunoaşte doar vibraţia ei pură, nemijlocită, actul ei tainic. Voi surprinde *pictura în însăşi nefiinţa ei*, în nefiinţa ei creatoare… culorile, viziunile şi umbrele lor, presentimentele, emoţiile, le voi descrie încă de-atunci când sunt doar fulguraţii inconsistente ale gândirii,

configurate în mod nevăzut de toate dorinţele de nemărturisit ale inimii…

Pictura ca slăbiciune, pictura ca nebunie, pictura care nu există, care se naşte din simţirea prezenţei gingaşe a lui Dumnezeu, această pictură a minţii şi inimii *e însăşi străfulgerarea de taină a transcendenţei*! Am ştiut asta dintotdeauna. Ştiind aceasta dintotdeauna, mi-am dorit să pictez fulgerul: am vrut să surprind *Luceafărul miezului de noapte al geniilor*! Dar nu l-am putut surprinde în chip nemijlocit, şi de aceea am căutat să îl descopăr în cărţi, în picturile din biserici sau din muzeele lumi, în albume. Tratatul despre pictură a lui Dionisie din Furna, Studiul lui Cennino Cennini, sau Tratatul despre pictură al lui Leonardo da Vinci nu mi-au fost deajuns, ci doar mi-au sporit setea. Toată literatura de specialitate a lumii mi se părea cu totul insuficientă. Nu mă puteam odihni niciunde. Aveam să mă număr şi eu printre atâtea alte spirite şi duhuri neodihnite?

Mi-aş fi dorit o *Carte despre pictură* în care mintea să fie purtată ca un fulger neîntrerupt, ca un fulger rătăcitor printre stelele geniilor; o carte despre străfulgerarea de taină a transcendenţei, străfulgerare care survine măcar o dată în viaţa adevăratului creator; o carte despre *Luceafărul miezului de noapte al geniilor*! O asemenea carte ar putea fi parcursă la prima citire în câteva ore sau zile. A doua oară s-ar citi însă într-o singură clipă: în străfulgerarea neîntreruptă a gândirii! Şi tocmai această a doua citire ar fi cea cu adevărat importantă: ea este aceea care corespunde scrierii celei dintâi şi inspiraţiei ce-o însufleţeşte. Această a doua citire e cea care corespunde stării neîntrerupte a fulgerului gândirii.

Aşa m-am străduit să citesc orice Tratat de pictură: ajungând la "a doua citire", la străvederea clipei de graţie a autorului. Am încercat să surprind *Luceafărul miezului de noapte al tuturor geniilor* aşa cum s-a pogorât asupra inimii lui. Acuma, în miezul de noapte al veacului, sensul acestui ideal este

evident. E miezul nopţii şi toate sunt cufundate în înţelegere. E miezul de noapte al veacurilor, şi străfulgerarea luminii de taină a Luceafărului anunţă Răsăritul luminii orbitoare a celei de a opta zi.

Pictura e revelaţie şi taină. De aceea, prima citire a oricărui Tratat despre pictură e o încetinire a fulgerului: a doua citire e fulgerul însuşi. Această citire din urmă reprezintă vederea tuturor lucrurilor din perspectiva eternităţii, adică de partea cealaltă a morţii.

Nu poţi să înţelegi *străfulgerarea de taină a transcendenţei* decât călătorind împreună cu ea. Nu poţi să înţelegi fulgerul decât însoţindu-l oriunde s-ar duce. După ce te vei fi lăsat tu însuţi pătruns de el, şi vei fi devenit tu însuţi un fulger, abia atunci îi vei înţelege îndeajuns făptura ca să fii demn să stărui în nemişcarea lui.

Aceasta a fost convingerea mea dintotdeauna. *Aud lumina şi văd sunetul*!şi nu mai ştiu atunci dacă mai sunt în trup sau în afară de trup!

Ca s-ajungi la starea de graţie care precede naşterea operei, trebuie ca privirea gândului tău să alerge atât de repede, încât natura însăşi a ochiului să fie lăsată în urmă. Mintea să-şi părăsească şi să îşi lase în moarte propria natură! Instinctul harismei de a crea este atât de rapid, încât lasă în urmă, în depărtări infinite, orice reflecţie şi orice gând.

Harisma de a crea se obţine după legi neştiute: doar locul ne e cunoscut. Harisma de a crea se obţine la ţărmul mării neantului, în prag de moarte. A fi aici înseamnă să contempli întunericul din care îşi ia fiinţa opera de artă şi de simţire! Să te sălăşluieşti în *fulgerul negru* din care iei fiinţă tu însuţi! Aceasta înseamnă să fii contemporan propriei tale naşteri; să o contempli dinafară, încă dinainte de declanşarea procesului ei, ca şi cum n-ai fi tu. Aceasta înseamnă să-ţi simţi nefiinţa mai veche decât propria făptură… Să trăieşti în nemurirea imensă de dinainte de-a fi.

Acesta este preludiul creaţiei de artă adevărate; şi el se suprapune creaţiei propriei tale făpturi până la identificare desăvârşită. A iscodi acest punct al hotarului dintre neant şi fiinţă înseamnă să priveşti dinlăuntru nefiinţa care ţi-e proprie şi care te însoţise cu cea mai discretă fidelitate.

Aceasta este oprirea desăvârşită a fulgerului! Oprirea lumii întregi în acea stare de nemişcare a minţii în care spiritul tău e simultan pretutindeni! Şi cum ai putea gândi să opreşti *cuvântul ce este chiar vibraţia ta fiinţială.* Este de necrezut să te vezi în această nemişcare mobilă a minţii în care nu te deplasezi nicăieri, nici cu gândul, şi cu toate acestea eşti prezent pretutindeni, oriunde doreşti să fii!

Cum să opreşti raţiunea ce este chiar vibraţia ta fiinţială fără să dispari în neant? Fără să te dizolvi în oceanul acelora ce nu sunt, ci doar visează a fi? Şi totuşi, ce încântare, să vezi făpturile minţii tuturor geniilor mai înainte de-a fi: ideile, formele mişcătoare şi neodihnite ale spiritelor, nesăbuinţele duhurilor… Ce încântare, ca toate aceste gânduri neîndrăznite ale neantului să-ţi strălucească gândirea! Şi chiar şi fiinţele pe care aceia nu le-au creat, şi nici n-o să le creeze vreodată, să te facă să surâzi singur în tine, bucurându-te pururi în nefiinţa bucuriei lor…

Dar poate că ambiţia acestei simţiri e prea hazardată, deşartă: cu neputinţă de realizat în nemăsurarea pretenţiilor ei… Oricum ar fi, lucrarea pe care-am scris-o, pe care am să v-o desfăşor pe parcursul acestui *Curs de Pictură mistică* nu e propiu-zis un *Tratat de pictură*; ea va fi mai degrabă un *Tratat despre nefiinţa Picturii*, o încercare asupra picturii ce încă nu este. O străduinţă de-a înţelege ce este pictura mai înainte de-a fi.

Această încercare va părea celor neştiutori şi neîntăriţi o stare vecină cu nebunia, în care încerci să înţelegi ce ţi-a fost sufletul în Mintea de nepătruns a Dumnezeirii, mai înainte de-a fi născut…

5. E miezul de noapte al veacului

Cum stăteam între Flann O'Mitchel şi părintele Nicodim Miclescu, nu puteam auzi cuvintele translatorului, aşa că n-am înţeles nimic din ce-a spus primul conferenţiar. Aveam să aflu mai târziu de la Flann că individul aparţinea celei de-a doua generaţii de creatori ai *"Academiei peripatetice"*, un fel de instituţie de cultură aflată în afara statului şi în afara lumii, însufleţită de un singur om. Acela era maestrul şi "antrenorul lor cultural". El reuşise, în vremuri destul de tulburi, să adune în jurul său o mulţime de tineri creatori, cărora le insuflase *mitul culturii de performanţă*. Academia aceasta tradiţionalist-platonică era, din câte am înţeles eu, un fel de *Sinn Féin* a românilor.

Conferenţiarul nostru era considerat un gânditor de elită, un exponent al culturii de performanţă. Dar mie nu mi se părea deloc aşa. Eu îl simţeam altfel. Pentru mine, şi cred că şi pentru conştiinţa sa, e ratatul perfect – *loser*-ul. De bună seamă că va înnebuni. Nimeni nu-şi poate forţa într-atât limitele fiinţei şi să mai rămână întreg. Îşi va arde cât de curând aripile minţii. Un auto-dafé din care n-avea să iasă cine ştie ce lumină, şi care-o să se stingă rapid. Jalnic tipu'. Nu are înaintea ochilor minţii decât această blestemată cultură de performanţă. Parcă poţi s-alergi după bucurie ca un cal de curse!

În schimb, cel de-al doilea conferenţiar, călugărul, îmi făcuse cu-adevărat impresie. Conferinţa lui, pe care am perceput-o *nonverbal*, era o promisiune că îi vom contempla şi noi vedeniile. De asta se şi spunea că este un Raffael al Artei vedeniilor, un pictor al nemijlocirilor minţii!

Când Raffael a început să vorbească, părintele Nicodim şi-a întors capul către mine şi m-a privit în ochi: "- Vino şi vezi !" am auzit gândul lui clar. Mă invita *în vedenie*.

Am avut mai întâi percepţia neantului, a unui neant în convulsii. Spasmele şi durerile premergătoare creaţiei mă

făceau să mă zgudui lăuntric, ca şi cum aş fi fost eu însumi la limita existenţei şi neexistenţei, aruncat pe ţărmurile întunecate ale mării neantului. Fantasmele inconsistente ale acestui neant germinativ străfulgerau întunericul asemeni unor stihii, iar vârtejurile lor alburii sau gălbui începeau să-mi dezvăluie o atmosferă stranie, pe care o poate avea numai cerul amurgului de deasupra unor mări de catran. Şi toată această furtună a nefiinţei devenea din ce în ce mai intensă. Culoarea însăşi a spasmelor se intensifica. Orizontul galben-roşcat, bântuit de forme care nu erau decât promisiuni de fiinţă, îmi amintea de tablourile lui Turner: doar la el mai văzusem asemenea mări de fontă topită, doar la el mai contemplasem talazurile pururea mişcătoare ale oţelului cenuşiu şi strălucitor, a cărui frumuseţe din alte lumi nimicea vieţi şi destine. Aveam impresia că asist la haosul primordial de dinaintea creaţiei. Pe cerul acestei lumi interioare răsăreau sihăstriile aştrilor, iar norii păreau să le confere aure de sfinţenie. Răscolirile apelor de oţel reflectau congregaţia apelor cerului. Din ele ţâşneau forme şi configuraţii nelămurite, a căror incandescenţe se pierdeau înapoi în tumultul imens. Parcă era miezul de noapte al tuturor veacurilor, străfulgerat de minuni. Iar sihăstriile aştrilor erau cu toate însufleţite. Atunci am văzut.

În miezul acestei măreţii sălbatice, mintea mea devenise asemeni mării. Percepţia mea era complet circulară: eram eu însumi cerul; eram eu însumi oceanul de dedesubt, iar valurile de la ţărmuri le percepeam cum muşcau din neant. Sferele eterice ale sufletelor le simţeam acum ca fiind ale mele, iar acuitatea mea, puterea mea de a le distinge pe toate, chiar şi pe cele mai mici, creştea cu fiece clipă. Sihăstriile aştrilor erau tot atâtea gândiri, genii de foc şi de sânge, care acum erau ale mele. Percepeam toate aceste gândiri de geniu ca fiind ale mele, iar eu eram cu totul al lor, într-o sete de dăruire nemărginită, perfect reciprocă. O înţelegeam pe fiecare în parte; şi o îmbrăţişam cu o îmbrăţişare de nedezlegat. Le

parcurgeam instantaneu gândurile şi suflările, şi la un moment dat am ajuns *să văd*. Atunci am văzut.

Luceafărul miezului de noapte al geniilor era una cu mine, iar eu eram cu totul al Lui.

*

Părintele Nicodim mă privea cu blândeţe. Conferinţa se terminase. Nu pot să ştiu când. Dar trebuia să plecăm.

*

Eram aşa de obosit, că nici nu mai ştiu cum am ajuns în pat, în chilia ce îmi fusese oferită încă din ajun cu atâta generozitate. Eram extenuat. Cred că pluteam deja în vis către pat, mai înainte de a-l atinge. Nu ştiu cât timp am dormit. Nu am avut vreme să mă dezmeticesc. M-am trezit brusc, deoarece simţisem în cameră o prezenţă străină.

M-am ridicat în capul oaselor. Două femei superbe mă priveau tandru, cu nespusă blândeţe. Una dintre ele, mai îndrăzneaţă, s-a apropiat. Am privit-o cu atenţie şi, dacă aş compara-o cu vreo frumuseţe din lumea top-modelelor, ar fi prea puţin. Cu aerul ei de panteră neagră, era un adevărat animal de pradă. Iar prada ei eram eu. Aveam impresia că până atunci nu mai văzusem niciodată femeie. Şi femeia din faţa mea *mă dorea*! Ce tentaţie neaşteptată, după ce fusesem respins, dispreţuit, sau înjosit de atâtea femei! În plus, frumuseţea aceasta brunetă din faţa mea era *chiar genul meu de femeie*, o făptură cu care ar fi meritat să îţi petreci tot restul vieţii. Îmi venea să mă căsătoresc cu ea imediat. Eram sigur că Dumnezeu mi-a trimis-o, că doar nu degeaba eram la mânăstire! La mânăstire? Ce să caute o femeie în miez de noapte la o mânăstire de bărbaţi, rătăcind printre chilii? Da, poate că se rătăcise... De cealaltă uitasem cu totul: cred că s-a retras ceva mai departe ca să ne privească pe noi doi.

Parfumul ei era atât de îmbătător, şi iradia irezistibil, încât am simţit într-însul voia ei de a mi se dărui, cu toată fiinţa ei de seducţie carnală. O vedeam cum respiră dorinţa, îi contemplam sânii ademenitori şi maturi, solemni chiar, şi aş fi dorit să-i ating coapsele tari, şoldurile proeminente… Doream să fie a mea, iar ea părea să fie gata să-mi satisfacă orice dorinţă. Ştiam că era gata să mi se dăruie.

Şi eu eram gata s-o las să mă aibă.

"- Spune, de când n-ai mai avut o femeie ?" m-au întrebat privirile ei. Ciudat, îi percepeam gândurile: ştiam când îmi vorbeşte prin gânduri! Şi gândul meu îi răspundea. Se pregătea să-i răspundă…

Până să spun şi eu ceva în gând, şi până să îi îndrept gândul pe aripile intenţiei, să poată să mi-l primească, ea era deja lângă mine, iradiind dorinţă şi posesiune: Nu mai era timp, trebuia să mă posede!

Eu am fost sfios cu femeile toată viaţa. Poate că sunt un adolescent întârziat, poate că sunt demodat, însă am fost obişnuit, atunci când fac curte unei femei, să mă comport idealist şi romantic, să fiu atent la oricare gest, la orice atingere a mâinii, chiar aparent involuntară, la orice privire… Dar acum nu mai aveam loc de-ntors. Nu mai era timp. Deşi ea îşi păstrase statura dreaptă, monumentală, stăpânitoare sau dominantă, fiinţa ei mă atingea cu toate emanaţiile dorinţei: mă mângâia cu parfumul, mă dezmierda cu mâinile patimii… Nu mai era timp nici să o cer în căsătorie, chiar dacă tocmai gândul ăsta ridicol m-a străfulgerat în acel moment: doream efectiv să-mi petrec viaţa alături de ea. Acum, când îmi amintesc de trecut, îmi e ruşine că am avut acel gând.

Nu am mai avut însă timp de nimic: de nici o reacţie, de nici o reflecţie. Agresiunea aceasta surprinzătoare asupra propriei mele intimităţi m-a făcut să mă retrag în sine şi să mă refugiez la capul patului. Gândeam în mine: "Oare ea nu înţelege că e superbă? Că e destul să m-atingă cu iradierea şi diafania

fiinţei? Nu îşi dă seama că este prea mult şi că mă chinuie? Dacă doreşte şi ea, ca şi mine, o relaţie stabilă, durabilă, pătrunsă de fidelitate şi înţelegere, nu putem, nu e îngăduit să începem aşa!…" Toate aceste gânduri au durat o fracţiune de secundă. Ea n-a perceput nimic. Voia să mă posede pe loc, aici şi acum, şi a interpretat gestul meu de sfială şi timiditate ca pe un act de respingere. Gestul meu a înfuriat-o la culme. A sărit călare pe mine cu o agilitate de nebănuit şi a început să mă strângă de gât. "Nu mă vrei, mă?!… De ce nu mă vrei?…" Aveam să constat imediat un lucru absolut înfricoşător: eram cu totul paralizat. Nu puteam să fac nici o mişcare. Iar fiinţa de deasupra mea nu glumea deloc: continua să mă strângă cu putere de gât, încât după câteva momente am simţit deja că mă sufocam. Ştiam încă un lucru, la fel de înfricoşător: *ea era cea care mă paralizase*! Avea acea putere a gândului de-a acţiona asupra centrilor mei nervoşi . Iar nervii mei ascultau de ea, nu de mine. Iar ea le poruncise să fie inerţi. Nu mai puteam să-mi controlez trupul în nici un fel: parcă nu mai era al meu. Nu-mi mai controlam decât mintea, atât cât să fiu perfect conştient că voi muri.

"Preasfântă Fecioară, ajută-mă!" am strigat în mine, în gând, disperat că nu-mi mai aminteam nici o rugăciune. Strânsoarea a slăbit. Dar continuam să simt apăsarea asupra trupului. Am repetat gândul. Iarăşi şi iarăşi. L-am îndreptat către ea tot mai intens, atent să constat efectul. Strânsoarea slăbea cu fiece gând, apăsarea se diminua cu fiecare reluare a Numelui Ei! Am repetat cuvintele salvatoare în minte, bucurându-mă că am o armă acum, când nu mai dispuneam de propriul meu trup. Am îndreptat gândul împotriva fiinţei care mă apăsa şi am simţit uşurare. Când am reuşit să-mi eliberez mâna dreaptă mi-am făcut cruce. Făptura de deasupra mea şi-a schimbat forma: s-a înălţat la cer ca o spirală. Trupul ei se subţia şi se înălţa în spirală, asemeni unui şarpe. Avea culoare galben-muştar. La fel a făcut şi fiinţa cealaltă, cea îndepărtată, care doar asistase

la scena seducţiei. Şi aceea era alungată de harul şi bunăvoinţa Preacuratei. Eram din nou puternic. *Stăpâna* îmi salvase viaţa. M-am simţit profund îndatorat Ei. Mă voi simţi întotdeauna dator.

Am răsuflat uşurat. Eram epuizat ca după o luptă pe viaţă şi pe moarte, eram cu totul stors de puteri. Dar nu puteam dormi: eram prea iritat. Îmi aminteam perfect tot ceea ce mi s-a întâmplat. În atmosfera aceea crepusculară, în cenuşiul viziunilor, îmi rămăseseră întipărite în minte şi în uluire cele două siluete gălbui ale femeilor care se transformaseră în şerpi. Aveam încă în faţa ochilor minţii imaginea celor două spirale molatice, pâlpâind şters în timpul retragerii în înalt. Am rememorat totul, decis să-i descriu Părintelui Nicodim întreaga mea experienţă.

*

A doua zi dimineaţa Părintele Nicodim se prăpădea de râs:

"- Te-ai convins acuma şi tu că *cele mai frumoase femei din lumea aceasta sunt dracii*?"

Mă simţeam îngrozitor de frustrat, dar râsul părintelui a avut darul să mă liniştească. Poate că dramatizasem prea mult, poate că nu riscasem nici o clipă să fiu ucis. Poate că am avut numai impresia că-mi risc viaţa, şi totul nu fusese decât un coşmar cu final fericit! Atâtea gânduri mi se roteau în minte, atâtea nedumeriri…

6. Mâini de catifea

Părintele Nicodim continua să râdă, în timp ce eu eram din ce în ce mai nedumerit.

"- Ai trecut cu foarte puţin pe lângă moarte!" mi-a spus din priviri cu blândeţe. "M-am rugat pentru tine întreaga noapte."

M-am înspăimântat. Deci nu trecusem doar printr-o ispitire a imaginaţiei, ci lucrurile erau cu adevărat grave. Ca pentru a-mi întări gândul, Părintele mi-a mai spus:

"- De acum înainte chiar nu mai poţi da înapoi. Lupta va fi pe viaţă şi pe moarte. Va trebui să fii gata să lupţi pentru viaţa ta în oricare clipă. Nu ai să ştii niciodată de dinainte când ai să fii atacat."

"- Înţeleg că nu mai am de ales…"

"- Dar ai ales deja de mai demult… *Tu* ai ales, Moran! Acum nu trebuie decât să accepţi consecinţele."

"- Sunt pe un drum fără întoarcere?"

"- Oricine ajunge la gradul de simţire a celeilalte lumi, aşa cum ai ajuns tu, nu mai poate să fie niciodată nesimţitor. Dacă ţi-ai dat jos scuturile de protecţie – prejudecăţile şi gândurile acumulate prin educaţie – dacă ai apucat o dată să intri conştient în tărâmul nevăzut de sub cer, porţile sufletului tău vor rămâne întotdeauna deschise. Tot ceea ce mai ai acum de făcut este să fii pururea conştient: să stai de pază tot timpul. Mintea ta să fie un împărat al tuturor gândurilor, iar inima să-ţi fie Ierusalimul ceresc."

Cuvintele lui îmi veneau atât de departe! Şi cu toate acestea, erau atât de familiare, ca şi cum toate acestea ar fi izvorât din adâncul propriei mele fiinţe, pe neaşteptate, fără ca nimic din cele ale raţiunii să le aştepte…

"- Ai să afli că pe calea aceasta, profund omenească, dar de care majoritatea oamenilor s-au înstrăinat, chiar şi durerile sunt bune. Vei afla lucruri de negândit. Vei ştii lucruri pe care oamenii le ignoră, lucruri despre care oamenii se tem să

vorbească… Dar mai presus de orice, vei afla ceea ce ne face pe noi cu adevărat oameni: să iubeşti este o bucurie incomparabilă, mai mare decât orice, chiar şi faţă de bucuria de a te simţi iubit.

Părintele a tăcut cu toate gândurile. S-a cufundat în sine atât de adânc, încât am crezut că nu mai este aici, că nu mai e el. Şi totuşi, dacă plecase undeva, Părintele s-a dus să îmbrăţişeze-n iubire întreaga lume. Paradoxal, însă cu cât se îndepărta mai mult de lume, cu atât îşi revărsa mai îmbelşugat harul asupra sa. Aşa am putut înţelege până şi eu, Melvin Moran Kavanagh, irlandez îndărătnic, Teologia lui Grigorie Palama: şi am înţeles-o prin prezenţa acestui Ieromonah profetic, care întemeiase Academia spiritual-duhovnicească a celui de-al patrulea Teolog. Am înţeles ce înseamnă "Academia iubirii" doar cunoscându-l pe el. Până să-l întâlnesc pe el, întreaga mistică ortodoxă fusese pentru mine o mare necunoscută. Însă Părintele Nicodim era el însuşi *Teologie vie*, o teologie însufleţită.

Datorită Părintelui Nicodim Miclescu am înţeles în mod practic diferenţa dintre fiinţa lui Dumnezeu şi energiile Lui necreate. Şi cu Părintele, care era pentru mine o făptură supranaturală, o făptură a celeilalte lumi, se întâmpla la fel: din fiinţa sfinţeniei sale, care îmi era complet inaccesibilă, izvora un har inexplicabil, un har inefabil ce-mi atingea sufletul şi-mi răsfăţa trupul ca o mireasmă şi ca o lumină. Trupul meu îl recunoştea înaintea conştiinţei ca pe ceva familiar şi cu toate acestea nelumesc. Această strălucire ce izvora din fiinţa sfinţeniei părintelui mă înfiora de plăcere şi mă mângâia. Prin harul ce izvora din fiinţa supranaturală a Părintelui ştiam că puteam şi eu să progresez spiritual, puteam şi eu să mă înalţ fără teamă în universul tărâmului nevăzut de sub cer. Aveam certitudinea că, în pofida tuturor riscurilor, Părintele mă va ocroti. Ştiam că mă va ocroti fără ca pe el să se ocrotească, şi această certitudine, că mă aflu în preajma unui general al

războiului nevăzut, mă făcea să fiu nerăbdător să mă bat din nou.

Chiar dacă îmi spunea totul cu negrăită răbdare, simţeam că mai deţine adevăruri de neimaginat, care pentru mine erau încă inaccesibile. Simţeam că aşează adeseori un ecran de tăcere între fiinţa lui supranaturală, mistuitoare, şi simţurile mele slabe, probabil de teama să nu mă facă să-mi pierd capacitatea de percepţie a lumii pământeşti atunci când aş sesiza, măcar şi numai pentru o clipă, străfulgerarea genialităţii lui orbitoare.

Şi el stătea imperturbabil şi blând, îngăduind străfulgerărilor sale dumnezeieşti să mă mângâie şi să mă lumineze, dăruindu-mi harul într-o măsură suficient de mică să nu îmi copleşească simţurile.

Părintele mă privea din nou.

"- Acum trebuie să te duci să Îi mulţumeşti. Ţi-a salvat viaţa. Imediat ce-ai strigat-o, ţi-a şi dăruit harul Ei, înţelegi?"

Eram derutat, nu ştiam cum să procedez. Părintele mi-a sesizat stânjeneala.

"- Du-te acum şi încearcă! Dacă vei intra în vechea bisericuţă a mânăstirii, în care s-au rugat generaţii întregi de sihaştri, ai să ştii!… "

Vechiul paraclis al mânăstirii avea hramul Intrării în Biserică a Sfintei Fecioare. Am recunoscut hramul după pictura de deasupra uşii de la intrare. Îmi era familiar limbajul universal.

În acel paraclis uitat de lume am înţeles că pictura este făcută nu ca s-o vezi, ci ca s-o simţi. Pictura are o aură de emoţie şi har. Aceasta e *partea nevăzută a picturii* – de asta vorbise Raffael. Pictura este iradierea unor înfiorări, aceasta am înţeles-o aici… înaintea altarului, înaintea icoanelor împărăteşti, înaintea icoanei Ei… Ca să-nţelegi această pictură, ca să o vezi cu adevărat, trebuie să închizi ochii. Da, sunt perfect conştient de ceea ce gândesc acum: ca să vezi o atare pictură, în toată splendoarea ei, trebuie să închizi ochii! Pictura aceasta se citeşte cu buzele.

*

Ce mâini catifelate!… Simt o fineţe de negândit… Acum sunt al tău: sunt numai al tău, Preacurată!…

Bucurie! Bucurie de nedescris şi de netâlcuit! Frumuseţe! Cea mai frumoasă clipă a-ntregii vieţi! Simţeam atunci că pătrund adevărul lumii de dincolo – al *lumii reale* – şi simţeam nevoia nemărginită să mă las eu însumi pătruns…

"- Închide ochii !… Nu trebuie decât să închizi ochii…" auzeam din toate părţile, vocea învăluitoare a Părintelui Nicodim, ca şi cum Părintele ar fi fost o fiinţă omniprezentă, care umplea în mod supranatural întreg spaţiul de la hotarul acestor lumi…

*

Părintele mă aştepta. Nu ştiu cât timp a trecut de atunci.

"- Acum eşti al Ei. Eşti un *ales*, faci parte din lumea celor pe care-i alege direct! Toţi cei ce au fost aleşi de Ea petrecuseră între viaţă şi moarte, mai mult de partea morţii. Fără harul şi binecuvântarea Ei, ai pieri. Fără Ea, noi toţi am muri sau am înnebuni…"

Mă simţeam nespus de fericit: ce bine era să simţi că aparţii cuiva! Ce plăcut era să ştiu că de acum înainte îi aparţineam Ei, în mod irevocabil şi mai presus de orice! Şi, foarte ciudat, deşi eram, conform spuselor Părintelui, numai unul din cei aleşi, iar alţii fuseseră aleşi cu mult înainte, simţeam că relaţia mea personală cu Ea era exclusivă: *taina aceasta era numai a mea şi a Ei*! Simţeam că Ea era numai pentru mine. Şi că eu eram privilegiat de prezenţa Ei într-un mod unic, de neînţeles.

*

"- Aşa simt toţi…" Părintele mă privea blând. L-am privit nedumerit. „- În taina aceasta se cuprind taine infinite". S-a ridicat de pe băncuţa de lemn. Trebuia să ne-ntoarcem.

L-am privit cu atenţie. Am surprins atunci, cu coada ochiului, un Părinte care părea înveşmântat în lumină: Preotul purta un felon alb, împodobit peste tot cu cruci negre, cum nu mai văzusem în Mânăstire. Cum n-am mai văzut nicăieri. *Preotul îmbrăcat în cruci* a dispărut în spatele Părintelui Nicodim.

Apoi atenţia mi-a fost atrasă de Flann O'Mitchel şi Damian, Părintele translator, care se apropiau grăbit. Eram chemaţi la trapeză, ca să mâncăm, apoi în Amfiteatru. L-am luat deoparte pe Părintele Damian:

- Nu te supăra, Părinte, cine este Ieromonahul cu felon alb şi împodobit peste tot cu cruci negre, ce a plecat către voi acum câteva clipe? Aş fi vrut să-l cunosc...

- Un Preot îmbrăcat în felon alb cu cruci negre?!… a repetat el absolut uluit. Dar nimeni, de sute de ani, nu mai poartă asemenea haine! Da' cum...?

Era consternat. A încercat să mai spună ceva, apoi a renunţat. L-am privit cum se îndepărta preocupat spre trapeză, uitându-se din când în când înapoi, întrebător, către mine.

7. Discernământul sau darul deosebirii duhurilor

Amfiteatrul avea să ne rezerve noi surprize. Iniţial am crezut că vom asista la o serie de conferinţe pe teme ascetice, aşa cum fusese programat: Tema războiului nevăzut împotriva duhurilor întunecate constituia centrul atenţiei monahilor de aici, ce se aflau în prima linie de front. Fusesem preveniţi că nu ne luptam cu trupul şi sângele, ci cu stăpâniile, cu tăriile şi începătoriile din văzduh, cu domniile şi puterile întunecate ale tărâmului spiritual de sub cer.

Am luat loc în băncile semicirculare cu sentimentul că vom auzi lucruri noi, însă ceea ce-am auzit ne-a întrecut aşteptările şi imaginaţia. M-am convins că viaţa acestor oameni nu era străbătută de minuni, aşa cum îmi imaginasem eu iniţial, ci era în întregimea ei supranaturală.

Prejudecăţile mele de habotnic aveau să primească o lovitură mortală: aceasta s-a-ntâmplat în clipa în care Părintele a fost solicitat să vorbească de la catedră. Şi-a luat cu el şi desaga de piele neagră, pe care-o purta aproape tot timpul, şi-a desfăcut-o în faţa noastră. Dac-ar fi scos dintr-însa un joben sau un iepure aş fi fost poate mai puţin uluit: a scos din ea un laptop!…

Era deja prea mult !

Nu. Încă nu era destul. Aveam să asistăm la o prezentare în *power-point*.

Unul dintre monahii novici sau neofiţi, care părea să nu aibă mai mult de douăzeci de ani, a conectat laptop-ul Părintelui prin nişte fire ce ieşeau din catedră. Amfiteatrul s-a cufundat în semiîntuneric, astfel încât să putem vedea pe ecranul din spatele catedrei imaginile picturale ale lui Hieronymus Bosch, precum şi pe cele ale altor pictori, a căror viziuni aveau menirea să ilustreze cuvântul Părintelui. Erau imagini de demoni, specifice cărţilor magiei esoterice, pe care magicienii le ilustraseră conform descrierilor vizionare ale Sfinţilor Părinţi. Asistam la imagini medievale, stranii, într-un decor de

teatru antic ale cărui lumini şi umbre de plasmă aparţineau ultimelor descoperiri ale tehnicii electronice. Pesemne că eu eram cel anacronic, eu şi prejudecăţile mele de fată bătrână.

- Ţin mai întâi să vă mulţumesc pentru că aţi răspuns invitaţiei mele, a spus el. Părintele stareţ Melchisedec Irimescu mi-a dat binecuvântarea să vă invit, şi de asemenea, mi-a oferit tot sprijinul să vă putem primi aşa cum se cuvine. Salutăm prezenţa în mijlocul nostru a Melinei Griffith, a cărei specialitate e Limba şi Literatura engleză, care ne va vorbi zilele acestea despre pictura şi poezia viziunilor, şi în special despre William Blake. Fiica mea, Sânziana Elian, pe care o cunoaşteţi deja, i-a invitat Moran Kavanagh şi pe prietenul său Flann O'Mitchel spre a vă împărtăşi experienţa călătoriilor spiritului în astral. Brian O'Conor, un prieten al lor apropiat, o minte cu adevărat enciclopedică, prieten şi coleg cu marele nostru savant Ioan Petru Culianu la Universitatea din Chicago, este aşteptat să sosească abia mâine. Tot mâine vor mai sosi Raoul el Djerid, din Algeria, cunoscător al Spiritualităţii ascetice şi Emem Tanah din Etiopia, care ne va vorbi despre păzitorii tainei Chivotului. Sunt deja aici David Manstein şi Nathan Schulze din Israel, specializaţi în magia Evului Mediu. Amândoi sunt iniţiaţi în Spiritualitatea apocaliptică şi cunosc în cele mai mici detalii ipostazele Revelaţiei dumnezeieşti din timpurile profetice ale Vechiului Testament, precum şi interpretările medievale ale apocalipselor iudaice. N-am stabilit deocamdată care va fi subiectul conferinţei lor, însă eu, cel puţin, sunt încredinţat că vom putea afla *adevăruri neaşteptate*. Probabil că vă vor vorbi despre cartea lui Giordano Bruno "De vinculis in genere". Această carte esoterică, devenită celebră, reprezintă cartea de căpătâi a magiei erotice şi sursa tuturor proceselor de manipulare psihică. Sper să faceţi cunoştinţă unii cu alţii şi să alcătuiţi împreună programul seminariilor de seară.

Părintele a tăcut. Gândurile mele au luat-o razna. Magie erotică? Cum să pomenească un călugăr despre erotism şi magie erotică? Nu mai înţelegeam nimic. Dar nici nu mai puteam face nici un efort să mă concentrez. Apoi m-au furat alte gânduri. Avea să vină Brian! Dragul de el, probabil că s-a simţit neglijat. De unde îl cunoştea însă Părintele Nicodim? Ah , n-avea nici o importanţă: m-am obişnuit deja cu ideea că Părintele le ştie pe toate. Dar ce era cu savantul acela, Culianu prieten cu Brian, despre care Brian mi-a spus că murise asasinat în condiţii încă neelucidate? De ce a ţinut să-l pomenească Părintele tocmai acum? Şi nu era periculos să vorbeşti de crima aceasta, tocmai acum, când asasinii se mai aflau în viaţă, iar cei care îşi manifestaseră satisfacţia faţă de dispariţia savantului cu o bucurie aproape nedisimulată, dacă nu cu uşurare, ocupau încă funcţii înalte?…

M-a mai străfulgerat un gând: Ce legătură era între savantul Ioan Petru Culianu şi Părintele Irinarh Corelli, care pierise şi el în condiţii neelucidate? Şi nu era periculos în aceste condiţii chiar şi să-ţi pui întrebări? Chiar şi să faci cele mai neînsemnate investigaţii? Nu, pesemne că sunt prea obosit, şi mintea mea o ia razna, mi-am spus. Pe moment uitasem cu totul de hipersensibilitatea mea înnăscută şi de harisma percepţiei emoţiilor celor din jur; pe atunci nu puteam să-mi închipui că toate aceste presimţiri ale mele vor ajunge să se adeverească, şi încă atât de repede.

Părintele Nicodim mi-a întrerupt pe moment firul acestor gânduri:

- …Războiul nevăzut al oamenilor cu duhurile are legile şi condiţiile sale. Ca să fii luptător, ca să nu te transformi în "victimă colaterală", adică să nu suporţi inconştient ricoşeurile loviturilor ţintite spre alţii, trebuie să fii conştient şi concentrat aproape tot timpul. Trebuie să ştii la ce să te-aştepţi în orice clipă, ca să nu fii surprins. Deoarece noi aici ne aflăm deja în plin război, şi nu mai e timp de teorie, vă voi expune pe scurt

cum stau lucrurile, să ştiţi ce vi se poate întâmpla şi să fiţi pregătiţi.

Aşa cum ne-a împărtăşit această cunoaştere a războiului Sfântul Grigorie Sinaitul, ştim că există trei mari căpetenii ale întunericului: acestea care războiesc sufletul şi caută să desfigureze facultăţile noastre sufleteşti. Cei care încă nu sunteţi angajaţi în luptă puteţi să luaţi cuvintele mele ca pe un studiu de psihologie: aşa cum a spus unul din tinerii ce participă la aceste colocvii, e vorba de Psihologia războiului nevăzut.

Prima căpetenie de care ne vorbeşte Sfântul Grigorie Sinaitul este *Balaurul, sau căpetenia adâncului*. El este stăpânitorul mării *POFTEI*, şi are puterea îndreptată spre *POFTA* de la brâu şi de la buric. El lucrează în lume prin "uriaşul uitării plăcute", sau prin duhul necurat al desfrâului. Vrăjitorii din vechime foloseau forţa sexuală ca pe o "intenţie" de deplasare prin văzduh sau prin lumile spirituale: energia lor sexuală era sublimată şi dominată. Însă ce se întâmplă cu oamenii de acum este şi mai rău: mintea acestora înoată pururi în valurile bântuirii şi plăsmuieşte imagini frumoase, îmbrăţişându-le apoi ca pe nişte amante. Mintea este silită să aprindă poftele sexului şi să-şi înfăţişeze umbre ale acestor patimi. Ea e silită de mădularele împreunării trupeşti să alcătuiască din energia ei cerebrală şi din căldura visului imagini erotice care mai devreme sau mai târziu îl vor lăsa pe om fără vlagă. Balaurul, sau căpetenia adâncului poftei, primeşte această energie cerebrală ca pe o jertfă de mare preţ: în fond omul e cel care *îi împlineşte gândul*. Omul e cel ce dă energie şi formă gândirii sale lipsite de consistenţă. Şi, mai devreme sau mai târziu, la vremea vremii, la ieşirea sufletului din trup, această căpetenie a duhurilor întunecate va cere înapoi din sufletul omului ceea ce este al său.

A doua mare căpetenie care ne face război este *Stăpânitorul lumii acesteia*. Această căpetenie injectează în suflet patimi de

stăpânire lumească. El lucrează prin "uriaşul lenei şi nepăsării" şi are grijă să ne trezească la viaţă patima de dominaţie, pe care-o purtăm latent înlăuntrul facultăţii *IUŢIMII* sau *MÂNIEI*. Vai, cunoaştem cu toţii cât de tare ne enervăm, şi cât de acut simţim frustrarea atunci când cineva atentează la aspiraţiile noastre de dominaţie, sau când îndrăzneşte să ne clintească din locul şi teritoriul pe care l-am dobândit! Dar există şi un teritoriu al apelor, o lume umedă a poftei, care atunci când nu e dominată, sau suficient controlată, naşte mânie şi resentimente, dorinţe de răzbunare şi patimi de proprietate asupra obiectului desfrâului.

În fine, a treia mare căpetenie este *Stăpânitorul văzduhului*, cel care comandă "duhurile intelectuale". Stăpânitorul văzduhului atacă *RAŢIUNEA* sau *CUGETAREA* noastră atunci când aceasta se îndeletniceşte cu "filosofii înalte". Această mare căpetenie a întunericului lucrează prin "uriaşul neştiinţei", prin duhul întunecat care tulbură cugetarea cu plăsmuiri şi năluciri lipsite de consistenţă. Stăpânitorul văzduhului e principalul vostru adversar. Înţelegeţi asta: sunteţi cu toţii intelectuali de elită. Dar nu veţi fi scutiţi nici de atacurile celorlalţi doi.

Toate aceste duhuri sunt "întrupate" în patimi: ele au căpătat o greutate şi-o materialitate alcătuită din voluptatea patimilor. Grigorie Sinaitul, care le-a văzut aievea, descrie aceste duhuri ca fiind greoaie şi greu de potolit, certăreţe, veşnic puse pe harţă şi răzbunare, asemenea unor fiare sălbatice devoratoare de cărnuri moarte, cu gurile căscate spre plăcere şi voluptate, ca nişte câini blestemaţi ce ling sânge şi se hrănesc pururea cu putreziciuni şi duhoare. "…Ei au drept locuinţă şi desfătare iubită trupurile groase şi materiale. Altele sunt desfrânate şi băloase ca nişte lipitori din mocirla poftei, ca nişte broaşte şi şerpi, preschimbându-se uneori şi în peşti, şi târându-se spre sărătura plăcerii desfrânate, care e bucuria lor. Plutind în oceanul bântuirii ca unele ce sunt alunecoase prin fire şi se

bucură de umezeala plăcerilor neraţionale, ridică în suflete pururea valuri de gânduri, de întinăciuni şi de furtuni. Altele iarăşi sunt uşoare şi subţiri ca nişte duhuri aeriene. Ele suflă în partea contemplativă a sufletului, aducând în ea vânturi puternice şi năluciri. Uneori iau şi chipuri de păsări sau de îngeri, ca să arunce sufletul în amăgiri…" Am citat tot din Părintele Grigorie Sinaitul. Sper că nu v-am obosit prea tare, a continuat Părintele. Sunt gata să vă răspund la întrebări.

Gândurile mi-au fost din nou întrerupte. De data aceasta mi-a atras atenţia Flann, care s-a ridicat să-i pună o întrebare Părintelui:

- Ce semnificaţie au aceste apariţii demonice? Ştiam că îngerii, curaţi sau întunecaţi, nu au trup. Cum pot ei să ni se arate ca animale? Toate acestea nu sunt numai halucinaţiile oamenilor?

- Duhurile nu au trup, însă, aşa cum am spus înainte, iau unul din voluptatea patimilor. Dacă patima lor fundamentală este înălţarea minţii, trufia, ei iau chip de păsări ce zboară prin văzduh. Aceste duhuri atacă *RAŢIUNEA* sau *CUGETAREA* sufletului şi o determină să se îndeletnicească cu filosofii şi gânduri înalte. Dacă patima fundamentală a duhurilor este mânia sau iuţimea, acestea vor apărea înaintea *MINŢII* ca fiare sălbatice, iar dacă acele făpturi sunt duhuri ale *POFTEI* ni se vor înfăţişa înainte ca animale domestice.

- Parcă mie tot nu-mi vine să cred! s-a revoltat Flann, înainte să-l trag de mânecă să stea jos. Comisese cel puţin o impoliteţe contrazicându-l pe Părintele Nicodim. Nici eu nu prea credeam în toate istoriile astea. Dar asta nu însemna să-l contrazic în public pe Părintele. În fond, fiecare are dreptul să aibă părerile şi rezervele sale. Iar Flann O'Mitchel putea să şi le păstreze liniştit pe-ale lui, fără să facă atâta zarvă.

Părintele a tăcut. Răspunsul său avea să vină ceva mai târziu, şi aveam să-l aflăm cu toţii atunci când Flann a ieşit urlând din chilie. Omul lui Dumnezeu îi trimisese "materialul didactic"

ilustrativ direct la chilie: un demon întunecat, cu ochii injectaţi, un imens iepure negru, de mărimea unui bivol, stătea să-l privească pe Flann cum se trezeşte în miez de noapte. Părintele ne-a spus a doua zi:

- Dumnezeu mă iubeşte, chiar dacă sunt un om păcătos, şi mă ascultă întotdeauna atunci când vreau să întăresc pe cineva în credinţă. Iar duhurile necurate, să ştiţi cu toţii că se supun voinţei dumnezeieşti, dar nu din iubire, ca noi, ci de frică. Aceste duhuri, care nu-L recunosc pe Dumnezeu-Logosul ca Dumnezeul iubirii, sunt constrânse să recunoască tăria Lui şi să se supună atotputerniciei Sale cereşti şi pământeşti.

Apoi am învăţat ce-nseamnă discernământul spiritual, sau darul distincţiei duhurilor.

- Există aşa-numitele "ispite de-a stânga", care sunt gânduri insuflate oamenilor de către diavoli spre a-i atrage-n păcat. Dacă omul împlineşte gândul, şi-l însuşeşte, şi devine el însuşi un instrument orb al diavolului care i l-a dăruit. La Judecată, când sufletul stă pe tărâmul văzduhului de sub cer, încearcă să se dezvinovăţească, aşa cum obişnuim să ne dezvinovăţim noi: "Dracu' m-a pus!" Diavolul se află şi el acolo, dar de data aceasta nu în postură de ispititor, ci de procuror şi acuzator, spune: "Eu doar i-am dat ideea, iar el e cel ce mi-a-mplinit-o. Îmi este dator fiindcă mai poartă în suflet ideea mea, pe care-a şi transpus-o în realitate. Eu nu cer acum decât ceea ce-mi aparţine: gândul păcatului! Şi dacă sufletul s-a alipit de el şi nu mai poate nimeni să îl desfacă, îl vreau şi pe el!" Iar omul acela nu va mai avea cuvânt de-mpotrivire, căci dracu' nu cere decât ceea ce este al său. Cine l-a pus să-şi dea libertatea în schimbul plăcerii robiei păcatului?

Există însă, pe lângă aceste gânduri de patimă, şi ceea ce obişnuim să numim "ispite de-a dreapta": acestea nu sunt ispitiri ale păcatului, ci ale virtuţii. Omul s-a eliberat de patimi, însă în clipa aceasta există riscul să îl doboare părerea de sine. Dacă i se pare că este un om drept, că este deja sfânt, dacă îl

vizitează mândria şi slava deşartă, chiar dacă acestea au suportul virtuţii, sufletul se află deja în cădere. Logosul a spus: "Nu am venit pentru cei drepţi, ci pentru ca să-i aduc pe păcătoşi, prin pocăinţă, pe calea Împărăţiei !" Deci, dacă spui că eşti drept, înseamnă că Mântuitorul Hristos n-a venit pe pământ pentru tine! Adevăraţii Sfinţi, cu cât se apropiau mai mult de Dumnezeu, cu atât se vedeau pe ei înşişi mai păcătoşi, prin apropierea de Dumnezeu dobândind o mult mai mare acurateţe a sesizării detaliilor păcatului.

Ce se întâmplă de fapt? După ispita de-a stânga, dacă rezişti seducţiei păcatului pe care ţi-l inspiră demonii poftei, mâniei, sau cugetării înalte, la sfârşit vine duhul slavei deşarte, în chip de "înger de lumină", ca să-ţi dea "cununa cerească a slavei lui Dumnezeu"! Dacă îi cazi în plasă şi i te închini, să te încununeze, ţi se-mpietreşte inima şi mintea ţi se întunecă, iar dacă nu mai e nimeni în preajmă, să te ajute, rişti să înnebuneşti şi să te sinucizi.

- Înţeleg că aceste duhuri au o întreagă strategie a înşelăciunii, am intervenit eu.

Părintele m-a privit cu atenţie.

- Am să-ţi citez din opera Sfântului Maxim Cavsocalivitul, cel care era conştient că pe pământ nu avem locuinţă definitivă şi care, din vreme în vreme, îşi părăsea coliba de crengi dându-i foc; pleca întotdeauna fără regretul de-a fi lăsat ceva în urmă, cu gândul la locuinţa definitivă din cer. El a fost văzut de ucenicul său, precum şi de mulţi alţii, cum zbura efectiv prin văzduh: avea şi el harisma zborului pe aripile intenţiei… Ascultaţi ce a spus acest sfânt, supranumit "incendiatorul de colibe": "…Altele sunt semnele înşelăciunii şi altele ale harului…Când duhul cel rău al înşelăciunii se apropie de om, îi tulbură mintea şi-l slăbănogeşte, îi face inima aspră şi o întunecă, îi pricinuieşte ochii, îi tulbură creierii, îi înfioară trupul, îi arată cu nălucire lumină, dar nu strălucită şi curată, ci roşie, îi face mintea uimită şi diavolească şi îl îndeamnă să

rostească cuvinte necuviincioase şi hule. Şi duhul înşelăciunii, de se arată omului de mai multe ori, îl face pe acesta să se iuţească şi îl umple de mânie şi de mândrie cu totul, de nu mai ştie ce este smerenia şi plânsul cel adevărat şi lacrimile: ci totdeauna se făleşte cu isprăvile sale, şi fără sfială şi fără de Dumnezeu, este stăpânit de patimi şi, în scurt, îşi iese cu totul din minte şi ajunge la pieire desăvârşită."

Apoi Părintele a privit-o pe Sânziana. Atunci mi-am dat seama că, până să o privească Părintele, făcusem cu totul abstracţie de faptul că superba noastră prietenă mai există. De parcă Părintele distribuia – sau nu – fiecăruia dintre noi certificatul sau statutul de existenţă şi nefiinţă…

- Duhul acesta al înşelăciunii v-a însoţit nevăzut, pretutindeni în nopţile "Frăţiei albe", aşteptând de fiecare dată momentul prielnic să vă atace. Mă şi mir cum de aţi scăpat cu viaţă până acum. N-aţi citit avertismentul de pe tăbliţele de la Stonehenge?

- Nu înţeleg la ce vă referiţi… a spus Sânziana.

- Tăbliţele de pe gardul de sârmă ce înconjoară pietrele megalitice avertizează turiştii să se abţină să ducă acasă pietricele din zonă, deoarece toate acestea sunt încărcate cu energii malefice, adică poartă încă maleficul acelor ritualuri blestemate în ele. Şi dacă n-aş fi fost eu acolo, precis aţi fi fost prinşi definitiv în spaţiul acela.

- Ce s-ar fi întâmplat cu noi? a fost curios Flann.

- Aţi fi putut rămâne cu mintea înlănţuită pentru totdeauna în acel univers spiritual – care pentru voi s-ar fi transformat într-o capcană mortală. Ceilalţi oameni nu ar fi sesizat decât faptul că aţi înnebunit, că sunteţi cu minţile rătăcite în neştiut. Aţi fi ajuns la ospiciu… înstrăinarea de sine şi alienarea mintală v-ar fi pătruns pentru totdeauna în destin. Singur Brian O'Conor n-ar fi păţit nimic: mintea lui e prea speculativă să poată pătrunde în universul acesta fatal.

- Adică tot răul spre bine?… a vrut să ştie Flann.

- Se poate spune şi aşa, a încuviinţat Părintele. Dar recunoaşteţi acum că l-aţi dispreţuit pentru faptul de-a nu fi putut să vă-ntâlnească în starea de ieşire a spiritului din trup.

- Dar la Stonehenge e locul în care ne-am întâlnit, am protestat eu timid. Vreţi să spuneţi că întâlnirea noastră s-a-ntemeiat pe o idee cu totul greşită? pe o fantasmă lipsită de consistenţă şi adevăr? Ar însemna că şi erorile ne cheamă spre Adevăr…

Părintele a luat o mină socratică.

- Şi tu ai dreptate. Dar nu am afirmat niciodată că ceea ce aţi trăit voi în cadrul "Frăţiei albe" a duhurilor şi a dublurilor e fals, sau lipsit cu totul de consistenţă. Am spus numai că v-aţi avântat în ceva foarte periculos, atâta vreme cât nu aveţi încă discernământul să deosebiţi duhurile. Iar rolul meu nu este acela să vă abat de pe acest drum, chiar dacă ştiu că vă riscaţi nesăbuit viaţa şi mântuirea. Menirea mea este aceea de a vă face perfect conştienţi: *fiecare ieşire din trup a spiritului este o ispitire a morţii*, şi poate să se transforme în orice clipă, la cea mai mică neatenţie, sau lipsă de concentrare, într-un drum fără întoarcere, într-un drum cu un singur sens…

- Şi aţi intervenit ca să ne daţi arme şi coifuri de luptă? am tresărit eu, deodată cu Flann.

- Da. Însă principala armă este să fii precaut. Nu vreau să vă-nspăimânt, dar aţi trecut foarte aproape de nebunie şi moarte, atât la Callanish, la Stonehenge, cât şi în Glendalough. Sânziana a fost foarte neascultătoare.

- La mânăstirea din Glendalough ? – am exclamat surprins.

- De ce te miri, Moran? Există locuri anume, chiar şi în mânăstiri, în care zburdă şi se lăfăiesc duhurile. Aceste duhuri n-au nimic sfânt, şi obişnuiesc să se-adune la mormintele celor ce au pierit în patimi şi în păcate de moarte…obişnuiesc să sărbătorească pierzania acelor suflete. Şi au pierit acolo destui călugări nătângi…

- N-am ştiut că lucrurile spirituale sunt atât de dure…

- Sunt probleme de viaţă şi de moarte, care pretind atitudini şi gesturi tranşante…

- Nimeni nu e scutit de riscuri şi de război, şi cu atât mai mult cei ce-l declară, călugării, a filosofat Flann.

Nimeni nu e scutit de moarte, a spus Părintele, iar călugărul, sau cel ce zboară în transe extatice, primeşte moartea în orice zi. Reţineţi**:** *oricare extaz sau transă extatică, orice ieşire din trup este o ispitire a morţii*. Iar moartea, sau îngerul de argint al morţii fiecăruia, ce stă în partea stângă şi vă urmează întreaga viaţă de la mai mică sau mai mare distanţă, se-apropie…

- …Şi-acum ne pregăteam, invitaţi de Casandru, să vizităm Sarmisegetuza, a adăugat meditativ Flann.

- Da, a încuviinţat Părintele, tot ceea ce vă lipsea acum, după ce aţi ispitit şi înfuriat duhurile înşelăciunii, era să vă împărtăşiţi şi cu blestemul strămoşilor noştri, cu firea lor de neinvidiat. Sunteţi iniţiaţi în istoria şamanilor: amintiţi-vă cum au dispărut toltecii şi aztecii, cum s-au refugiat în neant, în "nagual", vrăjitorii şi zburătorii lor spirituali… Aveau şi aceia acelaşi blestem al curiozităţii…

- Dar ce s-antâmplat cu şamanii şi vrăjitorii noştri? a întrebat Sânziana. Ce s-a-ntâmplat cu preoţii lui Zalmoxis, cu profeţii lui Deceneu?

- Încă nu puteţi suporta adevărul acesta. Acest adevăr face parte din acelea pe care nu puteţi încă să le purtaţi.

- Dar vom avea vreodată şansa ca să aflăm şi să purtăm Adevărul? a întrebat Elian. Vom avea vreodată puterea?

- La vremea vremii… a spus Părintele îngândurat. Atunci vă veţi confrunta fiecare cu Adevărul, fie că-L suportaţi, fie că nu-L veţi putea suporta. Atunci, în acele clipe de cumpănă a destinului fiecăruia, pentru unul Adevărul va însemna moarte, iar pentru altul Cale şi Viaţă fără de-nceput şi sfârşit…

- La Stonehenge am fost atât de aproape de clipa şi de deznodământul acesta, am spus eu.

Melancolia mă-nvăluia. Simţeam că mă pierd în reverie…

- Gândeşte-te atunci dacă acea eternitate ţi-ar fi fost convenabilă… mi-a spus Părintele.

Avea dreptate. Problema eternităţii, pe care oamenii n-au şansa să şi-o pună decât în situaţii-limită, era aşezată la locul ei. Am certitudinea, am în aceste momente certitudinea absolută, nestrămutată, că acea eternitate nu era a mea. Am fost perfect convins, în acele momente, că nu voi mai vedea Sarmisegetusa niciodată. Flann mă privea cu subînţeles. Am ştiut în acele clipe că şi el era convins de acelaşi lucru. Şi el gândea la fel.

8. Acedia

Îmi amintesc de o poveste ecranizată, în care liniştea unui sătuc de munte, din vremea Evului Mediu, a fost tulburată de sosirea unui cavaler cruciat: acesta era purtător al flagelului ciumei. Şi îmi mai amintesc numai atât: că nimic din ceea ce s-a-ntâmplat de aici înainte nu s-a mai potrivit cu planurile şi gândurile acelor oameni.

Îmi amintesc acum de toate acestea, de toate acele flash-uri aparent fără noimă, deoarece aproape acelaşi lucru s-a petrecut şi cu noi. Şi nimic nu va mai fi ca înainte. Nimic din ceea ce vom mai avea de trăit de-acum încolo nu va mai fi cum ne-am închipuit la-nceput.

*

Pe când eram preocupaţi cu toţii să studiem lista invitaţilor, atenţi să nu ratăm vreo întâlnire cu unul din marii gânditori, multe prezenţe au trecut aproape neobservate. Spun "aproape neobservate" deoarece atuncea le-am ignorat cu desăvârşire, tratându-le ca şi cum n-ar fi existat şi ca şi cum nici n-ar fi avut dreptul să existe. Le pot observa doar acum, când ele îmi răsar din inconştient. Acum îmi dau seama că ele s-au imprimat în memorie ca mesaje subliminale, dincolo de câmpurile şi limita conştiinţei. Iar acum îşi cer dreptul la viaţă şi existenţă, chiar dacă atunci n-au însemnat nimic din punct de vedere cultural, şi nici spiritual.

Pe-atunci eram atât de infatuat de studiile mele, încât consideram că ceea ce nu există ca valoare culturală nu are nici dreptul de-a exista. Ceea ce nu era genial, sau măcar atractiv sub raportul intelectului, nu merita nici să existe. Refuzam cu ostentaţie să acord certificatul de existenţă acelor fiinţe nefericite de dinafara culturii. Nu acordam statut ontologic decât celor care trăiau în vecinătatea şi iminenţa geniului. Desigur că mă includeam printre aceştia din urmă.

Acum nu mai gândesc aşa.

Acum niciunul din noi nu mai gândeşte aşa cum am gândit în vremea aceea. Şi dacă în acele momente n-am fost prezenţi cu gândirea la evenimentele propriilor noastre vieţi, am fost siliţi mai târziu să refacem acele momente din amintirile mesajelor. Am înţeles ce înseamnă momentul acela de existenţă doar după ce trecusem de el. Acum, asemeni unor arheologi ai propriei noastre existenţe, asemeni unor amnezici, încercam să refacem acel moment de răscruce în care ni s-au răscolit toate destinele şi toate dragostele.

Nu îmi dau seama dacă lucrurile s-au petrecut cu adevărat aşa. Totul e foarte vag. Totul rămâne neclar, eterat, ca şi cum existenţa însăşi ar fi încercat, de nenumărate ori, în zadar, să se insinueze în minţile noastre absente. Ne cerceta viaţa însăşi, iar noi nu eram prezenţi. Am refăcut acele momente din subconştient, bazându-mă pe a doua memorie, dar şi discutând cu cei implicaţi. Tuturor li se întâmplase acelaşi lucru: existenţa însăşi îi vizitase, iar ei nu fuseseră atenţi. De aceea, evenimentele pe care voi încerca să le desfăşor în continuare nu sunt deplin fidele realităţii, adică acelui moment de răscruce al tuturor destinelor noastre, ci sunt doar aproximări ale memoriilor noastre subliminale. În consecinţă, nu pot avea certitudinea că evenimentele s-au petrecut întocmai. Aceste evenimente sunt oarecum *virtuale*: ele nu sunt decât *o reconstituire*.

*

Către seară, printre puţinii pelerini care veniseră la mânăstire, se numărase şi un bătrânel decrepit, care era complet dezorientat, şi care părea să nu-şi găsească nici locul, nici gândurile, şi nici cuvintele. Se nimerise să fie în preajmă doar Raffael, pictorul care ne delectase cu viziunea străfulgerărilor, şi Damian, părintele translator. Aceştia erau angrenaţi într-o discuţie aprinsă, şi nu i-au dat importanţă

bătrânului. Apoi au mai intrat în discuţie doi călugări novici, care au făcut ca acea confruntare de idei de la început să fie şi mai animată. Cu timpul s-au mai adăugat Melina Griffith şi Flann O'Mitchel, aşa că, din politeţe, confruntările de idei s-au desfăşurat de acum înainte în limba engleză. Bătrânelul era complet zăpăcit.

Până acum căutase momentul să intervină în discuţie, încercând să atragă atenţia prin gesturi. Nu l-a luat nimeni în seamă. A renunţat. Avea o mină de om înfrânt. Acum urmărea doar mişcările buzelor, ca şi când ar fi vrut să surprindă ceva tainic, măcar cea mai timidă suflare.

Protagoniştii au făcut o pauză să-şi tragă suflarea abia la venirea ghidului mânăstirii, părintele Paulin. Bătrânelul a prins curaj şi s-a insinuat în discuţie:

- Nu vă supăraţi… n-aţi putea să-mi spuneţi… caut pe cineva… o femeie… o prietenă foarte dragă…

- La mânăstirea noastră nu sunt femei! i-a retezat-o scurt Părintele Paulin, nerăbdător să asiste la continuarea discuţiilor.

- Dar… dar doamna… a îngăimat bătrânelul arătând spre Melina.

- Dânsa este doar invitată aici: mânăstirea noastră e de călugări. E doar de bărbaţi! i-a spus părintele Nicandru silabisind, ca şi cum ar fi vorbit unui retardat.

- Poate o cunoaşteţi dumneavoastră, doamnă, pe prietena mea, s-a adresat bătrânelul direct Melinei.

- Dânsa e irlandeză! Nu înţelege româneşte, i-a explicat părintele Paulin uşor iritat. Parcă toţi erau iritaţi. Simpla prezenţă a unui om *dinafara elitei* îi deranja. Era un intrus.

- V-aş ruga, dacă sunteţi amabil, s-a adresat bătrânelul lui Paulin, să-mi spuneţi unde aş putea să întreb de prietena mea. Ştiu că acum câţiva ani obişnuia adesea să vină aici… dar nu ştiu la ce duhovnic se spovedea… poate că el o cunoaşte… Aş dori să mă îndrume…

- Dar dumneavoastră nici nu ştiţi cine doriţi să vă îndrume! E inadmisibil! a spus răspicat Părintele Paulin. Dumneavoastră nici nu ştiţi pe cine căutaţi!

- Ba ştiu… numai că nu ştiu cum îl cheamă… Vedeţi dumneavoastră, prietena mea din tinereţe obişnuia să vină să se spovedească aici… Aici îşi liniştea ea sufletul… Nu ne-am mai văzut de câţiva ani… Acum aş dori tare mult să o văd.

- N-aţi mai văzut-o de câţiva ani?!… a întrebat Raffael, complet inoportun. Părea deja epuizat de dialog, şi nu ştia cum să facă să se sfârşească totul mai repede.

Am înţeles că bătrânelul îşi pierduse nu numai prietena din tinereţe, ci şi memoria, iar acum îşi căuta neajutorat amintirile. Călătorea înlăuntrul propriilor lui amintiri, şi era nespus de neajutorat pentru că acestea erau foarte vagi. Pesemne că se simţea tare singur, dacă pornise într-o atare aventură să-şi caute memoria, prietena din tinereţe, şi tinereţea însăşi. O pierduse nu numai din existenţă, ci chiar şi din amintire. Şi ce va mai rămânea din sufletul lui atunci când până şi amintirile ni se vor fi stins? Ce va mai rămânea din noi înşine când amintirile noastre cele mai scumpe ni se vor stinge?

- Prietena mea venea des aici… a reluat bătrânelul ideea lui fixă. O cheamă Elena. Precis îşi va aminti cineva de ea! s-a însufleţit el.

- Aici vin sute de oameni în fiecare an! De unde să mai ştim noi ce-a făcut şi unde-a ajuns fiecare în parte? a întrebat retoric părintele Paulin.

- Vă rog mult… a îngăimat bătrânelul, gata să izbucnească în lacrimi. Locuia în satul din apropiere, dar s-a mutat, şi n-am s-o mai găsesc niciodată! a făcut el ochii mari.

- Ascultă, moşule, dacă n-ai mai căutat-o de ani de zile, de ce te-ai apucat să o cauţi tocmai acum ? E clar că femeia aceasta n-a însemnat nimic pentru tine. Ce-ar putea să mai însemne acum? a filosofat Damian.

Bătrânului i-au dat lacrimile.

- Da… aveţi tot dreptul să mă judecaţi aşa. Am greşit. Memoria îmi joacă atâtea feste. Nici nu mai ştiu cum trece timpul. Nu ştiu, n-am realizat că a trecut timpul… Iertaţi-mă!… Vă rog din inimă să mă iertaţi!

- Şi de ce doreşti aşa mult să te întâlneşti cu această femeie?… Ce este atât de important după atâţia ani? şi-a continuat Damian judecata şi execuţia necruţătoare.

- Aş dori să-i ofer un mărţişor, i-a replicat bătrânelul candid. Aş vrea atât de mult să-i pot da un mărţişor…

- Şi ne deranjezi pentru ceva atât de ridicol?! l-au apostrofat într-un glas cei doi novici. Iar Părintele Paulin îi privea îngăduitor.

Bătrânelul nu a mai spus nimic. A coborât doar privirile în pământ.

Protagoniştii confruntării şi-au reluat netulburaţi disputa. Ignorau desăvârşit prezenţa bătrânelului amnezic, încât n-a mai ştiut nimeni când şi unde a dispărut.

După o oră, sau ceva mai mult de o oră, bătrânelul a reapărut. S-a apropiat de alt grup, care-l avea însă ca protagonist tot pe Părintele Raffael. Părintele Raffael a fost singurul dintre noi care a asistat la amândouă discuţiile. Acum însă nu îmi dau seama dacă această coincidenţă e semnificativă, şi dacă are vreun sens ascuns. Pe atunci nu am dat nici o importanţă acestui episod, iar acum, când lucrurile au devenit cu adevărat grave, am tendinţa să dau importanţă prea mare unor detalii de nimic. Ştiu, risc să devin un exagerat…

Bătrânelul s-a adresat părintelui Raffael ca şi când prima discuţie nu ar fi existat:

- Nu vă supăraţi… n-aţi putea să îmi spuneţi… caut o femeie… o prietenă foarte dragă… da, foarte dragă inimii mele… Ah, dac-aş putea să îmi amintesc…

Raffael a revăzut în gând toată discuţia de mai-nainte. El a fost cel care a realizat că bătrânelul nu îşi mai amintea de

nimic. I-a atras atenţia amneziculuı, aproape fără menajamente:

- Aţi mai trecut pe-aici acum o oră, şi am purtat aceeaşi discuţie!

Amnezicul era complet uluit.

- Aţi întrebat de o prietenă de-a dumneavoastră din tinereţe, pe care aţi ignorat-o atâţia ani! O cheamă Elena, nu-i aşa?

- Da ! Elena o cheamă! a sărit bătrânelul. Ştiţi ceva de ea? Desigur că ştiţi, dacă vă mai amintiţi cum o cheamă!… s-a bucurat inutil bătrânelul.

- Normal că ştiu, i-a răspuns sec Raffael. Ştiu *de la dumneavoastră,* a subliniat Raffael. Dumneavoastră ne-aţi spus numele ei acum o oră, când am stat de vorbă!

- Am stat de vorbă acum o oră? s-a mirat bătrânelul punându-şi mâna la frunte. Desigur! a exclamat. Şi aţi aflat între timp ceva de ea? a privit el cu naivitate.

- Vă închipuiţi că timp de o oră nu am avut altceva de făcut decât s-o căutăm pe prietena dumneavoastră? s-a amestecat în discuţie părintele Antim, cel care se ocupa cu primirea de oaspeţi la arhondaric. După câteva ore, când era deja prea târziu, şi-a amintit că a cedat ispitei neîndurării. Toţi, în preajma acelui bătrânel amnezic şi neajutorat, deveniseră parcă necruţători. De parcă prezenţa însăşi a bătrânelului constituia o provocare.

- Dar aş dori atât de mult s-o găsesc… să-i dau un mărţişor!… a protestat bătrânelul uşor, cu glas stins, coborând ruşinat privirile în pământ.

În fond, ne-am gândit noi mai târziu, ce era atât de revoltător în atitudinea lui? Singurătatea acestui om, atât de profundă încât să îl determine să-şi caute trecutul şi să-şi răscolească la nesfârşit amintirile, putea fi a oricăruia dintre noi. Şi cine ar putea să ne garanteze, cine ne-ar putea spune cu certitudine că nu o vom apuca şi noi pe aceeaşi cale? Să fii atât de singur, atât de singur încât să-i cauţi şi pe cei de care ai stat departe ani

la rând! Să cauţi prilejuri de întâlnire atât de ridicole! Auzi, să-i dai mărţişor! Nu este asta culmea singurătăţii? Şi să nu fii acasă la tine nici în propria ta minte: să fii nevoit să călătoreşti pe întregul pământ ca să îţi regăseşti gândurile şi amintirile! Să cauţi să te sprijini pe minţile altora, a ta nemaifuncţionând...

Iar noi l-am condamnat pe bătrân fără nici un drept de apel. N-am fost în stare să-i oferim nici un pic de mângăiere. O mânăstire întreagă. Dimpotrivă, aproape că l-am alungat… L-am mâhnit. Parcă nu-i ajungeau durerile lui…

Fără să ştie, el ne-a descoperit nouă înşine cine suntem: cine se-ascunde în noi sub masca evlaviei celei cuvioase… Era îngerul Domnului.

De atunci bătrânul nu a mai fost văzut niciodată. Nu am aflat nicicând cine e. A dispărut dintr-o dată, poate că a devenit invizibil, sau a pierit numai din faţa privirilor noastre. Poate că a dispărut, ca şi cum n-ar fi existat niciodată, doar fiindcă noi refuzam ca el să existe, nu ştiu.

Ştiu doar că de atunci el n-a mai fost văzut niciodată. Dacă fusese un biet omuleţ, dacă fusese un bătrânel amnezic, adus la mânăstire de propriile-i însingurări, sau dacă fusese înger, nu am de unde să ştiu. Discernământul de care făcuse pomenire Părintele Nicodim era în mine doar o biată virtualitate. Ştiu doar că, oricine ar fi fost, se transformase acum agentul dezagregării şi morţii.

Acum, când e deja prea târziu ca să mai putem îndrepta lucrurile, ştiu că n-am alungat doar un om, doar un bătrânel singuratic, neajutorat şi amnezic. Am alungat harul şi îndurarea lui Dumnezeu. Ne-am asprit toţi împotriva bătrânului. Devenisem cu toţii necruţători.

Efectul acestei stări l-am resimţit după câteva ore. Până la miezul nopţii câţiva călugări zăceau în chiliile lor toropiţi de acedie: un gen de moleşeală sau de lehamite în care erau incapabili să se mai concentreze la rugăciune sau la ascultările lor. Le făceau pe toate anapoda. Minţile lor erau vraişte.

Atunci când a venit vremea miezonopticii şi-a privegherii de toată noaptea, au fost găsiţi în chiliile lor, stând comod şi cu privirile pierdute-n neant.

O coincidenţă stranie, şi totodată nefericită, făcea ca suferinzii să fie tocmai protagoniştii celor două grupuri care îl întâlniseră pe bătrân. Dar li se mai întâmplase şi altora, pe lângă ei, şi de aceea la început n-am făcut legătura dintre stările lor şi "virusul" mortal al neîndurării – declanşat de bătrân.

Flann o păţise şi el.

9. Catacomba

Părintele mergea de o bună bucată de timp pe cărare, adâncit în gânduri şi rugăciune, până să îşi dea seama că luminile s-au schimbat şi că drumul e nesfârşit. În faţa lui se întindea o câmpie fără margini, iar paşii lui abia o simţeau. Mergea cu uşurinţă, ca atunci când te deplasezi purtat de gândurile şi dorinţele cele mai repezi. Era acelaşi spaţiu, dar altă lume. Recunoştea locurile. Mai fusese aici o dată. Paşii lui au devenit tot mai siguri.

A auzit glasuri. Şi glasurile îi erau cunoscute.

S-a oprit în faţa unei deschideri a pământului. Lumina izvora densă şi era răsfrântă de orice obiect pe care-l întâlnea. Părintele a coborât în lumină.

Scara era construită în spirală şi era asemănătoare acelora prin care se coboară în galeriile subterane ale metropolelor din lume. Era o scară maiestuoasă, împărătească: o dublă spirală, asemeni spiralelor ADN, asemeni scării lui Leonardo da Vinci din palatul lui Francisc I, care l-ar fi uimit pe oricare arhitect al lumii noastre. Dar Părintele nu mai avea ochi pentru ea.

A pătruns cu sfială în naosul bisericii subterane. Recunoştea locurile. Recunoştea oamenii. Recunoştea sentimentele pe care le avusese *atunci*, ca şi cum le-ar fi lăsat aici atunci când plecase. Îşi recunoştea propria sfială ca pe o prietenă bună.

Oameni cereşti l-au invitat să intre-n Altar. Purtau mantii albe, strălucitoare, iar pe piept aveau cruci mari, roşii, asemeni Cavalerilor de Malta: cruci-pandantiv, aşa cum purtaseră creştinii primelor veacuri.

Şi a văzut o Fecioară înveşmântată cu soarele, şi luna era sub picioarele Ei. Şi i-a auzit glasul lin, glasul ce covârşeşte toată mângâierea: „Să te pregăteşti, fiindcă peste trei zile vin să te iau!”

Şi a ştiut că până atunci mai avea să se confrunte cu o ispită de negrăit, cu o suferinţă şi cu o mâhnire de moarte.

10. Rondul de noapte

Seara, când ne-am culcat împreună în chilie, Flann nu păţise încă nimic.

Eram frânt de oboseală. Încercasem toată ziua să înţeleg şi să văd cât mai multe, şi totul era aşa de plin de semnificaţii, totul fusese atât de dens, încât acuma eram complet epuizat. Am adormit imediat. Uitasem pentru câtăva vreme că acest moment al oboselii omeneşti maxime era cel mai propice unui atac al demonilor. Era momentul lor preferat.

Nu mi-am dat seama cât timp a trecut, însă am avut cât de cât un răgaz să-mi revin. Cred că aţipisem, sau dormisem profund, o jumătate de oră. Aveam încă mintea confuză când am sesizat prezenţa celor două femei.

Bruneta, febleţea mea, era cea mai apropiată. Am lăsat-o să se apropie şi mai mult. Îmi făcea avansuri, iar eu acceptam tot ce îmi oferea ea, cu docilitate. I-am simţit răsuflarea tandră şi ocrotitoare, aproape maternă, şi i-am îmbrăţişat şoldurile puternice. Ştiam că îi provoc plăcere şi încântare. S-a apropiat şi cealaltă. Era un moment unic, de neşters, şi care nu avea să se mai repete niciodată.

Am strâns-o în braţe cu putere şi senzualitate involuntară, hotărât să nu îi mai dau drumul. Am strigat apoi din toate minţile, şi mi-am îndreptat intenţia gândului către ea: "Preacurată Fecioară, ajută robului tău!"

Creatura a primit gândul meu ca pe o lovitură mortală: iar eu ştiam că *o ard*. Surprinsă, nu a avut timp să reacţioneze. A încercat să mă strângă de gât, ca prima oară, dar nu se mai putea apropia. Am repetat rugăciunea iarăşi şi iarăşi, aşa cum mă învăţase Părintele Nicodim. Mă bucuram ca un copil: aveam o sabie de foc în gând şi în mână. Simţeam în ele Prezenţa nevăzută a Preacuratei şi mă bucuram de blândeţea Ei înspăimântătoare.

Cele două creaturi s-au înălţat spiralând în văzduh. Aceeaşi culoare gălbuie, ca de muştar, cu strălucire ştearsă, ca şi prima oară. Se resemnaseră. Nu aveam să le mai întâlnesc prea curând.

Atunci m-am trezit de-a binelea şi m-am ridicat în capul oaselor. Acela a fost momentul în care l-am văzut pe Flann şi am realizat că se întâmplase ceva foarte grav. Avea privirile pierdute, ca şi cum ar fi privit prin zid. M-am aşezat în faţa lui: mă privea cu totală blazare.

- Lasă-mă-n pace. Mă plictiseşti. Nu vezi că sunt ocupat?

Nu era ocupat cu nimic. Era complet inert. Privirea lui era opacă.

- Scoală, Flann. Am ştiut dintotdeauna că eşti un bleg, da' nici chiar aşa – am încercat să glumesc.

- Pace. Lasă. Pleacă. Flann ocupat – a spus încet.

Flann nu mai era Flann. Trebuia neapărat să vorbesc cu Părintele Nicodim.

Dar dacă Părintele n-a fost în stare să prevadă, să preîntâmpine căderea lui Flann, ce rost mai avea să discut cu el? Poate că l-am supraapreciat, poate că i-am conferit o aură de sfinţenie pe care n-o merită! Da, aşa e, iar dovada că n-o merită este chiar starea lui Flann… Cine ştie ce urmăreşte Părintele cu toate acestea? Desigur că are ţelurile lui ascunse, şi ne foloseşte pe toţi. Da, aşa e! Ne manipulează pe toţi, asemenea unui magician, iar noi am fost atât de naivi încât să-i dăm crezare în toate.

Mă cuprindea un sentiment de revoltă. Părintele Nicodim era un egoist! De bună seamă, avea calităţile lui, incontestabile, dar cum le folosea era problema! Ajunsese să le folosească, deliberat sau nu, împotriva noastră! De ce nu l-a protejat pe Flann? De ce nu-i protejează pe toţi? Nu-i ăsta rolul lui, şi ascultarea, în mânăstire? Înseamnă că nu şi-a făcut datoria. Nu poţi să ai încredere într-un asemenea om!

Cine-ar putea să mă ajute atunci? Cu cine să mă consult? Flann zăcea. Sufletul lui era mort, şi asta nu se-ntâmplase la Stonehenge, aşa numitul ţinut al duhurilor druizilor, nici la Sarmisegetusa, complexul megalitic pe care Părintele avusese grijă să ne convingă să nu-l vizităm, ci aici, la mânăstire, locul prin excelenţă al păcii şi liniştii. Aiurea, linişte şi pace. Prostii! Un teatru de război. Ce porcărie, m-am gândit. Mi-e deja scârbă de toate astea. Mă duc s-o caut pe Melina. Sper să nu fi păţit nimic.

Melina era în chilia ei, singură. Nu păţise nimic. Era numai nedumerită. Iar eu eram acuma nedumerit de propria înverşunare. Ce m-a apucat? Nu mă mai recunosc. Parcă nu mai eram eu.

N-am fost eu. Altcineva îmi insuflase toate aceste gânduri ale dezagregării şi morţii psihice.

Melina e cea care m-a condus la Părintele Nicodim. Părintele mă privea cu blândeţe nemărginită.

- Mă iertaţi, Părinte, că am gândit urât despre dumneavoastră! Mă simt atât de jenat… Vă rog să mă iertaţi şi să mă binecuvântaţi!

- Ştiu totul, nu trebuie să te învinovăţeşti inutil, mi-a răspuns îngăduitor. Acelea nu erau gândurile tale, ci ale altuia, înţelegi? Nu ai de ce să te ruşinezi. A fost o altă ispită. Cu timpul ai să te obişnuieşti. Aceasta e inspiraţia demonilor, şi implicarea lor în viaţa noastră. Mai mult nu pot face: sunt neputincioşi. Doar atâta îi lasă Dumnezeu.

- Am sesizat deja faptul că toate acele gânduri pe care le-am avut împotriva dumneavoastră nu erau ale mele, dar totuşi mă simt vinovat: le-am acceptat iniţial, m-am îndulcit cu ele, m-am lăsat purtat de acele raţiuni. Am avut o stare de suflet îngrozitoare. Părea că mi se prăbuşesc în neant credinţele cele mai intime, convingerile cele mai adânci. Am consimţit pentru că am crezut iniţial că sunt ale mele…

- Dar e vinovat chiar şi numai pentru faptul că n-a respins gândurile de la început, a remarcat Melina. Nu trebuia de la început să fie de acord cu ele. În loc să facă aşa, el a dus gândurile de ispitire mai departe, într-o meditaţie cu adevărat demonică, participând o vreme la opera de distrugere a demonului.

- O, dragă, dacă ai şti tu câţi foşti prieteni de-ai mei au căzut definitiv în ispita aceasta, prelungind gândul demonic cu propria gândire împotriva mea!… a meditat gânditor Părintele. Şi am pierdut atâţia prieteni! Suntem atât de puţini cei care mai ştim să ne împotrivim acestor inspiraţii demonice. Trebuie să ştiţi că mintea noastră este nemărginită, asemenea unui ocean: deasupra ei rătăcesc le nesfârşit vânturile tuturor gândurilor, de aceea este nevoie de discernământ. Acest ocean e străbătut de gânduri dumnezeieşti, de gânduri angelice şi de gânduri demonice care se-amestecă nedesluşit cu gânduri şi dialoguri ale oamenilor, precum şi cu voci ale spiritelor, cu glasuri ale amintirilor. Atât de multe glasuri, vibraţii de gânduri, iar valurile reflecţiilor sunt tot mai înspumate. Cum poţi să fii capabil atuncea ca să le vezi şi să le desluşeşti pe toate?

- Ce demon a fost acesta? Ce duh a fost acela care a vrut să mă atragă în propria lui minte? am întrebat, dorind să încep să disting şi eu duhurile. Eram conştient că primisem o lecţie pe viu. Doream să profit cât mai mult de prezenţa Părintelui.

- Mai întâi ţin să îţi spun că apreciez modul în care ai luptat cu cele două duhuri ale curviei! Se pare că ai învăţat lecţia. A fost o ocazie extrem de favorabilă, cred, în care ţi-ai dat seama că demonii nu pot să ne pătrundă gândurile. Normal, dacă n-au Duhul Sfânt! Asta ştie oricine. Dar tu ai ajuns să cunoşti asta din experienţă, pe pielea ta, ceea ce este foarte important. Să ştii, Moran, că sunt puţini oameni în lumea noastră cărora li s-a dat darul întâlnirii efective cu duhurile. Puţini oameni se mai luptă cu ei faţă către faţă, cei mai mulţi cunosc regulile luptei numai din auzite, chiar dacă sunt călugări, sau „mari teologi”.

Să nu-ţi neglijezi darul, vocaţia. Mă bucur că ai sesizat faptul că poţi gândi orice vrei, fără să ştie nimeni, atâta vreme cât ţii totul în tine: demonii îşi dau seama ce gândim numai fiind atenţi la gesturile noastre, la comportamentul nostru, sau asistând nevăzuţi la discuţii. În rest ei nu sunt în stare să priceapă nimic. Mi-a plăcut cum ţi-ai pregătit atacul. A fost o strategie cu adevărat strălucită, n-ai oferit nici un prilej să ţi se dea lovituri.

- Înseamnă că demonii nu pot să ne sesizeze gândurile decât atunci când vrem noi? a întrebat Melina.

- Numai atunci când gândul nostru lăuntric e însoţit de propria noastră intenţie de a-l trimite, chiar dacă nu vorbeşti cu ei decât prin gânduri, a lămurit Părintele. Una e gândul lăuntric, interior gândirii, pe care nu-l sesizează nimeni, decât Duhul dumnezeiesc, sau cel căruia Duhul vrea să-i descopere adevărul, şi alta e gândul intenţionat; acesta din urmă e purtat spre ceilalţi de către intenţia noastră: intenţia e cea care transformă gândul lăuntric într-o săgeată slobozită din arc. Şi am văzut cu câtă sete ţi-a plăcut să tragi!

- Am avut dorinţa de răzbunare: dorinţa să mă răzbun pentru toate umilinţele îndurate din partea acestor duhuri ale desfrâului atâta amar de ani. Dumnezeule, ce mult tribut le-am plătit până acum.

- …Şi-ai să le mai plăteşti, nu-ţi fă probleme, mi-a spus Părintele. Nu te lasă ele să scapi aşa uşor.

- Vreţi să spuneţi că se vor mai întoarce?

- Nu te vor părăsi niciodată, până la moarte. Au plecat numai pentru o vreme.

- Înseamnă că vor aştepta momentul să mă surprindă nepregătit ?

- Da, pentru că natura noastră de om nu e consecventă cu sine. Uităm prea uşor experienţele. De aceea le îngăduie Dumnezeu să se-ntoarcă: le foloseşte ca pe un “aide-mémoire”.

- Şi celălalt demon?… a devenit nerăbdătoare Melina. Cel care a vrut să vă despartă şi să vă rupă din comuniune?

- Acela e demonul acediei: duhul blues-ului, al tristeţii deznădăjduitoare, al depresiilor şi moleşelii.

- E cel care l-a dărâmat pe Flann! am exclamat. Acelaşi duh a-ncercat să mă ucidă şi pe mine. Şi mult nu i-a lipsit…

- Prietenia noastră e absolută, Moran. E veşnică… Să nu uiţi asta niciodată. Şi mai ales, să nu uiţi asta nici chiar atunci când eu nu voi mai fi. Timpul este aproape. Atunci îţi vei aminti că prietenii sunt de nedespărţit.

Pe moment nu am dat importanţă acestor cuvinte. Uitasem că toate cuvintele lui sunt profetice. Dar uneori şi uitarea este un dar de la Dumnezeu, nu ştiu… aşa cred. Dacă aş fi realizat atunci ceea ce-mi spune, străfulgerarea aceea de luciditate, care n-a mai venit, n-ar fi făcut decât să îmi sporească la nesfârşit îngrijorarea. Poate că mi-ar fi declanşat o angoasă, o teamă în mijlocul negurilor şi a tenebrelor sufleteşti, urmările ei fiind absolut imprevizibile…

Eram aşa de preocupat de starea lui Flann, încât îmi pierdusem cu totul simţul detaliilor, răbdarea şi discernământul. Melina m-a readus la realitate:

- Cum arată demonul acediei ? Vreau să zic: cum ne apare în mod obişnuit, atunci cât îşi face simţită prezenţa? a vrut să ştie ea.

- Uneori ia formă antropoidă. Seamănă cu un om, deşi nu e om. Are culoare albastră spre cenuşiu, ca tristeţea: de-aceea am spus că este regele blues-ului. Stăpânul de nedetronat al tristeţilor fără leac. Dintre toţi demonii este cel mai dur, cel mai neîndurat. Puţini pot să scape din ghearele lui. În cele mai multe cazuri el se plimbă prin lume sub forma unei bule de aer, aproape de nesesizat: e ca o lentilă care pluteşte prin văzduh. Şi nu-ţi dai seama de prezenţa ei decât sesizând deformarea perspectivei obiectelor prin faţa cărora trece.

- L-am văzut! am sărit eu. O dată în vis şi-odată în realitatea de zi cu zi. Chiar ieri mi s-a părut că-mi trece prin faţa ochilor un fel de lentilă. Da, aşa e! Era absolut invizibilă, doar că obiectele prin faţa cărora trecea ea îmi apăreau deformate: dar numai atâta vreme cât ea trecea. Nu i-am dat nici o importanţă. Am crezut că e doar efectul oboselilor mele existenţiale.

- Înseamnă că este grav, a dat verdictul Părintele. Credeam că n-o să-şi mai arate faţa pe aici prea curând. M-am înşelat.

- Cum, Părinte, chiar şi Sfinţia Voastră vă puteţi înşela? Cu toată harisma, cu toate aceste daruri dumnezeieşti supranaturale? Credeam că dumneavoastră sunteţi dincolo de greşeli, dincolo de orice înşelăciune…

Părintele a surâs cu bunăvoinţă:

- Mă credeaţi infailibil? Şi eu sunt om. Nu există nici un om pe pământ care să nu greşească, iar cei care pretind că nu pot greşi fac cele mai mari greşeli. Doar Dumnezeu este dincolo de eroare şi de înşelăciune, pentru că numai El este Adevărul suprem, fiinţial. Iar noi ajungem să nu mai greşim doar dacă ne vom hrăni mintea şi inima din El.

- Am crezut că posedaţi în mod automat Duhul Sfânt, am spus eu. Am crezut că dacă L-aţi avut o dată Îl veţi avea tot timpul… nedespărţit.

- Dar nimeni, şi de bună seamă că nici eu, nu poate să dispună cum vrea de Duhul lui Dumnezeu. Duhul Sfânt nu este o maşinărie la care să te conectezi automat ca să iei putere şi energie: El nu seamănă deloc cu o priză de curent electric, nici cu un agregat de forţă cinetică, aşa cum cred radiesteziştii! Duhul Sfânt e o Persoană vie: este a treia Persoană a Sfintei Treimi. Iar noi, călugării, suntem aceia ce încercăm, asemeni Proorocului Daniel, să devenim "bărbaţi ai dorinţelor Duhului". Adică noi suntem aceia ce încercăm să-L înţelegem şi să ne supunem voinţei Sale, nu invers! Da, ştiu că sunt unii care pretind să fie ascultaţi, dar pretenţia aceasta e magică, şi nu e deloc binecuvântată.

Am înţeles atunci că Părintele nu posedă automat Duhul Sfânt, şi nu are tot timpul duhul clarviziunii şi înţelegerii, sau duhul evlaviei şi al înţelepciunii de sus. Acesta era semnul că toate aceste calităţi supranaturale de care se bucura erau daruri de la Dumnezeu. Am mai înţeles şi faptul că dorinţa cea mai profundă, cea mai intimă, a Părintelui era aceea de-a fi "posedat cu totul" de Duhul Sfânt, astfel încât întreaga lui fiinţă să nu mai aibă într-însa nimic natural. Să nu mai existe în sufletul lui nici un loc, nici un colţişor, cât de mic, care să fie lipsit de Duh. Aceasta era dorinţa cea mai adâncă a tuturor călugărilor. Acesta e miezul psihologiei lor abisale. În sinea mea, mi-am propus atunci să scriu o carte despre *Psihologia războiului nevăzut*.

- Mă supărasem pe dumneavoastră tocmai gândindu-mă că sunteţi infailibil şi că dispuneţi de Duhul Sfânt în mod automat. Am crezut că sunteţi capabil să opriţi atacurile acestea demonice, ispitirile, suferinţa, căderile. Şi mi-am spus în sinea mea că dacă nu o faceţi, înseamnă că nu o doriţi. Mi s-a părut o vreme că acţionaţi *în acelaşi sens cu demonii*… în sensul dorit de ei, mi s-a părut că le faceţi jocul. Şi pe moment nu îmi dădeam seama care era scopul acelei pasivităţi ce mi se părea c-o aveaţi. Dacă aş fi sesizat lipsa de sens, aş fi descoperit înşelăciunea mai repede. Eram însă prea orbit de revoltă. Am cedat primului impuls.

- De aceea ai şi fost atacat tocmai acolo. Ei îţi cunosc caracterul şi slăbiciunile. Ştiau că eşti impulsiv şi-au încercat să profite de asta. Aşa cum încearcă să stoarcă avantaj din orice.

- Ce e de făcut? Ce am putea face acum, în aceste condiţii? m-a adus la realitate Melina Griffith încă o dată.

- Pentru început vom face doar o plimbare, a spus Părintele. Peste puţin va veni vremea privegherii de noapte, când toţi monahii se vor trezi. Vă invit la o plimbare de noapte prin visele şi vedeniile lor. Veţi constata la un moment dat că

rondul de noapte al oamenilor se încrucişează şi se întrepătrunde cu rondul de noapte al duhurilor.

- …Rondul de noapte al duhurilor?… am tresărit amândoi.

- În clipa asta dorinţa Duhului este să vă împărtăşesc darul vederii în suflete, aşa cum îl am eu.

- Ştiam că există oameni ai lui Dumnezeu având puterea de a se desprinde de trup şi de a trece în visele şi în gândirea tuturor oamenilor. Oameni atât de subtili încât sa poată să se confunde cu starea inconsistentă a fantasmelor care bântuie visul. Vom reuşi să fim şi noi astfel? am vrut să ştiu eu, obsedat ca întotdeauna de claritate şi de precizie.

- Nu este obligatoriu să ne desprindem de trup. Vom vedea totul rămânând nevăzuţi. Şi până acuma nu vi s-a părut ciudat că visaţi cu toţii aceleaşi vise?

- Acum abia realizez asta! am exclamat eu. Cum e posibil?

- De fapt aceiaşi demoni trec în aceeaşi noapte prin visele voastre, prin gânduri. Vă confruntaţi cu aceleaşi creaturi şi cu aceleaşi ispitiri.

- Şi-n noaptea aceasta, când vom asista nevăzuţi la gândurile şi ispitirile oamenilor, când vom călători ca nişte umbre prin visele lor, cei care dorm vor crede că doar ne visează? Nu or să ştie că suntem reali ?

- Asta rămâne de văzut… a răspuns părintele enigmatic.

*

La chiliile celor bătrâni nu am văzut nimic. Probabil că dormeau fără vise. Sau privegheau neştiut. La novici însă, sau la seminarişti, era dezastru: visele şi imaginile ce ni se desfăşurau înaintea ochilor spirituali ai minţii erau de-a dreptul jenante.

Atenţia ne-a fost atrasă de-o cameră din care răzbătea pretutindeni, pe tot culoarul, un parfum cunoscut. Da, era Channel Dior: ştiu precis. Priveliştea era şi ea semnificativă. Erau doi seminarişti cu două femei. Nu pot să-mi dau seama

prea bine, dar cred că aşa ar arăta o partidă de sex în grup. M-am întors către Părintele Nicodim: Cine-a permis accesul femeilor în mânăstire la o oră atât de nepotrivită?

Părintele mi-a făcut semn să tac şi să nu mă mai agit. Practic, îmi era ruşine de Melina, că trebuia să privească toate acestea. Apoi m-am resemnat imediat. Am devenit mai atent la detaliile acelui preludiu de orgie, şi am sesizat că femeile nu îmi erau cu totul necunoscute.

Bruneta mă observase. Mă privea sfidător, cu ostentaţie. Era îmbrăcată într-o ţinută extrem de sumară, un veşmânt din voaluri, cum nu mai văzusem niciodată. Sub ele nu mai purta nimic. Îi vedeam triunghiul de uraniu iradiind senzualitate şi întuneric. Seminaristul era prea preocupat de făptura ei ca să ne observe: acum stătea în genunchi şi îi săruta fesele. Creatura era încântată.

L-am privit şi pe celălalt nefericit: parcă era prima oară în viaţa lui când vedea o femeie adevărată, aşa cum poate să fie văzută numai în unele poze. Blonda şedea în patul lui ţinându-se într-un cot: era postura obişnuită a hetairei romane, dornică de voluptate, dornică să fie adorată ca o zeitate păgână atotstăpânitoare. Tot trupul ei iradia dorinţă de dominaţie şi senzualitate, iar nefericitul o săruta peste tot şi se hrănea din ea. Acum ajunsese să îi sărute picioarele, ca un adorator adevărat ce era. A coborât la glezne, pe care le-a acoperit cu sărutări frenetice. Apoi cred că ar fi dorit să ajungă să îi sărute şi degetele de la picioare, atât de puternică era iradierea feminităţii ei. Dar ea *nu avea*.

În locul degetelor de la picioare avea copite. Descoperirea aceasta şocantă o va avea şi bietul băiat peste câteva clipe: după câteva sărutări înfocate, s-a oprit brusc. I le-a privit cu groază şi cu înfiorare. Începea să realizeze ce se petrecea.

În clipa aceea, când blonda mi-a întâlnit privirea, bruneta a sesizat prezenţa Părintelui Nicodim. Ambele creaturi au dispărut aproape instantaneu. Seminariştii au rămas nemişcaţi

pe podea, prăbuşiţi în somnul cel greu şi umed. Dacă se vor mai trezi mâine, dacă în genere se vor mai trezi vreodată, o să aibă migrene îngrozitoare.

Atunci când am fost eu protagonistul şi ţinta atacului nu am avut timp, şi nici destulă conştiinţă şi luciditate, ca să observ detaliile. Acum însă, studiind, cum îi plăcea şi Părintelui să spună, "materialul didactic" pe altul, puteam să trag concluzii mai ferme.

- Vezi, Moran Kavanagh, mi-a şoptit Părintele, de unde au preluat femeile noastre moderne moda pantofilor şi cizmelor cu talpă groasă şi tocuri butucănoase? Aşa sunt copitele diavolilor atunci când ni se-arată! Moda cu tocuri-copită este preluată inconştient de la copitele diavolilor desfrâului.

- Moda aceasta e inspirată direct de diavoli! m-am surprins eu gândind cu voce tare. Melina era şi ea de aceeaşi părere.

În aceeaşi noapte am mai trecut prin visele celor bântuiţi de duh de ceartă şi răzbunare: demonul mâniei şi al uciderii era ca un copilaş de şase-şapte ani. Doar că era complet roşu. Sau cel puţin aşa îl percepeam noi.

Unuia îi apăruse un vultur imens: un vultur alb. Ce putea fi mai frumos, mai înălţător? Vulturul îi punea pe frunte mitra episcopală şi băiatul – care era destul de grăsuţ şi aşa – se umfla şi se umfla, de parcă ar fi fost umplut cu aer cald. Se vedea dând sfaturi şi binecuvântări, împărţind binele cu amândouă mâinile. Vulturul îi pune la gât şi colanul de aur. Dolofanul nu-şi mai încape în piele de bucurie. Vulturul acesta, mi-a şoptit Părintele, era diavolul mândriei: cel ce conduce înălţările minţii până la culmile supreme ale trufiei. Pesemne că cel vizitat se credea cineva, iar după vizita vulturului se va crede îndreptăţit să-i şi dispreţuiască pe ceilalţi, mi-a întărit Părintele Nicodim gândul.

- Crede că vocaţia lui e să devină episcop. Va fi docil, va face toate ascultările cu putinţă purtând în sine gândul acesta ascuns, otrava! Demonii înălţărilor minţii, care înfumurează

raţiunea, întunecând-o şi făcând-o cu totul sterilă, ni se arată în genere ca păsări ale văzduhului. Demonii mâniei pot să ia chipul fiarelor sălbatice sau al soldaţilor perfect echipaţi de război. Iar demonii poftei iau chipuri de animale domestice. Dar regulile acestea nu sunt stricte: de aceea trebuie să fim întotdeauna atenţi, a continuat Părintele să ne iniţieze.

Într-una din chilii ne aştepta un motan negru, imens: cred că avea mărimea unui bivol. Umplea toată chilia, de nici nu se mai vedea călugărul prins sub el. Era şi-acesta unul din demonii trândăviei şi moleşelii, de sub comanda duhului acediei – m-a lămurit discret Părintele.

Hotărâsem să nu mai intervenim în visele monahilor. Fiecare din ei trebuia să lupte pe cont propriu pentru mântuirea lui. Altfel cum să aducă mântuirea lumii întregi?

Bestiarul ar fi fost incomplet dacă nu am fi descoperit şi făpturi mitologice: un grifon, o ştimă a apelor şi un gremlin. Aceştia erau demonii cei mai duri. Rămăseseră în formele lor străvechi, în amintirea biruinţelor pe care le-au repurtat asupra oamenilor de-a lungul câtorva mii de ani… Veneau iarăşi şi iarăşi, din negurile istoriei nescrise.

- Nu trebuie să vă miraţi, ne-a spus Părintele. Ei pleacă o vreme, pentru ca apoi iarăşi să se întoarcă. La o mânăstire din Vechiul Regat, după câţiva ani de lupte cu duhul îngrozitor al unui demonizat, al unui energumen, cum îi numim noi pe cei posedaţi, a fost alungat diavolul. Acesta s-a înălţat în văzduh arătându-se multor Părinţi: era un balaur de 30-40 de metri. Înainte să plece, a spus că el a fost duhul pe care l-a alungat Pavel cel Simplu, ucenicul Sfântului Antonie cel Mare, acum o mie şase sute de ani, din trupul unui îndrăcit. Atunci, ca şi-acum, pe duhul acesta nu îl putuse alunga decât smerenia absolută – ascultarea de Părintele duhovnicesc.

- Cum s-a-ntâmplat asta ?… a vrut să ştie Melina.

- Prin întâmplarea aceea, din veacul al patrulea după Hristos, ni s-au descoperit treptele spirituale ale smereniei. Sfântul

Antonie cel Mare, după ce află de la Dumnezeu că numai ucenicul său Pavel îl poate alunga pe diavol din om, îi spune acestuia: "- Roagă-te, Pavele, ca să iasă duhul cel rău din om." "- Dar eu nu ştiu să mă rog, Părinte!" a spus acela. "- Cum să mă rog ?" "- Zi aşa: ieşi, diavole, din zidirea lui Dumnezeu!" Iar Pavel cel Simplu la minte a zis: "- Pentru rugăciunile Părintelui meu duhovnic, ieşi, diavole, din zidirea lui Dumnezeu!" Şi diavolul a ieşit. Iar Pavel a scăpat de ispita mândriei prin ascultare, punând întreaga minune pe seama Părintelui său.

- Şi acelaşi demon revenise acum pe pământ? a întrebat Melina uimită.

- Da. Şi a fost alungat la fel, în virtutea aceloraşi legi ale luptei spirituale ascetice: Să nu spui niciodată că ştii, şi nici să nu crezi că ştii vreodată îndeajuns. Să întrebi pururea. Să nu te încrezi niciodată în tine, ci doar în puterea duhovnicului tău.

Mânăstirea se trezea la viaţa de noapte. Începea privegherea.

Ne întorceam îngânduraţi către corpul chiliile noastre, când au început să fie sesizate absenţele de la rugăciune ale unor călugări. Aceştia aveau să fie descoperiţi în chiliile lor, prăbuşiţi într-o plictiseală de moarte. Parcă erau absenţi şi din trup. Cu toţii aveau privirea pierdută, la fel ca şi Flann al meu. Cu toţii reacţionau monoverb.

Proporţiile dramei erau mult mai mari decât ne aşteptasem. Nu era un "virus" al acediei şi disperării: era o molimă. Paradoxal, dar acum m-am liniştit: mă gândeam că Flann nu mai era singurul atacat.

Da. M-am liniştit. Flann nu mai era singur.

*

Am început apoi să reflectez mai adânc. Am constatat că mă înşelasem încă o dată: liniştea mea era cu totul superficială, inconsistentă, şi nu se baza pe nimic, decât pe amăgirea de sine. Ea survenise de fapt din nădejdea mea nesăbuită în

solidaritatea unor nebuni. Dar cum să fie solidari unii cu alţii aceia cu mintea pierdută, dacă noi, oamenii cu mintea întreagă, suntem atât de singuri şi de însinguraţi?…

11. Consiliu de război

Primele raze ale răsăritului au adus lumină asupra adevăratelor proporţii ale dezastrului. Lumina aceasta nu mi se mai părea blândă şi tandră, ca la început, asemeni luminii calde a tuturor începuturilor. Lumina era rea. Lumina era crudă. Lumina aceasta era deznădăjduitoare. Purta aura sinuciderii spirituale. Erau zorii sfârşitului unei lumi care nu va mai fi urmată de nicio alta.

Ne-am numărat pierderile. Doisprezece călugări veterani şi şapte novici zăceau buimaci în chiliile lor. Unuia dintre novicii aceştia îi fusesem martori azi noapte, după ce îi descoperisem pe ceilalţi: visul lui fusese atât de frumos! ademenitor, aşa cum nu putea să existe nimic în lumea aceasta. Poate că mi-aş fi dorit şi eu să rămân pierdut pentru totdeauna într-un astfel de vis. De aceea, dacă el ar fi hotărât în sinea lui să se arunce într-însul pentru totdeauna şi să nu se mai întoarcă aici niciodată, îl înţelegeam perfect. Poate că am avut pentru câteva clipe în faţa ochilor minţii raţiunile sinuciderii; şi poate că am găsit în sinea mea înţelegere pentru ceea ce călugării de aici considerau culmea patimii şi a răzvrătirii. Nu m-am putut opri să gândesc că Dumnezeu va fi fiind mai blând şi mai înţelegător decât ei. Că poate ierta chiar şi raţiunile nebuniei şi sinuciderii. În fond, cine putea să ne spună cu certitudine că toţi aceia erau osândiţi? Cine putea să ne-o spună vreodată cu certitudine absolută?

Cum să mai poţi suporta existenţa şi cum să te mai întorci pe pământ după ce-ai fost răpit în sfere cereşti, acolo unde orizontul minţii e sfâşiat de minuni? Nici noi, cei care am fost prezenţi în vedenia novicelui, poate cu excepţia Părintelui Nicodim, parcă nu mai puteam suporta existenţa, banalul şi platitudinea. Ca să mai zăboveşti în lumea aceasta, a spus şi Melina, după toate aceste viziuni şi emoţii, trebuie să ai vocaţie de martir.

Două sfere de foc îi apăruseră în faţa ochilor minţii. Şi el, săracul, credincios legământului de la consacrare, începuse să rostească emoţionat, de nenumărate ori, rugăciunea minţii. Cele două sfere căpătaseră culori de smarald. Numele Logosului lui Dumnezeu, purtător al tuturor raţiunilor tainei, precum şi numele Preacuratei, amplificau strălucirile sferelor şi vibraţiile lui sufleteşti. Şi el se ruga în acelaşi timp ca ele să se şi îndepărteze, să se şi apropie. Mintea lui le îndepărta, inima le cerea.

Cele două sfere deveniseră ca două mărgăritare, ca două perle, două lacrimi ale focului alb. Două lacrimi ale neprihănirii durerii. Şi mi-am amintit că şi Porţile Raiului sunt Porţi de mărgăritar! Da, lacrimile sunt Porţile de mărgăritar ale Raiului, pentru că acolo nu poţi ajunge decât prin iubire şi prin durerile ei. Cine ştie, poate că acum vedeam chiar Porţile de mărgăritar ale Paradisului, sau măcar Porţile de argint ale unui alt univers spiritual! Nu mă puteam dezlipi din contemplaţia lor ca să-l întreb pe Părintele Nicodim, şi eram aproape convins că se lăsase şi el furat de priveliştea supranaturală, asta dacă nu se aruncase deja în vârtejul nestinsei ei frumuseţi! Ah, cât îmi venea mie să m-arunc într-însa! Dar nu era viziunea mea. Toate acestea nu erau pentru mine. Eu eram numai un intrus.

Una din sferele de cristal a devenit transparentă şi am putut să văd o făptură care putea fi în acelaşi timp simbolul feminităţii şi purităţii: o fecioară îi zâmbea cald. Nu era decât o copilă. Nu putea să aibă mai mult de cincisprezece ani. Am sesizat imediat diferenţa faţă de apariţiile seducătoare din aceeaşi noapte: aceasta nu avea nimic provocator, nimic ostentativ, ci avea o adevărată sfială în a se arăta chiar şi aşa, înveşmântată în lumină şi puritate. Parcă era însăşi Poezia. Sau dacă există o întruchipare a Poeziei, dacă e cu putinţă aceasta, aceasta era ea.

Viziunea a durat câteva ore, nu ştiu. Uitasem de tot şi de toate. Priveam doar scena celor doi îndrăgostiţi, probabil cu regretul că protagonistul ei nu sunt eu. Dacă ţi se poate-ntâmpla chiar şi aşa ceva, atunci merită să te călugăreşti! am început să delirez. Părintele Nicodim m-a luat de braţ. Era timpul să ne retragem. Ne-am retras tiptil, având parcă grijă să nu tulburăm viziunea. Eu eram curios să aflu ce era în interiorul celeilalte sfere: poate că frumuseţea aceea avea şi o soră!

Părintele m-a tras deoparte:

- Nimeni nu poate să vadă ceea ce se află în interiorul celeilalte sfere de mărgăritar, nici chiar el! Iar când va ajunge să străvadă sfera a doua va pleca din lumea aceasta definitiv.

- Va muri? l-a întrebat Melina nedumerită.

- Nimeni nu poate să vadă acea privelişte şi să mai trăiască, a răspuns el enigmatic şi îngândurat. Dacă o vezi, nu vei mai putea să te-ntorci nicicând pe pământ.

- Dar ce e acolo? am insistat eu.

Părintele n-a răspuns. Privea în gol, departe de lumea aceasta. Vedea probabil imaginile încă neîntâmplate ale viitorului. Sau cugeta la trecut, încercând să extragă învăţăminte din cele ajunse deja ireversibile.

Melina Griffith a avut atunci o strălucire a inspiraţiei:

- Întâmplarea aceasta îmi aminteşte de un poem mistic, aparţinând Poetului lor naţional! mi-a spus ea. Da, îmi amintesc perfect, deoarece mă pregătisem să ţin o conferinţă despre spiritualitatea lui William Blake, şi despre influenţa acesteia asupra întregii mişcări romantice. Iar Poetul lor naţional este prin excelenţă Romanticul. Poemul lui se numea "Povestea Magului călător prin stele". Un demiurg, sau doar un magician având capacitatea să călătorească oriunde pe aripile intenţiei, descoperă în depărtări lunare un călugăr, sau un sihastru cu privirea pierdută, îndrăgostit de-o fantasmă. Chiar dacă sihastrul din lună e prevenit că întâlnirea cu-acea

fantasmă va fi fatală, alege moartea. Moartea e preferabilă sfâşierii dorului, acelei iubiri de nestins. Magul străbate lumile trecând prin porţile de argint ale visării, imaginaţiei şi profeţiei, şi îşi dă seama că fantasma acelei femei nu este lipsită de consistenţă: călugărul nostru lunatic se îndrăgostise de o făptură din alte lumi, de o femeie reală. Magul hotărăşte atunci să îi unească definitiv, dar nu pe pământ, ci-n cealaltă lume… Părinte, dumneavoastră i-aţi da acelui călugăr binecuvântarea iubirii şi morţii?

- Am să i-o dau, copilă… Am să i-o dau.

Am realizat atunci un lucru cu-adevărat înspăimântător: novicele se afla în aceeaşi situaţie. Melina intuise perfect. Intuiţia feminină e infailibilă în astfel de cazuri, în dragoste, am gândit eu.

Făptura pe care-o văzusem cu toţii nu era diabolică. Era o femeie din alte lumi. Alt gen de ispită, irezistibilă. Novicele nu căzuse în transă şi nu-şi rătăcise minţile, ci era cunoscut de mai-nainte ca molatic şi visător. Era bolnav de melancolie: numai atât. Şi am aflat că-n cealaltă sferă era, nevăzut, îngerul morţii, de-o frumuseţe atât de covârşitoare încât, văzându-l, nu mai puteai suporta să rămâi în trup.

Melina era deja convinsă că novicele îi va cere Părintelui binecuvântarea iubirii şi morţii: binecuvântarea cununiei cu-acea făptură din alte lumi. Eu nu-mi putusem închipui niciodată că Părintele ar fi putut să facă aşa ceva, dar aveam să fiu surprins încă o dată. Părintele consimţise. Poate că nici nu mai avea de ales. Sau poate că alesese cel mai mic rău. Nu aveam de unde să ştiu. Eu, cel puţin, eram absolut convins că în câteva zile novicele se va îmbolnăvi şi se va stinge subit. I-am reproşat Părintelui lipsa de fermitate, uşurinţa cu care i-a dat binecuvântarea fatală:

- Dar nu există legi ferme, imuabile, imperative universale, care interzic oficierea căsătoriei celor care deja s-au călugărit? Nu este mai mare taina călugăriei decât aceea a cununiei? Cum

este posibil ca cineva să-şi dăruiască sufletul şi mintea lui Dumnezeu, pentru ca după aceea să şi le ia înapoi spre a le dărui unei femei – oricât ar fi aceea de neprihănită? Nu înţeleg deloc raţiunile dumneavoastră, dar ceea ce aţi făcut mi se pare a fi împotriva legii lui Dumnezeu…

- În primul rând, mi-a răspuns el, novicele nu depusese încă făgăduinţa de nedezlegat a călugăriei. Mai aveam să-l punem la încercare încă destui ani, ca să vedem dacă are cu-adevărat vocaţia călugăriei. El n-o avea. Şi apoi, *în iubire nu mai există lege*... a adăugat el. Iubirea transcende legea. Iubirea e legea supremă a existenţei. Iubirea este raţiunea de-a fi a Dumnezeirii, lucrarea ei veşnică, de dinaintea creaţiei lumii. Noi nu mai stăm sub Legea veche, ci stăm sub Legea harului: suntem cu totul sub stăpânirea iubirii. Iar iubirea este criteriul suprem al Judecăţii dumnezeieşti: al Judecăţii de Apoi, din eshaton, de dincolo de sfârşitul chipului lumii; iubirea e şi criteriul suprem al Judecăţii particulare a fiecărui suflet, acum. Cu toţii vom fi judecaţi după faptele iubirii. Şi cine sunt eu ca să mă opun ei?

Pe moment, n-am putut înţelege cuvintele Părintelui Nicodim. Am înţeles mult mai târziu.

*

O nenorocire nu vine niciodată singură. Aşa se spunea, aşa şi era. În aceeaşi dimineaţă a venit vestea chemării Părintelui Stareţ în faţa organelor superioare ecclesiastice, ca să dea socoteală pentru iniţiativa înfiinţării Academiei duhovniceşti. Părintele Stareţ obişnuia să ne spună în glumă :

- Nici o faptă bună nu rămâne *nepedepsită*!

Dacă ai făcut binele, pregăteşte-te să fii ispitit! Da, cred că acesta era înţelesul. Aceasta era vorba lui. Părintele Nicodim a plecat să se sfătuiască cu el.

Nu pot însă să mă plâng. Aş fi nedrept. Am avut şi o mângâiere. A venit dragul meu Brian. Brian O'Conor. Nu

venea de acasă. Venea din Chicago. De la Universitate. Trecuse prin Germania, unde Institutul de Studii Orientale îşi trăia ultimele zile. Probabil că misticile şi magiile răsăritene nu mai aveau căutare. I-am ieşit în întâmpinare:

- Cine l-a ucis pe savantul Ioan Petru Culianu?

- Da' ştii că te pricepi să saluţi omu'! Te ştiam că eşti ascuţit, da' nici chiar aşa! s-a îmbufnat el. Da' ce-i cu tine, că arăţi ca o fantomă? Sau, a vrut s-o mai dreagă el, arăţi de parcă te-ai fi întâlnit cu una… apoi nu m-a mai privit. A îmbrăţişat-o pe Melina:

- Copilă scumpă! Ce mai faci? Nici nu mai ştiu de când nu ne-am mai întâlnit. De-ai şti cât m-au dezamăgit Moran şi Flann la Stonehenge! Cei doi m-au părăsit aproape fără nici un cuvânt, înainte să am şi eu ceva de consemnat, ştiinţific, din toate zburdălniciile lor prin lumi! Şi acum, Moran Kavanagh, după ce m-a lăsat la Stonehenge cu mintea în întuneric şi cu privirile în cea mai deplină beznă, îmi solicită ajutor de urgenţă! Sper că nu m-ai chemat degeaba: sper că de data asta chiar ai înnebunit! mi-a spus el cu o seriozitate studiată. Apoi a râs.

Eram deja obişnuit cu tachinările lui. Acuma mă alinta. Ne-am ţinut în braţe toţi trei: eram din nou o echipă. Apoi Melina l-a pus la curent cu tot ceea ce se întâmplase aici în zilele cele din urmă, şi mai ales cu ceea ce se-ntâmplase cu Flann.

- Măi copii, dacă aţi ajuns să apelaţi până şi la mine, a continuat el să glumească, înseamnă că situaţia este cu adevărat gravă! Era modul lui de-a îndulci realitatea.

- Cine şi de ce l-a ucis pe savantul Ioan Petru Culianu?… am întrebat eu din nou.

- Mă', da' tu nu te-astâmperi deloc! Ce, ai făcut o fixaţie ? Păi astea-s adevăruri care să poată fi spuse? Ăia şi dacă află că tu le ştii, că tu le gândeşti, sunt în stare să te omoare pe loc! Ce, vrei să ne luăm de mână şi să plecăm la cimitir?

- Am toate motivele să cred că destinul ultim şi moartea Profesorului Culianu este legată de tot ceea ce s-a-ntâmplat aici, inclusiv de moartea Părintelui Irinarh!

- Şi ai motive întemeiate, măcar plauzibile, sau este iarăşi doar una din intuiţiile tale inexplicabile? Poţi să susţii cu dovezi incontestabile ceea ce crezi? Bagă de seamă, că intuiţiile de genul acesta, dovedite sau nu, îţi pot fi fatale!

Trebuia să recunosc, aşa cum eram gata să recunosc întotdeauna, că avea perfectă dreptate. Noi, visătorii, sau "zburătorii", cum ne numea el, aveam nevoie de-o minte cu-adevărat enciclopedică, aşa ca a sa. Altfel riscam să ne desprindem definitiv de realitate.

- Spune-mi totuşi ceva despre el! am insistat eu. Tu l-ai cunoscut mai îndeaproape. Îi erai apropiat.

- Cui? Profesorului Culianu? Te-nşeli. Era ca şi cum ai fi fost apropiat de un monument. N-am mai văzut niciodată să aibă un om atâta ambiţie în a se cultiva şi desăvârşi spiritual. Gnoza, acea cunoaştere tainică şi străveche, el a atins-o după câteva mii de cărţi citite-n original, şi după două sau trei doctorate obţinute la facultăţi de prestigiu. Cărţile lui ştiinţifice sunt lucrări fundamentale, care schimbă întreaga percepţie a oamenilor occidentali asupra misticii şi magiei. Gnoza l-a adus la un fel de vedere profetică: a prezis tot ceea ce se va întâmpla în ţara lui, cu câţiva ani înainte ca toate acestea să se întâmple. De-aceea a şi fost omorât…

- Cine a comandat asasinatul ?

- Probabil manipulatorii opiniei publice, veleitarii lumii moderne interlope. Gândeşte-te şi tu: Cine s-a simţit ameninţat de clarviziunea şi de prezicerile lui?

- Marile trusturi de inteligenţă ?

- Nu. Mergi prea departe. Nu se uită alea la peticul ăsta de pământ, aşa cum nu se-ncurcă nici cu noi, irlandezii… Suntem prea mărunţi, prea nesemnificativi şi numai pentru a fi văzuţi şi luaţi în considerare. Cine să stea să se uite la noi?

- Şi atunci?

- Chiar vrei să ştii cine l-a ucis pe profesorul Culianu? Mesianismul! Mesianismul fals, sau impostura înălţată la rang de instituţie socială de binefacere!

- Mesianismul? a fost surprinsă Melina. Ce legătură are teologia cu toate astea?

- Oamenii, chiar fără s-o ştie, au religiozitatea adânc înrădăcinată în ei. Un om suficient de abil poate profita de această coardă sensibilă a lor pentru a-i domina şi conduce acolo unde vrea el. El doar simulează că are binecuvântarea de sus şi puterea aceea care-i animă, care-i însufleţeşte pe ei, pentru ca ei, seduşi de cuvintele sale frumoase, să se complacă în a fi conduşi de acesta şi dominaţi, şi prin aceasta să îi confere adevărata putere! Iar când apare un altul, un clarvăzător ce sesizează înşelăciunea, el trebuie să fie eliminat de cel dintâi mai înainte de-a apuca s-o spună publicului…

- Îmi descrii asasinarea unui om de către teologie!…

- Da, aşa e! A fost ucis de-o falsă teologie, de un mesianism răstălmăcit, însufleţit de setea de dominaţie a veacului. O mare mistificare. Descoperirea de către savantul Culianu a acestei mistificări e consecinţa credinţelor sale celor mai intime. El credea, pe bună dreptate, că Teologia programează mintea, iar mintea modelează acţiunea şi o conduce spre scopul final. De aceea, orice schimbare iniţiată în sistemul Teologiei, spunea el, va afecta automat toate celelalte sisteme care creează istoria. Procesele mentale universale modelează evenimentele istorice, le prefigurează şi le conduc nevăzut spre scopuri determinate de la-nceput.

- Ştiam că profesorul Culianu era de multă vreme în căutarea unui principiu ordonator universal, atât al Teologiei, cât şi al istoriei.

- Da, el a reluat anumite studii de logică şi de matematică, ajungând la teoria ecuaţiilor fractale: fractalii sunt ramificaţii de soluţii binare, constituite într-o arhitectură complexă, prin

care putem alcătui sisteme şi modele ale realului. Soluţiile acestor sisteme de simulare a realităţii ne pot ajuta să facem predicţii asupra realului însuşi. Gândirea lui Culianu e în acest sens o întoarcere la concepţia platoniciană, sau pitagoreică, dacă vreţi, conform căreia Universul nostru este doar umbra sau proiecţia unor procese mentale sau matematice eterne. Aceasta e Gnoza lui: un neoplatonism matematic şi în acelaşi timp mistic. Dealtfel, cred că profesorul făcea parte dintr-o Academie neoplatonică…

- Şi tot acest imens sistem de gândire este viabil? a vrut să ştie Melina.

- Această concepţie şi gnoză, al cărei fundament rămâne Teologia platonică şi care este construită în conformitate cu Teoria ecuaţiilor fractale, devenind susceptibilă aplicaţiei pe calculator, l-a condus la predicţii cumplit de adevărate, care aveau să îi aducă respectul tuturor oamenilor cunoaşterii, şi apoi condamnarea la moarte.

- Am auzit de concepţia lui creatoare: spunea că nu se poate descoperi nici un lucru a cărui existenţă să nu fi fost mai întâi imaginată. Invenţia precede descoperirea, creaţia minţii anticipează şi aşteaptă revelaţia. Funcţia imaginativă de aşteptare şi de anticipaţie a fost extrem de bine descrisă.

- Cartea lui cea mai periculoasă a fost un roman de ficţiune. Aş putea să-l numesc *Roman de ficţiune profetică*, deoarece toate fantasmele şi fanteziile lui s-au petrecut după câţiva ani identic în realitate. Pentru profesorul şi savantul Culianu, imaginaţia era un mod de percepţie. Iar ceea ce a văzut el în viitor n-a mai văzut niciunul din scriitorii sau gânditorii din ţară… Acuma spune-mi, Moran, ce legătură vezi tu între asasinarea profesorului Ioan Petru Culianu şi moartea părintelui Irinarh?

- Da, Moran, a intervenit şi Melina. Nu ne mai fierbe! Ce legătură ar putea fi între un adept al Teologiei platonice, între un savant de talent, şi un Părinte al Teologiei mistice?

- *Aceeaşi viziune profetică*: ei au văzut la fel! De fapt, ei sunt singurii care *au văzut*! Dintre toţi aceia care puteau să vadă, ei au fost singurii! De aceea au fost executaţi…

- Vrei să spui că asistăm la o prigoană îndreptată împotriva Proorocilor şi clarvăzătorilor?

- Numai a acelora care nu pot fi recrutaţi şi folosiţi în sensul păstrării controlului minţii şi dominaţiei psihologice. De aceea te-am chemat aici, Brian: să luptăm pentru Adevăr! m-am aprins eu. Să fim de partea Adevărului fiinţial, şi aceasta într-un mod absolut şi de necontestat!

- Pentru aceasta ar trebui mai întâi să-L descoperim, a remarcat Melina. Şi-avea perfectă dreptate. Acesta era de fapt lucrul cel mai greu de îndeplinit.

- Mai bine muream în Irlanda, a oftat Brian O'Conor. Am venit să ne lăsăm oasele aici, în ţinutul ăsta uitat de timp!… s-a văicărit el. Nici nu ştiţi în ce condiţii am călătorit, cum am ajuns aici! Trenurile mai merg cât de cât, mai au un orar, că altfel s-ar ciocni, dar dacă te grăbeşti, mai bine o iei pe jos: abia se târăsc. Dar autobuzul cu care-am venit, a fost dezastru! În primul rând, nu mai pleca. Am aşteptat ore întregi să vină ora la care pleacă. Apoi ora aceea s-a amânat nedefinit. Şoferul n-avea probabil chef să se urnească. Era prima şi ultima cursă din ziua aceasta, aşa că îşi închipuia că poate pleca oricând! În fine, când a pornit motorul, mi-am amintit de Belfast: când poliţia sfărâma coloanele de manifestanţi cu gaze lacrimogene. Parcă ar fi avut eşapamentul înlăuntrul maşinii. Ăsta trebuia predat la Nürnberg, cu tot genocidul lui! Pe drum s-a mai oprit de câteva ori: odată că avea nişte cumpărături de făcut la un magazin pentru cineva, altă dată să ajute o bătrânică să treacă vreo două străzi, apoi nu mai ştiu: se oprise la o discuţie mai mult sau mai puţin filosofică, din care n-am înţeles mare lucru. Doar că făptura cu care discuta, un drac de femeie, a hotărât într-un târziu, prea târziu, că e mai bine să se urce-n maşină. Şi după ce s-a urcat în maşină i s-a aşezat direct în poală, în timp

ce el conducea, iar el nu părea să fie deloc deranjat. A mai coborât puţin geamul, când a trecut prin dreptul bisericii, şi şi-a făcut cruce! Cu dama în braţe! Şi când s-a ridicat aia, a ciupit-o de fund!

Brian s-a oprit să-şi tragă sufletul. Apoi a continuat.

- Şi nici măcar nu ne-a adus până la mânăstire. Spunea că nu mai e pe traseu. Aşa că am venit pe jos şapte mile! Pe drum nu m-a luat nici o maşină, deşi trecuseră în viteză două sau trei!

- Cu mutra ta de infractor, cred şi eu! am încercat să-l alint.

- Da, da,…arăt ca un profesor. Mi-au spus-o şi alţii. Arăt subversiv! Nu mai este nevoie să-mi faci complimente, că sunt deja al tău cu tot sufletul. Un singur lucru nu înţeleg, şi aş dori tare mult să mi-l explici: de ce vrei tu să murim pentru ăştia?

Recunosc că m-a lăsat fără replică. Melina m-a scos temporar din impas:

- Nu-ţi cere nimeni să îţi pierzi timpul şi energia pentru aceia, ci pentru cei asemenea lui Culianu, pe care spui că l-ai iubit şi că l-ai respectat!

- Să fiu adică de partea morţilor…

Nu, hotărât lucru, nu o puteai scoate la capăt cu el… Melina a mai încercat o dată:

- Trebuie să îl ajutăm pe Flann. Să-l aducem înapoi în lumea noastră, de-acolo de unde e! Oriunde-ar fi …

- Şi pentru asta ce avem de făcut?… a întrebat el.

Da, uite prima întrebare înţeleaptă pe ziua de azi, am gândit. Ce era de făcut? Deocamdată nimic. Numai să fim atenţi. La toţi şi la tot ceea ce este în jurul nostru, ca şi cum ne-am găsi într-un mediu ostil.

Eram invitaţi cu toţii în Amfiteatru. Părintele Nicodim avea ceva foarte important de vorbit.

12. Sacrificiul

Ne-am aşezat cu toţii în Amfiteatru. Lipseau foarte puţini, numai bolnavii şi cei ce trebuiau să aibă grijă de ei. Era de faţă şi Părintele Stareţ, care se pregătea de plecare.

Se pregătea de plecare aşa cum te pregăteşti de moarte. Aceasta a fost impresia mea. Părintele Nicodim a urcat la catedră să ne vorbească. De data aceasta nu a mai fost proiectat nici un film. Toate cele ce sunt nevăzute deveniseră deodată agresiv de vizibile.

*

- V-am chemat ca să vă cer ceva: un lucru care vi se va părea foarte greu. Iar unora li se va părea imposibil. Dar n-am de ales. Altă cale nu este. Dacă era altă cale, cu siguranţă că v-aş fi spus. Dar nu există, şi va trebui să mă credeţi. Cu câteva zile în urmă crezusem de cuviinţă să vă vorbesc despre creaţia Mânăstirii noastre. Această creaţie a fost denumită de unii din cei de faţă "Cupola". Şi au participat cu toată fiinţa şi gândul la zămislirea ei, dornici să fie părtaşi la frumuseţea şi graţia ei diafană. Ce este *Cupola*? Am să vă explic, deşi este nespus de greu să o descriu acum, la fel de greu cum ar fi fost să vă vorbesc de Atlantida, la sute de ani distanţă de scufundarea ei. Şi ce ecouri ai mai putea găsi în valuri?

Cupola a fost la începuturi un front de luptă, de formă semisferică, pe care l-am alcătuit aproape fără s-o ştim în războiul necruţător cu duhurile nevăzute. Cred că deja cunoaşteţi cu toţii care sunt regulile luptei ascetice cu patimile şi cu păcatele, precum şi cu duhurile întunecate care se străduiesc să ni le insinueze în suflet. Vă spun numai aceea că am văzut că fiecare din noi are în jurul trupului său un corp energetic, un corp astral, precum şi o mandorlă, o aură a harului supranatural. Şi fiecare din noi, acolo unde se află, este chemat să sfinţească locul cu gânduri bune şi cu rugăciune

curată. Am văzut apoi că, pe măsură ce fiecare din noi progresa spiritual, mandorla harului devenea mai extinsă, mai mare, învăluindu-i şi pe ceilalţi cu pacea ei. Interferenţa şi superpoziţia mandorlelor nevăzute ale oamenilor de rugăciune a generat *Cupola*. Da, *Cupola* aceasta care s-a aflat deasupra Mânăstirii pentru o oarecare vreme a fost generată de întrepătrunderea acelor mandorle sau aure ale harului. Cunoaşteţi cu toţii câte ceva din Teologie: acum v-am pus în situaţia să sesizaţi practic "perihoreza" şi "aproprierea": întrepătrunderea "făpturilor noastre de har" şi modul în care fiecare din noi îşi face proprie "făptura de har" a celui de lângă el, primindu-i gândurile şi emoţiile, împărtăşindu-i, la rândul său, bucuriile şi tristeţile…

Am vrut să creăm un spaţiu al păcii şi isihiei, în care cel care intră să nu poată avea nici un gând murdar, şi nici un sentiment ruşinos sau jenant! *Cupola* aceasta, pe care am alcătuit-o în chip nevăzut, avea să fie *Catedrala Mântuirii Neamului*, în care aveau să se bucure odată cu noi toate seminţiile!

Părintele Irinarh Corelli este unul din creatorii Cupolei. El este iniţiatorul Academiei duhovniceşti a Sfântului Grigorie Palama – alături de Părintele Stareţ Melchisedec Irimescu şi de mine. Aici ne gândisem să fie o oază de blândeţe şi de spiritualitate cultă, în care să se simtă ocrotiţi artiştii şi gânditorii din lumea întreagă. Toţi oamenii de valoare, toate talentele, toţi cei ce poartă în suflet şi minte arsura chemării lui Dumnezeu: chiar şi proscrişii, marginalizaţii acestei lumi! Aici trebuiau să îşi găsească liniştea toţi aceia ce sunt obosiţi de existenţa în Univers.

"Nu m-am putut nicicând acomoda cu Universul!…" nu m-am putut opri să gândesc eu. "Părintele mă adusese aici, nevăzut, *ca să mă odihnească* !"

- Acum, Părintele Irinarh este mort. A plecat la viaţa pe care demult şi-o dorea.

“A plecat în moartea pe care i-au dorit-o mulţi alţii. Aici a fost perfect de acord cu ei… Hmmm… ciudată armonizare a voinţei lui şi a lor… Oare Părintele ne va vorbi acum despre asasinat ? Nu… bineînţeles că nu. Ar fi fost prea frumos. Ar fi fost *fatal de frumos* !”

- …Atunci mi-am dat seama de-un lucru deosebit de important, şi care trecuse neobservat: *Cupola* fusese însufleţită! Biserica este vie, alcătuită din suflete vii! Şi-o parte din ea pierise odată cu el, în înalt… Şi mi-am mai dat seama de-un lucru, la fel de important: reuşisem, la câteva luni de la realizarea *Cupolei*, să îi înverşunăm de moarte, pe mulţi, împotriva noastră. S-au răsculat atunci toate căpeteniile, domniile şi stăpâniile întunericului, poate spre a ne aminti încă o dată, dacă mai era cazul, că lupta noastră nu este împotriva trupului şi a sângelui, ci împotriva duhurilor întunecate ce se iuţesc nevăzut în văzduh! Împotriva patimilor noastre de moarte, care ne fac asemenea lor…

Acum este spre seară şi s-a plecat ziua… Şi locul ni se face pustiu.

Mi-e greu să mă adresez tinereţii voastre. În tinereţe credeam şi eu ca şi voi acum, că dacă eşti inteligent şi talentat ţi se cuvine orice; şi nu contează cum te comporţi. Oamenii sunt obligaţi să îţi suporte excesele, aşa cum îţi suportă genialitatea. Acum m-am schimbat şi nu mai cred aşa cum credeam odinioară. Acum cred că ceea ce contează în primul rând e caracterul. Şi chiar dacă aici, la Academia duhovnicească, am adunat, s-au măcar ne-am străduit să adunăm cele mai ascuţite inteligenţe, şi personalităţile cele mai creatoare, am făcut-o pentru a le forma caracterul: în aşa fel încât inteligenţa lor să aparţină desăvârşirii…

Ştiind acestea toate, atât cât am putut să vă spun, vă cer acum să faceţi un sacrificiu: sacrificiul acesta este absolut necesar pentru cei ce se zbat între viaţă şi moarte, între noapte şi zi… Vă cer renunţarea la toate darurile şi toate harismele Sfântului

Duh. Da, acesta e sacrificiul, şi sunt convins, la fel de convins ca şi voi, că nu e puţin deloc, iar pentru unii poate fi totul. Vă cer să Îl rugaţi împreună, cu lacrimi, pe Dumnezeu, să vă ia toate darurile şi harismele Lui înapoi. Vă cer să vă afierosiţi rugăciunii în întregime, cu toată fiinţa: să vă rugaţi din toată mintea şi inima, din tot cugetul, eliberaţi de povara apăsătoare a harismelor, şi dezlegaţi din legăturile de nepreţuit ale gândirii înalte. Vă cer să vă dăruiţi harisma şi genialitatea în schimbul sufletului celor pieriţi!

Da. Acesta e sacrificiul… *Să devii una cu şiragul de mătănii*, să te faci una cu rugăciunea… În acest fel mânăstirea noastră va redeveni ceea ce trebuia să fie în mod absolut, de la începuturile fiinţării sale. Iar sufletele voastre vor deveni ceea ce trebuia să fie de la-nceput. Naturi angelice, purtătoare ale purităţii celei mai neprihănite…

Mânăstirea este prin excelenţă un spaţiu de rugăciune. Vă cer să faceţi în aşa fel încât Mânăstirea noastră să devină în mod exclusiv un spaţiu de rugăciune. Altfel eu, cel puţin, am convingerea că va deveni un spaţiu de moarte!

Ştiu că e greu, o spun încă o dată: vă simt emoţiile şi cunosc perfect senzaţia aceasta stranie a părăsirii de Dumnezeu, percep nemijlocit tot ceea ce simţiţi… Şi de aceea vă spun că ideea aceasta a sacrificiului nu este a mea: e inspirată din smerenia suprapământească a Sfinţilor noştri Părinţi! Acolo îmi aflu întotdeauna raţiunea şi argumentele. Gândesc cu gândirea lor, trăiesc, mă bucur şi sufăr cu toată mintea şi inima lor, pe care , prin multe lacrimi, le-am făcut ale mele…

Poate că vă mai amintiţi, poate că nu… care a fost şi este condiţia absolut necesară ca să primeşti un dar supranatural de la Dumnezeu. Condiţia absolut necesară pentru a fi în măsură să primeşti un dar de la Dumnezeu este aceea să nu îl ceri!… Paradoxal, dar acesta e adevărul: ca să primeşti un dar de la Dumnezeu trebuie să fii smerit, adică să te consideri nevrednic. Altfel, dorinţa ta de a avea o harismă, un dar supranatural şi

uluitor pentru ceilalţi, se transformă într-o punte a demonilor: o cale pentru atacurile paranormale ale înşelăciunii. Aşa cum se-ntâmplă acum… aşa cum s-a întâmplat în istorie de-atâtea nenumărate ori… fără ca bieţii oameni să-nveţe nimica…

Vă amintesc de atitudinea Sfinţilor Părinţi, care în rugăciunile lor niciodată nu au cerut daruri, şi atunci când le-au primit, în ciuda voinţei lor, se rugau cu lacrimi de Dumnezeu să le ia înapoi. Aşa doresc să faceţi şi voi: cu lacrimi şi cu zdrobire de suflet să vă rugaţi de Dumnezeu să vă ia înapoi, fiecăruia, darul… Această rugăciune să fie făcută cu lacrimi adevărate, şi în străpungerea inimii.

Aşa să fie! Da. Aşa spune Psalmul: "Opriţi-vă, şi cunoaşteţi că Eu sunt Dumnezeu". "Opriţi-vă", zice Domnul, adică: "Faceţi-vă răgaz", şi-L veţi cunoaşte pe Dumnezeu aşa cum este: iubire curată, desăvârşită, definitivă! Şi dacă veţi auzi în suflet, până-n adâncuri, această poruncă dumnezeiască, şi dacă veţi fi în stare să vă opriţi din toate aceste griji nebuneşti, din toate aceste gânduri înalte, care cu toate vă macină, veţi fi cu adevărat liberi: veţi fi cu totul liberi, cu sufletul, mintea şi inima doar pentru Dumnezeu, astfel încât El Însuşi să vă poată cuprinde şi să vă pătrundă. Sufletul vostru atunci ar putea să intre întreg în Dumnezeu întreg. Cunoaşterea aceasta ar atinge marginile de negândit ale existenţei.

"Părintele este în Liturghia gândirii", mi-am spus. "Acum oficiază."

*

- Ştiu că aţi avut năzuinţe şi aspiraţii, şi că v-aţi lăsat purtaţi în viaţă de idealurile cele mai îndrăzneţe, şi ştiu că nimic din toate cele în care-aţi nădăjduit nu părea de neatins, nici o clipă. Cu atât mai mare vă va fi acum sacrificiul. În plus de-aceasta, trebuie să fiu cu voi, aşa cum sunt cu toţi, cinstit - până la capăt: după această renunţare sfâşietoare, după acest sacrificiu, nimic nu ne garantează că vom recăpăta mintea şi sufletele

celor pierduţi. Cu-atât mai eroică şi mai nebunească e hotărârea pe care vă cer să o luaţi. Ceea ce ţine de voia lui Dumnezeu nu poate să garanteze nimeni. Să facem atunci numai cele ce ţin de noi. Să ne jertfim. Fără compromis şi fără speranţă. Da. Asta vă cer, în modul cel mai imperativ cu putinţă. Să renunţaţi la darurile voastre deplin, fără să speraţi că veţi căpăta ceva in schimb.

"Părintele ăsta e cel mai nebun, e cel mai smintit din toţi Părinţii pe care i-am întâlnit! Asta nu mai este gândire umană. Asta-i gândire dumnezeiască. Nu se poate să nu-l ascult. Dar oare cum vor fi gândind ceilalţi?…"

- Am să vă spun acum încă o dată, în mod concret, ce doresc. Doresc ca membrii fondatori, precum şi dascălii şi studenţii *Academiei duhovniceşti "Sfântul Grigorie Palamas"* să renunţe cu desăvârşire la ea. Să părăsească proiectele, planurile de viitor, să lase în urmă ideile şi gândurile înalte. Să nu mai conceapă deloc conferinţe, nici seminarii. Să nu-şi mai răspândească mintea în cugetări infinite. *Să nu-şi mai spurce mintea cu nici un fel de gânduri*.

Doresc ca promotorii şi corifeii Academiei neoplatonice să renunţe la filosofie şi la cultura de performanţă! Mesianismul tinerei generaţii să fie părăsit, iar ideea culturii de performanţă, genială la vremea ei, să fie lăsată în urmă! Doresc ca membrii *Frăţiei albe* să renunţe la zborul pe aripile intenţiei. Definitiv. Să îşi depună în faţa lui Dumnezeu aripile. Fără discuţii lăuntrice, fără revoltă, şi fără nici un regret.

"Dumnezeule Mare! Chiar fără nici un regret? Adică nu mai avem dreptul nici măcar la regrete? Cred că Brian O'Conor exultă. Şi-apoi cum să nu te revolţi ? Ne pierdem toate armele, mai bine zis, renunţăm la ele în focul luptei… suntem în miezul războiului, iar războiul acesta este necruţător… Cum să renunţăm la *Frăţie*? Acesta ar fi sediul perfect al oricărei conspiraţii universale! Cum să renunţăm la o Societate ocultă atât de râvnită, atât de perfectă, şi practic de nedepistat? Mă

întreb ce va avea de zis şi Raoul… întâlnirile din astral, în care fiecare apare în "corpul-dorinţă", face ca protagoniştii să nu se cunoască decât în acest spaţiu şi cu această înfăţişare; aşa încât să nu-şi poată nimeni trăda partenerii. Membrii *Frăţiei* nu s-ar putea trăda unii pe alţii, în faţa unui organism statal represiv, nici dac-ar vrea, deoarece nu se cunosc: şi de aceea, această societate a visătorilor nu va putea fi anihilată de nici un regim politic, oricât de represiv ar fi el, fiindcă cine ar fi atât de nebun ca şi noi să se ducă pe ţărmul mării neantului? Aceasta este societatea secretă perfectă, în care nici chiar membrii ei nu se cunosc direct unii pe alţii, ei întâlnindu-se exclusiv în astral!"

- Doresc ca cei hipersensibili, aceia care percep şi înţeleg viaţa şi caracterele oamenilor cărora le ating obiectele sau operele create, să renunţe la sensibilitate. *Clarvăzătorii*, şi toţi aceia ce au avut viziuni ale vieţii artiştilor în măsura în care-au atins şi au înţeles vibraţia de taină a operei lor, doresc să renunţe cu totul la clarviziune.

"Părintele se referă la mine şi mă priveşte. Va renunţa şi el, oare, la ochiul său străvăzător? Ce întrebare! Desigur că va renunţa, fiindcă altfel nu ne-ar putea cere ceea ce n-ar fi în stare să facă el însuşi cu sine! Dar cum îşi va da seama atuncea care-l ascultă şi care va refuza, dacă cei ce refuză îşi vor ascunde revolta sub chipul evlaviei? Să fiu atent. Dacă Părintele îşi pierde darul, de-aici înainte se-ntâmplă orice."

- Doresc ca membrii *Rugului Aprins* să renunţe la Poezie, precum şi la orice activitate pretins literară: ajung imnele şi rugăciunile Sfinţilor…

"Dumnezeule, ce ironie! Să aflu de Societatea asta literară abia acum, când totul se destramă."

- Doresc ca niciunul din pictorii *Şcolii de pictură "Manuil Panselinos"* să nu mai picteze, oricâte viziuni şi vedenii dumnezeieşti ar avea…

“Săracul Raffael: n-ar mai putea să picteze nici chiar să vrea. E unul din cei atinşi de destin. Cred că la ora asta, dacă ar fi aici, n-ar înţelege nimic din tot ce se spune…”

- Doresc ca membrii *Frăţiei athonite* să nu mai discute despre rugăciune şi să nu mai înfrunte scolasticismul şi uscăciunea teoriilor din Universităţi: nu mai e timp! Nu mai e timp să dăm altora lecţii, acum, când urâciunea pustiirii a ajuns şi la noi în altar. Ci să se cufunde aievea în rugăciune, cu toată fiinţa…

*

“Atunci când încă mai vorbea Părintele, am sesizat o prezenţă deosebită, monumentală, şi care totuşi, până acuma ştiuse să treacă neobservată: Părintele Zeno! Celălalt nume nu-l ştiu… Atunci a fost prima oară când l-am zărit… când i-am surprins reacţia necontrolată…

Da, am fost absolut sigur atunci. Şi poate c-am înţeles întreaga strategie de luptă a Părintelui Nicodim, obţinută cu preţul suprem al pierderii darului său propriu.

Părintele Nicodim aplicase o strategie de luptă genială. Şi cred că a fost, în întreaga istorie a războiului nevăzut, unul din cele mai mari genii ale acestui război. În momentul în care vorbise, a nu ştiu câta oară de renunţare, am înţeles. L-am privit pe părintele Zeno şi am înţeles**.** *I-am surprins atunci o străfulgerare sălbatică în privire*.

M-am uitat apoi în Amfiteatru, de curiozitate. Nu mai puteam să ascult şi nici să aud nimic. Nimeni nu-i surprinsese reacţia. Şi a fost prima şi ultima oară când i-am surprins spontaneitatea. *Eram singurul care ştia*. Şi acesta era evident un pericol.

M-a privit. M-a privit şi a înţeles. Şi-a dat seama că fusese surprins. Mă aflam în pericol de moarte.

13. Despre tentativa de sinucidere a Părintelui Stareţ

În ziua următoare am aflat de la Părintele Nicodim de "chemarea la ordine" a Părintelui Stareţ: acesta fusese chemat la Stăpânire ca să dea socoteală Mai Marelui Preoţilor pentru îndrăzneala de-a fi înfiinţat Academia duhovnicească. El a mai fost confruntat şi cu alte învinuiri, despre care nu fusese înştiinţat mai-nainte. Şi, după ce se consultase cu Părintele Nicodim, Stareţul nostru plecase să se confrunte cu Domniile şi cu Stăpâniile, cu Începătoriile care sălăşluiesc în văzduhuri: plecase să se lupte până la capăt, fără speranţă, cu Căpeteniile întunecate ale văzduhului de sub cer.

"Dacă fiecare călugăr primeşte în momentul călugăriei şapte demoni, şapte duhuri sau gânduri ale răutăţii, cu care să se bată, câţi demoni are de înfruntat un om ce se înalţă în funcţii? Dacă novicele deja se luptă cu demonii patimilor, cu duhul inspiraţiei lăcomiei pântecelui şi a beţiei, cu duhul curviei şi al invidiei, cu duhul trândăviei şi moleşelii, cu duhul mândriei şi slavei deşarte, ce fel de duhuri are de înfruntat un preot sau un episcop, un dascăl al Bisericii sau un teolog? Aici, în spaţiul de luptă al Arhiepiscopiei, se află Stăpâniile, Domniile şi Începătoriile, aici se află-n văzduh, sub boltele frumos împodobite, mari Căpetenii ale întunericului!" ne-a spus Părintele. "Şi dacă cei ce ocupă aceste funcţii înalte sunt impostori, adică dacă nu şi-au primit funcţiile de la Dumnezeu, ci le-au furat de la oameni, prin relaţii, presiune sau bani, *oricum* vor primi să se lupte cu aceşti demoni: iar de nu le vor putea face faţă, căderea lor va fi cu-atât mai amară şi mai desăvârşită…" Sfântul Grigorie Teologul spunea că cei mai mari duşmani ai Bisericii sunt proprii ei slujitori. A avut grijă Dumnezeu să îl înveţe asta prin experienţă, prin prigoniri şi exil, prin insulte şi vrajbă. Da, aşa este: cei mai mari şi cei mai înverşunaţi vrăjmaşi, cei mai redutabili, sunt cei ce-o lovesc din interior, mai mult sau mai puţin conştient, prin ambiţiile

lor. De aceea, Sfântul Simeon Noul Teolog obişnuia să avertizeze pe orice veleitar: dacă nu a primit Bunavestire a Preoţiei şi Arhieriei de la Dumnezeu însuşi, să facă bine să refuze Preoţia sau Arhieria, chiar de ar fi curat de păcate din pântecele maicii sale!"

Am aflat de la Părintele Nicodim Miclescu, şi apoi direct de la Părintele Stareţ, despre modul în care s-a desfăşurat cercetarea sau anchetarea de către Arhiereu. Şi am aflat şi răspunsurile Părintelui Stareţ. Răspunsurile sale îndrăzneţe fuseseră tot atâtea tentative de sinucidere, şi că cea mai infimă consecinţă a discursului său va fi caterisirea lui şi alungarea din mânăstire. Iar el era deja gata să-şi facă bagajele şi să plece ca simplu călugăr pe Muntele Athos. Viaţa lui era fără pată, fără urmă de compromis: a fost şi va fi.

Eram curioşi să ştim cum a decurs confruntarea cu Arhiereul. Din păcate, nu puteam să participăm decât indirect la ea. Totul a început de la problema înfiinţării Academiei duhovniceşti "Sfântul Grigorie Palama": Cum a-ndrăznit el, un simplu Stareţ, un simplu ieromonah, să se încumete la o asemenea ctitorie? Părintele Stareţ a răspuns că aceasta fusese decizia Consiliului de conducere a Mânăstirii, nu numai hotărârea lui, şi că obţinuse binecuvântarea Arhiereului precedent. Iar acum era credincios acelei binecuvântări.

Se pare că hârtia cu binecuvântarea arhierească a înfiinţării Academiei se rătăcise printre atâtea acte şi dosare ale Arhiepiscopiei, printre toate monumentele solemne ale birocraţiei, sau fusese făcută pierdută. Era de negăsit.

"Cum aţi îndrăznit voi, nişte simpli călugări, să ne faceţi nouă concurenţă? Nu vedeţi că e plin de Facultăţi de Teologie în toată ţara? Câte una aproape în fiecare oraş! Ce-o să ne mai facem cu-atâţia absolvenţi de Teologie, cu-atâta puzderie de licenţiaţi? a întrebat Arhiereul.

"Să-mi fie cu iertare", a spus Stareţul, "dar şi noi gândim exact la fel…"

“Ce vrei să spui ? Nu înţeleg cuvântul tău.”

“Aţi înfiinţat aşa de multe Facultăţi de Teologie, încât acestea au ajuns să nu mai promoveze valori, ci s-au transformat în fabrici de diplome! Calitatea sufletească a studenţilor şi absolvenţilor de Teologie lasă mult de dorit tocmai pentru că cei ce trebuiau să vegheze asupra lor nu au mai avut timp să îi păstorească, să le conducă destinele, să îi sfătuiască. Cum să te poţi ocupa de câteva sute de suflete în fiecare an, când tu, ca profesor universitar, predai la trei sau la patru facultăţi deodată, ai trei-patru norme, şi pe lângă acestea, mai ai şi funcţia de îndrumător spiritual? Unde e timpul fizic necesar îndrumării spirituale a atâtor şi-atâtor suflete alese, care îşi caută cu stăruinţă vocaţia?”

“Mă acuzi ?”

“Să mă ferească Dumnezeu! Cum mi-aş putea permite? Însă chiar Sfântul Sinod a recunoscut că au fost înfiinţate prea multe Facultăţi de Teologie.”

“Bine, şi dacă tot sunt prea multe, de ce v-aţi mai trezit şi voi să mai înfiinţaţi încă una?

“Această *Academie a pustiului* nu va produce diplome, aşa că nu facem nici o concurenţă nimănui. Academia monahală pe care-am înfiinţat-o este o replică faţă de fenomenul imposturii de dinlăuntrul Teologiei. Alţii se-ocupă de zidiri ecclesiastice şi mănăstireşti; eu am ales să mă ocup cu edificarea vocaţiilor…”

“Cu edificarea vocaţiilor? Ce mai e şi cu asta?”

“Dintre cei chemaţi la Teologie, v-aţi gândit vreodată câţi sunt aleşi? Câţi din aceşti oameni cărora li s-a dat o speranţă sunt cu adevărat talentaţi? Sfinţia Voastră cunoaşte câţi studenţi la Teologie sunt aici în sânul Arhiepiscopiei?”

“Sunt două-trei sute, nu mai mulţi…”

“Sunt cinci sute patruzeci şi doi de studenţi: două sute douăzeci şi trei la Teologie Pastorală şi restul la Teologie-Litere… Eu cred că ar fi normal să-i ştim pe toţi cum îi

cheamă, să ştim ce gândesc şi ce doresc ei înlăuntrul vocaţiei de teolog. Ar trebui să cunoaştem gândurile şi idealurile, aspiraţiile şi pătimirile lor. Dar e prea puţin timp… Ei pleacă din Facultate, şi noi nu ne-am făcut răgaz să-i cunoaştem. Şi cine va fi tras la răspundere că vor ajunge nişte rataţi?"

"Bagă de seamă…"

"…Dar nimeni, nimeni nu va răspunde vreodată…" a continuat Părintele Stareţ imperturbabil. "Vreau să vă spun că toţi aceşti studenţi, disperaţi că nu-i ia nimeni în seamă, au venit la mine. La noi este pelerinaj de teologi disperaţi. Şi eu am ajuns să îi cunosc pe toţi. Îi ştiu pe fiecare din ei cum îi cheamă, cum îi alintă părinţii, cunosc toate gândurile şi ispitele lor. Ei au venit la mine, nu eu la ei. Şi dacă nu a fost voia mea, m-am gândit că trebuie să fi fost voia lui Dumnezeu. Şi m-am supus ei."

"Te crezi cumva îndreptăţit să gândeşti? Să iei hotărâri? Vezi că te caterisesc imediat! Îţi iau şi stăreţia şi preoţia! Te trimit la o mânăstire uitată de lume, una din creierii munţilor: te trimit acolo, ca să păzeşti porcii! O să fii stareţ peste cucuvele şi nevăstuici !"

"Vă mulţumesc pentru că îmi redaţi libertatea. Cuvintele Sfinţiei Voastre mă dezleagă de orice răspundere faţă de Arhiepiscopia pe care o păstoriţi. Am să plec pe Muntele Athos ca simplu călugăr. N-o să mă ştie nimeni. Nu o să mai auziţi niciodată de mine. Academia duhovnicească îmi va supravieţui: binecuvântarea arhierească pe care-a primit-o acum câţiva ani o va face să înflorească şi fără mine. Eu nu exist. Eu nu am existat niciodată. Eu sunt călugăr, deci sunt de la-nceput un om mort. Mă bucur că nu voi fi eu acela care să răspundă de păcatul ce nu se va ierta niciodată, de păcatul împotriva Duhului Sfânt…"

"Ce…ce spui? Ce mai e şi cu păcatul împotriva Duhului Sfânt? Cine şi de ce să îl facă?"

“Păcat împotriva Duhului Sfânt, păcat care nu se va ierta niciodată, în vecii vecilor, este şi acela de a nu recunoaşte darul Duhului Sfânt conferit altui suflet. Păcat împotriva Duhului Sfânt este acela de-a nu-i recunoaşte altuia talentul, sau harul de sus al Dumnezeirii, şi de a-i combate vocaţia! De aceea, toţi cei ce refuză să recunoască talentul şi harul, harismele celorlalţi, de fapt refuză să recunoască Duhul Sfânt Care sălăşluieşte într-înşii. Eu n-am făcut altceva decât să încerc să dreg lucrurile: speram ca prin Academia duhovnicească să fim ziditori de vocaţii. Speram să dăm o speranţă de viitor acestor copii, altfel ne vor părăsi şi se vor întoarce la un moment dat împotriva noastră ca judecători. Şi dacă-şi vor pierde harul prin resentimente şi prin dorinţa de răzbunare, cine va fi de vină? Şi cine va fi tras la răspundere? Spunea un părinte odinioară: Vai de acela ce are numele – funcţia – mai mare decât fapta! Unul din marii Părinţi Sinaiţi.”

“Te pomeneşti că până la urmă vrei să îţi fim şi recunoscători?! Da, uite Stareţul care ne-a izbăvit de păcatul împotriva Duhului Sfânt…” a încercat să râdă Arhiereul.

“Mi s-a reproşat de multe ori păcatul sincerităţii, dar n-am ce să fac: nu pot să mă împotrivesc propriei mele conştiinţe! Nimic nu este mai mângâietor decât o conştiinţă care te apără, şi nimic nu este mai cumplit, decât o conştiinţă care te acuză…” a apelat Stareţul la cuvintele şi inspiraţia Sfântului Maxim Mărturisitorul. “Eu n-am vrut decât să atrag atenţia asupra ereziei nestorianismului!”

“Ce ai mai născocit iarăşi? Unde vezi tu eretici şi nestorianism? Fabulezi, *dragă Părinte*!” a fost uluit Arhiepiscopul.

“Nestorianismul nostru nu este declarat: este practic. Suntem *duplicitari*. Da, Prea Sfinţite, practicăm nestorianismul: atunci când trăim o viaţă spirituală lipsită de exigenţe morale şi ascetice, adică atunci când ne complacem într-un umanism căldicel, şi în paralel ne ocupăm cu Teologia, nu facem altceva

decât să aplicăm nestorianismul. Ne comportăm ca şi când în Hristos, pe care-l avem în inima noastră, ar fi compus din două persoane, aşa cum a spus smintitul Nestorie: Persoana dumnezeiască a Fiului, şi persoana omenească a lui Iisus Nazarineanul, Cea dintâi părăsind-o pe cea din urmă, şi cea din urmă strigând de pe cruce după Cea dintâi. Unde e Dumnezeirea în viaţa noastră? În locul Acesteia, ne străduim să ne impunem autoritatea, şi ne comportăm ca şi cum Mântuitorul n-ar fi aici, ca şi cum ne-ar fi abandonat nouă prerogativele împărăţirii Sale! Care este scopul nedeclarat, obsesia noastră? Generalizarea supunerii celorlalţi, exacerbarea autorităţii noastre asupra turmei, şi stingerea tuturor glasurilor! Şi toate acestea în numele Adevărului!"

"Nici nu ştiu care-i motivul pentru care te mai ascult! Vorbeşte, vorbeşte încă, până ce eu îţi voi semna caterisirea! Eu sunt Arhiereul nu tu, iar tu eşti obligat să m-asculţi: atunci când ai fost călugărit ai depus şi jurământul ascultării, de care acuma se pare că ai uitat complet!"

"Sfinţii Părinţi ai Bisericii, pe care-am jurat să-i ascult pururea, precum şi duhovnicii noştri autentici, adică toţi cei ce vorbesc în Duhul de foc al Filocaliei, ne-au spus de *ascultarea cu discernământ*. Nu pot să fac ascultare de dumneavoastră împotriva Duhului Sfânt al Părinţilor! Şi apoi, Arhieria şi Teologia se condiţionează şi se presupun reciproc: nu poate exista una fără cealaltă! Dacă sunteţi Arhiereu adevărat – aşa cum o cred – trebuie să fiţi şi Teolog adevărat: nu ar trebui atunci să îmi cereţi lucruri ce vin în contradicţie cu Tradiţia Părinţilor, lucruri care nu sunt în conformitate cu exigenţele Revelaţiei dumnezeieşti" a mai spus Stareţul. Adică Părintele nostru. Că nu mai era Stareţ.

"Îmi dai tu lecţii ? Nici nu ştiu de ce mai stau de vorbă cu tine. Văd că nu ne potrivim deloc. Mă-ntreb şi eu de unde am atâta răbdare să te mai îngădui prin preajmă…"

“Îngăduiţi-mi, vă rog, câteva cuvinte. Apoi nu o să mă mai vedeţi niciodată. Sunt trei întrebări pe care, ca preot, mi le pun de ani de zile, şi încă le caut în oameni răspuns. Nu trebuie să îmi răspundeţi. Dar poate că va trebui să daţi cândva un răspuns şi Sfinţia Voastră, aşa cum va trebui să răspundem cu toţii în clipa incandescenţei propriei noastre conştiinţe…”

Arhiereul a devenit deodată extrem de atent.

“Acestea sunt întrebările :

Prima: Dacă tu, preot, pretinzi prin Dreptul canonic al Bisericii că ai deplinătatea puterii învăţătoreşti în Biserică – şi prin aceasta eşti gata să închizi gura teologilor monahi sau mireni – de unde apar atuncea în predica ta atâtea greşeli şi inadvertenţe dogmatice? Unde e Duhul profetic şi puterea învăţătorească, unde este harisma de preţ a Teologiei?

A doua: Dacă tu, preot, pretinzi că eşti chemat de Dumnezeu să te rogi necontenit pentru tine şi pentru lume, şi chiar te rogi şi priveghiezi înverşunat, unde este atunci harul rugăciunilor tale: Unde îţi este iubirea? Dacă ai ales să trăieşti o viaţă de rugăciune, cum se face că ai rămas incapabil să iubeşti şi să te dăruieşti, cum se face că ai rămas tocmai tu în afara harului rugăciunii? În sfârşit, a treia şi ultima:

Dacă tu, preot, pretinzi că Îl ai pe Hristos de-a pururi în suflet, cum de este păcatul atât de puternic în tine?”

Arhiereul şi-a coborât privirea asupra hârtiilor pe care le-avea pe birou. Devenise deodată extrem de preocupat. O bună bucată de vreme şi-a făcut de lucru cu actele şi cu dosarele. Căuta ceva şi nu găsea. Răscolea prin hârtii. Părintele se pregătea să plece. Parchetul a scârţâit.

“Ăăă… mai eşti aici ?” Arhiereul s-a ridicat de pe scaun şi a venit la Părinte să-l bată pe umăr prieteneşte, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, ca şi cum nu ar fi fost rostite cuvinte atât de grele: “Măi băiatule, bată-te Dumnezeu să te bată! Lasă, că o să mai vorbim noi… Altă dată. O să te mai chem ca să stăm de vorbă. Hai, acum du-te!”

Pe când ne povestea toate astea Părintele Nicodim, a venit la noi şi Părintele Stareţ, care era şi nu mai era Stareţ, asta n-o ştia nimeni, şi mai ales n-o ştia el. Dar pentru el nu mai exista altă cale în afară de cea a Athosului. Fusese ultimul său cuvânt, chiar dacă nimenea nu fusese dispus să îl ia în seamă. A râs de propria-i naivitate:

"Plecasem cu gândul mărturisirii până la capăt, cu gândul adevărului total: mă aşteptam să-mi pierd funcţia de Stareţ şi preoţia. Nimic din toate acestea. Până la urmă, în ciuda tuturor problemelor de viaţă şi de moarte pe care le-am afirmat, am fost decretat nesăbuit şi iresponsabil; probabil că toată lumea de-acolo mă crede instabil psihic, şi mai ales el! Un om pe care nu poţi să mai contezi. Şi, cu toate grozăviile pe care le-am spus acolo, n-am reuşit să cutremur nici o conştiinţă din toate-acelea mai mult de-un minut!"

Tentativa de "sinucidere" socială a Părintelui Stareţ s-a sfârşit jalnic: în derizoriu. "Da, n-am putut să mă sinucid", a acceptat el într-un târziu, privind înapoi gânditor. "Aceasta pentru că *eu nici nu exist*!" a avut el o revelaţie subită. "Da, eu mă gândeam să mă sinucid, să mă jertfesc pentru Adevăr, şi acum am aflat că de fapt eu nici nu exist. Cum vreau atunci să fiu luat în seamă?"

"Totuşi, Părinte" l-am întrebat eu, "de ce s-au supărat aşa de tare pe dumneavoastră oamenii Stăpânirii?"

"Pentru că *nu au fost ei aceia* cu iniţiativa înfiinţării Academiei duhovniceşti! Totul se reduce întotdeauna la vanitate. Ştii ce mi-au dat ei de-nţeles? Ştii ce cred ei despre ei înşişi, care-i principiul şi modul lor de-a fi? Ei sunt foarte îngăduitori, nespus de toleranţi, chiar şi cu păcatul, dar cu o condiţie…"

"Cu ce condiţie?…"

"Întreabă-i şi îţi vor răspunde pe faţă: Noi suntem nespus de îngăduitori, *noi am îngăduit şi păcatul, cu condiţia să fie săvârşit cu ştirea noastră*!"

“Deci totul se reduce la controlul stării de fapt? Au ambiţia să controleze chiar totul, absolut totul ?”

“Da. Ei au ajuns să pretindă exclusivitatea controlului: chiar şi asupra conştiinţelor. De aceea se şi aventurează pe tărâmul acela privilegiat al întâlnirii sufletului cu Dumnezeu, insinuându-se în sufletul şi conştiinţa oamenilor în locul Acestuia. Prin aceasta ei ies din Tradiţia Părinţilor mistici şi neptici, de la care nu mai preiau decât gesturile şi atitudinile exterioare. Ei au părăsit Teologia ascetică şi mistică, bazată pe ascultare şi discernământ, pentru a deveni maeştri ai manipulării psihice şi magicieni ai magiei erotice. Ei sunt atenţi să surprindă ceea ce îi atrage pe alţii, ca prin acea atracţie să îşi exercite controlul asupra minţii şi sufletului lor…”

Mi-am amintit de părintele Zeno. Am fost răscolit din nou de amintirea lui Ioan Petru Culianu. Şi nu mai aveam nici o certitudine, decât aceea că rămăsesem fără Stareţ. Pleca pe Athos a doua zi. Definitiv.

14. Vocaţia marilor însingurări

Credeam într-o vreme că am avut puterea să renunţ definitiv la prejudecăţi, chiar dacă nu reuşeam decât să le suspend din când în când deznodământul. În lupta aceasta cu propria mea gândire eram cu tot sufletul de partea scriitorilor: vedeam în ei nişte mari spirite neliniştite şi, mai ales, nişte *mari dezvăţători*. Da: scriitorii sunt acei oameni care creează lumi ficţionale pentru a-i dezvăţa pe ceilalţi să vadă cu ochii obişnuiţi, cu ochii prejudecăţilor inerente structurii lor gânditoare, lumea şi viaţa în genere. Imaginaţia este şi ea un mod de percepţie. Imaginaţia noastră, prolifică şi neodihnită, forţează sensibilitatea să caute altceva, un alt mod de descoperire a lumii. Iar realităţile fantastice se află în interiorul minţii, dar lumea însăşi este una fantastică şi multidimensională, aşa încât fantasmele noastre inventate, adică *pur subiective*, ajung la un moment dat să-şi afle consistenţa în lumea reală. Descoperim în realitate numai ceea ce am imaginat şi inventat înainte. Fantasmele transfigurează mintea, adică îi transformă structura în aşa fel încât aceasta să fie capabilă de un tip nou de receptivitate. Iar mintea, astfel transfigurată prin invenţie, primeşte puterea de a primi în sine descoperiri nemaigândite…

Meditez la toate acestea abia acum, pentru ca să-mi explic ceea ce mi s-a-ntâmplat când această adevărată minune a transfigurării minţii mi-a deschis orizontul unui univers spiritual de neînchipuit. Ştiam de multă vreme, din punct de vedere psihologic, aproape totul despre puterea subconştientului; şi ştiu că subconştientul a pregătit îndelung această stare de graţie a minţii şi inimii.

Fusesem antrenat spiritual de o aşa manieră încât mă credeam pregătit să intru în universul lui Ioan Petru Culianu. Eram gata să-nfrunt orice pericol pentru a descoperi indiciile care să mă conducă la Adevăr. Da, cunoşteam pericolul de moarte al scriitorilor: clarviziunea lor descoperă felul în care

mintea îşi inventează miturile necesare pentru a manipula şi domina conştiinţele, pentru a precipita şi atrage evenimentele în sensul dorinţelor ei. Şi-atunci când scriitorul de geniu descoperă modul de a gândi al unei astfel de minţi diabolice, pregătită să domine fără scrupule, să stăpânească neîndurată o lume întreagă de conştiinţe, acea minte va reacţiona violent împotriva lui, iar scriitorul va ajunge să-i cadă victimă.

Eram deja convins că acesta fusese cazul profesorului Culianu: motivul uciderii sale fusese propria lui clarviziune. Aveam să aflu că acelaşi lucru se întâmplase şi cu Părintele Irinarh. Avusesem acum câtva timp presimţirea că ieromonahul acesta de geniu căzuse victimă *aceleiaşi minţi diabolice*. Certitudinea de necontestat a acestui lucru aveam s-o aflu în condiţii dramatice.

Eram undeva în afara Mânăstirii Lunii. Odată cu primele raze ale răsăritului celei de-a şasea zile de când mă aflam aici, urcasem "La Cruce", după cum îmi indicase cu o zi înainte Părintele Damian. "La Cruce" era acel loc de pe culmile Munţilor Rodney de unde se prăbuşise în gol Părintele Irinarh Corelli. Cărarea şerpuitoare era bună doar pentru antilope, sau pentru caprele negre, sălbatice, am gândit, deşi mărturisesc că nu văzusem în viaţa mea niciuna. Şi totuşi, acesta era singurul drum de acces de la Mânăstirea Lunii la sihăstria Părintelui Irinarh.

Sihăstria Părintelui Irinarh Corelli era o grotă aproape inaccesibilă, săpată în stâncă de călugări străvechi, din timpuri imemoriale. N-am apucat să o văd. Mai aveam încă mult de mers, şi în condiţii absolut neomeneşti. Îmi imaginam că Părintele Irinarh se putea preschimba el însuşi în antilopă, că era un fel de *metamorf*, un vrăjitor din vechime capabil să-şi schimbe forma după dorinţă. Sau poate avea *harisma de a zbura prin văzduh*, aşa cum o avea Sfântului Maxim Cavsocalivitul, de pe Athos. N-aveam de unde s-o ştiu, doar

îmi imaginam. Ascultasem la mânăstire destule istorii ca să pot acum fabula.

Am obosit să merg. Am obosit să mai gândesc. M-am aşezat "La Cruce" exact pe stânca din faţa ei, şi m-am lăsat cuprins de melancolie. Atinsesem şi Crucea şi bolovanul pe care stătea, şi nu simţisem nimica. Mi-am amintit că renunţasem la hipersensibilitatea mea caracteristică, precum şi la orice harismă pe care aş fi avut-o. De dragul lui Flann.

Nu simţeam absolut nimic. Doar stăteam şi gândeam. Ce bine era dacă Melancolia mea, cu care mă născusem şi de care nu scăpasem în viaţă nici măcar o singură clipă, ar fi fost şi ea *o harismă*: acum aş fi scăpat definitiv de ea. Dar parcă e un făcut: în viaţă nu reuşeşti să laşi în urma ta decât lucrurile care se dovedesc mai apoi strict necesare!

Ce nevoie aş fi avut acum de hipersensibilitate! aş fi putut reconstitui tabloul ultimelor clipe din viaţa Părintelui Irinarh. Aş fi avut viziunea morţii lui. *Aş fi ştiut*.

Dar nu simţeam absolut nimic. Nu l-am simţit nici pe Părintele Zeno când se furişase în spatele meu. Glasul lui răguşit m-a făcut să las în urmă orice gând, amintirea oricărei reverii. Peisajul însuşi, aşa cum era el, străbătut de vânturi, sau duhuri, devenise necruţător.

- Ce mai faci, tinere? Te-ai trezit devreme… Te-ai trezit *prea devreme*, mi-a vorbit el cu subînţeles. Nu trebuia să vii aici singur. Este un loc foarte periculos: poţi să aluneci până în fundul prăpastiei fără să fii oprit de nimic, şi nimeni n-o să mai poată să te găsească!

- E o îngrijorare, sau o ameninţare? am vrut eu să ştiu neapărat. Am regretat instantaneu stilul meu franc şi ascuţit de a discuta. Dacă el era cel ce îl ucisese pe Părintele Irinarh, ce l-ar mai împiedica să mă ucidă acum şi pe mine?

- Nu mai fii aşa de suspicios şi de pornit împotrivă! mi-a replicat el, cu acelaşi glas. Atitudinea asta nu îţi va folosi la nimic. Nu înţeleg de unde atâta suspiciune şi neîncredere: nu

te-ai gândit că este posibil să fim de-aceeaşi parte a baricadei? Nu ţi-a trecut nici o clipă prin minte că am putea să fim aliaţi? Mâine-poimâine *eu* am să fiu chemat să conduc această Sfântă Mânăstire: şi tu ai să vii cu toate cererile tale spirituale şi culturale *la mine*…

Perspectiva mi s-a părut îngrozitoare. Nu puteam să-mi închipui aşa ceva.

- Sfântul Stareţ Melchisedec este deja căzut în dizgraţie. Iar Părintele Nicodim este prea bătrân ca să mai poată conduce: prea bătrân pentru lumea voastră, a oamenilor.

Vorbea ca şi cum el n-ar fi fost om. Aveam să înţeleg că vorbea pentru altcineva. Nu vorbea pentru sine, ci el era doar un purtător de cuvânt.

Atunci am văzut. Am înţeles pentru cine vorbea. Făptura, de o frumuseţe supranaturală, se afla aşezată în dreapta Părintelui Zeno. Mă privea. "Se afla aşezată" era doar un mod de a spune, fiindcă deşi stătea cu picioarele pe pământ, părea o apariţie siderală, diafană, din alte lumi. Era un monah tânăr, de o frumuseţe seducătoare, care răspândea împrejur o vrajă inexplicabilă. Avea puterea de fascinaţie a unui vrăjitor şi privirea unei fiinţe care acumulase experienţa pământească a câtorva mii de ani. Era un monah aşa de frumos, cum nu mai văzusem, încât îmi venea să cred că e Antihristul. Dar eram sigur că nu e om.

- Înălţimea Sa va fi spiritul-rector al Academiei duhovniceşti şi patronul comunităţii, a spus Părintele Zeno. Vei avea ocazia să-nveţi foarte mult de la el. El îi conduce deja, nevăzut, doar prin puterea minţii, pe universitari, arhierei, aspiranţi. Gândirea lui le-a inspirat şi le insuflă gândirile, mintea lui le însufleţeşte din timp în timp cariera: le-a fost şi le este conducător, mentor, părinte de suflet. *Din mâinile lui* şi-au luat ei diplomele şi titlurile!… gradele, fericirea. Îi sunt datori toţi… pe unii din ei i-a ajutat *chiar fără ca aceştia s-o ştie*! Îţi poţi imagina un spirit mai generos, un duh mai dezinteresat?

- Noi suntem cei ce ţinem lumea aceasta în echilibru, a spus Monahul, cu un glas uluitor de cald şi profund, tandru şi cristalin. Îmi vorbise aproape cu duioşie. Asta mă îngrozea cel mai mult. A continuat:

- Noi controlăm totul: controlăm închipuirile minţilor voastre, fantasmele, iluziile şi aspiraţiile, conştiinţele în întregul lor. Noi stăpânim şi manipulăm conştiinţele, şi prin aceasta asigurăm mersul lumii, destinul implacabil al acestei istorii. Noi suntem cei ce asigurăm securitatea acestei lumi, şi avem grijă ca nimic din ea să nu se schimbe. Totul să fie exact la fel cum a fost de la-nceput, şi nimeni şi nimic să nu poată să strice armonia prestabilită de noi!…

- Nu îţi dai seama cât suntem de înţelegători cu voi toţi? m-a întrebat Zeno cu indignare protectoare, aproape paternă. Suntem foarte toleranţi, am făcut toate concesiile ca să fie bine, ca să fie linişte şi pace, ca să fie toată lumea mulţumită şi fericită. Am îngăduit chiar şi păcatul! Poţi să negi asta?

- Da: am îngăduit şi păcatul, cu condiţia să fie săvârşit cu ştirea şi învoirea noastră!…a continuat Monahul. Părintele Stareţ a intuit foarte bine. Eu încă mai sper că până la urmă va aprecia cum se cuvine ceea ce am făcut. Păcat că cum îşi face bagajul: da, îl văd, aşa cum am avut puterea să vă văd pe voi ieri, şi să rămân nevăzut! Şi eu am clarviziunea, nu numai Părintele Nicodim, şi pot să o dărui oricui vreau eu! Tocmai acum îşi ia rămas bun de la monahii Antim şi Nicandru. Poţi să te uiţi la ceas, să verifici!

Nu ştiam dacă aveam să mai trăiesc suficient ca să pot să verific. Dar eram perfect convins că diavolul ăsta de călugăr spunea adevărul.

- Părintele Nicodim ne-a cerut să renunţăm la harisme, am observat eu. Ne-a cerut-o imperativ, am subliniat. Toate harismele sunt suspendate!…

- Părintele Nicodim e un crud şi un neîndurat, dacă a putut să vă ceară aşa ceva, a replicat prompt Monahul. Dacă vrei, îţi pot

oferi eu orice putere! Numai să spui! Nu vreţi cu toţii puterea şi dominaţia? a continuat el. În schimb, tu nu trebuie să ne oferi nimic. Numai "să faci ascultare", conform canoanelor noastre călugăreşti şi rânduielii de mânăstire.

Am înţeles totul. Atunci am înţeles totul. Nu degeaba vorbise Părintele Stareţ de *ascultarea cu discernământ*. Prea multă lume din mediul Teologiei abuzase de această cerinţă a ascultării, ca să nu fi fost până la urmă puse toate aceste lucruri la punct. Eram deja prevenit. Eu nu mai puteam să fiu înşelat. Şi-au dat seama de asta şi cele două persoane din faţa mea. Păcat că aveam să mor ca un prost. Nu m-am putut abţine:

- Aş vrea şi eu o putere, desigur: aceea a Adevărului! Aş vrea să ştiu cum şi de ce l-aţi omorât pe Părintele Irinarh!

- Se pare că nu mai avem de ales, i-a spus Monahul lui Zeno cu acelaşi glas de fecioară, înspăimântător de calm şi duios. Apoi s-a uitat la mine:

- Ne pare rău, Moran, ne pare atât de rău… Promiteai tare mult: ambiţiile tale cu-adevărat înduioşătoare, aspiraţiile de nestăvilit. Eu încă mai cred în tine. Mie îmi plac ambiţioşii. De ce-a trebuit să asculţi de Bătrânul tău prăfuit? Să renunţi tu la harisme, la talentul tău înnăscut… M-ai deziluzionat profund, Moran Kavanagh! Şi nu mai este nimic de făcut…

- Ca să poţi să supravieţuieşti în lumea aceasta dură, trebuie să ştii de cine să asculţi! a făcut Zeno o ultimă încercare. Noi suntem puterea acestei lumi! Noi suntem puterea ei absolută. Irinarh Corelli e mort, Melchisedec Irimescu pleacă definitiv, iar Nicodim e prea bătrân, aşa că mâine-poimâine oricum o să moară! De ce te ambiţionezi să i-o iei înainte?

- Lasă-l în pace, Sfinţia Ta, că nu avem nici o şansă cu el: e prea încăpăţânat… Monahul l-a tras deoparte pe Zeno, privindu-mă cu ochi fascinanţi.

- Eşti un prost, Moran Kavanagh!… a spus Părintele Zeno înainte să mă împingă-n prăpastie cu toiagul.

Aici nu puteam decât să fiu de acord.

- Sunt un prost. Dar sunt irlandez.

Zeno a făcut ochii mari. N-a înţeles. Sunt irlandez, deci am făcut box. Am prins toiagul cu mâna stângă, m-am redresat şi cu dreapta m-am repezit să-i trag un pumn în buză. S-a ferit. I-am şters numai faţa. Am dat şi a dat. El cu toiagul, eu cu mâinile goale. Trebuia să fiu atent şi la celălalt, însă acela nu era înarmat. Doar se mişca şi mă învăluia. Am primit câteva toiege în mână – una mi-a zdrobit încheietura – apoi unul în tâmplă. Am căzut în genunchi. Zeno s-a apropiat să-mi dea lovitura finală. Am sesizat ridicarea bâtei şi m-am repezit ca orbetele. I-am dat un pumn cu toată setea direct în burtă. Cred că i-am spart bazinul. A căzut la pământ ca secerat. Nu se va mai ridica de acolo câteva ore bune, mi-am zis. Slavă Ţie, Dumnezeule, că m-ai făcut tare de cap!

Acum aveam eu toiagul în mână, iar celălalt era cel neînarmat. Simţeam o apăsare neagră: întreaga atmosferă era încărcată, dar nu puteam să reacţionez altcum. Parcă aveam mintea blocată, nu mai puteam gândi. Trebuia să-l dobor şi pe celălalt. Vedeam chipul lui ca prin ceaţă. Devenea străveziu. Am rotit de câteva ori toiagul, însă nu loveam decât aerul. Celălalt era mult prea agil.

- Ceilalţi oricum sunt fii ai noştri… N-am înţeles la ce se referă. Glasul lui se-ngroşase şi sunetele îşi încetiniseră ritmul, asemenea celor emise de un gramofon a cărui placă îşi încetineşte rotaţia tot mai mult şi mai mult. Monahul s-a ascuns apoi după o stâncă, după care a dispărut. Ştiam că nu mai există nici un drum de acces în locul acesta; dincolo de stâncă era numai prăpastie, dar nu mai aveam vlagă de urmăriri şi de cercetări. M-am întors către Zeno. Gemea cu mâinile de burtă. I-am dat două toiege în cap să mă asigur că nu va mai pune la cale vreo şmecherie. A icnit. Apoi s-a liniştit. Acum puteam şi eu să leşin liniştit, mi-am spus. Ba nu: unde e celălalt? M-am aşezat să-mi revin. Nu ştiu cât timp a trecut, însă la un moment dat a apărut Sânziana.

- M-a trimis Părintele Nicodim să te caut! mi-a spus. Doamne, da' ce-ai păţit? Stai să te văd: ai arcada spartă şi eşti lovit şi la tâmplă!

Deci am luat două în cap, nu una. Mă rog, nu mai ştiu cât de bine stau cu naraţiunea. În rest e bine. Sânziana mi-a curăţat rănile. Avea apă proaspătă. Îi simţeam parfumul uluitor de fiecare dată când se apleca asupra mea.

- Ce e cu Părintele Zeno?

- A vrut să mă omoare: să mă arunce-n prăpastie. Ai grijă: mai era unul cu el – un necunoscut. S-a ascuns după stâncă. A dispărut. Să nu ne surprindă.

- Dar după stânca aceea nu mai este nimica. Prăpastia şi gata.

- Aşa ştiam şi eu. Dar nu mai sunt sigur.

- L-ai omorât?

- Pe cine? Pe Zeno? Nuuu. L-am dovedit. Acum n-o să mai facă rău nimănui. Nu ştiu încă-n ce fel, dar sigur e implicat în asasinarea Părintelui Irinarh!

- Te-ai bătut cu doi? Nu credeam că poţi fi atât de nesăbuit...

- Nici eu. Mulţumesc. N-am fost niciodată prea bun la diplomaţie.

- Mă bucur că i-ai răzbit. De mirare totuşi cum ai reuşit...

- Autosugestie. Mi-am închipuit că sunt englezi şi că lupt pentru neatârnare.

- Oh, dragule. Nu te-ai gândit ce m-aş fi făcut fără tine?

Iată ce-mi doream să fi auzit de la început.

Am coborât în trei sferturi de oră. Părintele Nicodim ne-a ieşit în întâmpinare. Am trimis oameni să-l recupereze de sus şi pe Zeno. S-a apropiat de noi şoferul mânăstirii. Plecam să îl conducem pe Părintele Stareţ în capitală, la Ambasada Greciei. Spunea că are nevoie de viză de intrare în Muntele Athos. Era destul de departe. Am urcat în maşină împreună cu Părintele Nicodim şi cu Sânziana. Speram să se lămurească toate pe drum.

- Părinte Stareţ, nu vă supăraţi, a vrut să ştie Sânziana, dar de ce vreţi neapărat să ne părăsiţi? Nu e o laşitate să părăşeşti bătălia tocmai când lupta este mai grea? Vă rog să mă iertaţi, încă o dată… şi-a surprins ea îndrăzneala.

- Ceea ce fac eu acum tu nu înţelegi, însă la vremea vremii vei înţelege! Prezenţa mea ar fi fost cu totul neputincioasă. Poate că tocmai absenţa mea va fi cea care vă va salva… Trebuie să aveţi încredere în mine, chiar dacă n-o să ne mai vedem niciodată. Am să fiu cu voi totdeauna, dar în alt fel… aşa cum voi nu puteţi să gândiţi acum.

Aveam încredere… Aveam încredere în tot ce spunea. Dar eram nerăbdători să vedem cum toate aceste lumini şi umbre ale gândurilor îşi vor găsi identitatea şi locul în realitatea curată.

15. Magia erotică şi teoria marelui manipulator

-… Fantezia noastră reprezintă una din cele mai importante facultăţi ale sufletului, fără de care mintea nu ar putea înţelege nimic, a spus la un moment dat Părintele Nicodim privind gânditor peisajul pe care îl străbăteam cu maşina. Ne-am dat seama că se pregătea să răspundă din nou, aşa cum ne obişnuise deja, întrebărilor noastre nerostite.

- Fantezia, imaginaţia, sau simţul intern, a continuat el, reprezintă modul în care spiritul nostru transformă mesajele sensibilităţii în fantasme perceptibile minţii. Aceasta deoarece mintea noastră nu poate sesiza şi concepe nimic care să nu fi fost convertit iniţial într-o secvenţă de fantasme. Da, nu trebuie să vă miraţi nici un pic: mintea nu poate înţelege nimic din lumea reală fără fantasme. Şi-aceasta n-am spus-o eu: a spus-o Aristotel; a spus-o Toma d'Aquino; a spus-o Ioan Petru Culianu.

Am tresărit violent. Părintele ştia să ne atragă atenţia.

- Da. De ce vă miraţi ? Pentru Aristotel, *mintea însăşi are caracter de fantasmă*. Nu există gândire pură, gândire lipsită de formă sau limită: nu există gând care să nu se înfăţişeze înaintea ochilor spirituali ai minţii într-o oarecare configuraţie!

- Aşa e! a sărit Sânziana. Îmi amintesc butada lui Kierkegaard: "Gândirea pură e o fantasmă." Adică: gândirea pură, sau goală de orice formă, este inexistentă în realitate, e doar o iluzie a spiritului! Gândirea pură, sau mintea curată de gânduri, este în însăşi structura ei fiinţială o fantasmă! Oricum o iei, în ambele sensuri ale cuvântului, descoperi că Kierkegaard are perfectă dreptate.

- Filosofii au descoperit că fantasma are întâietate absolută asupra cuvântului. Mai mult: există o gramatică a limbii fantastice în aceeaşi măsură în care există gramatica limbii noastre vorbite. Intelectul nostru fiind fantastic prin însăşi fiinţa sa, e singurul care se poate bucura de privilegiul

înţelegerii acestei gramatici fantastice. Iar această înţelegere a minţii, mai presus de orice cuvânt, primordială cuvintelor, reprezintă postulatul tuturor operaţiunilor fantastice ale Renaşterii: Erosul, Arta memoriei, Magia şi Alchimia, Kabbala şi Mistica transfinitului.

-…Şi cine stăpâneşte această gramatică a fantasmelor minţii va reuşi să manipuleze şi să stăpânească gândirile însele! am exclamat eu. Părintele ne adusese unde dorise.

- Ai intuit perfect, mi-a spus el. Aceasta este, de altfel, *Teoria marelui manipulator*. Ea aparţine maestrului Giordano Bruno. El a scris o carte fundamentală pentru cultură: "De vinculis in genere" – "Despre legături în general". Această carte reprezintă Manualul practic al magicianului, şi descrie Erosul dominator din lumile interioare ale sufletelor: acela care stârneşte în suflete un anumit aspect al Erosului, pentru ca apoi tot el să satisfacă acelora apetitul, va reuşi să le conducă şi să le manipuleze în sensul dorit de el. Faţă de "Prinţul" maestrului Machiavelli, care se ocupa de manipularea politică, lucrarea lui Giordano Bruno se ocupă de manipularea psihologică în genere, şi de aceea constituie până în ziua de astăzi sursa de inspiraţie a tuturor "trusturilor de inteligenţă" – ce domină lumea.

- Am auzit de cartea aceasta de la Brian O'Conor; iar el o primise chiar de la Ioan Petru Culianu, care îi reluase ideile fundamentale într-o carte de-a sa: "Eros şi Magie în Renaştere". Am cartea la mine, vreau să zic că am lăsat-o în chilie, m-am bâlbâit eu.

- Magia erotică – aşa cum este descrisă de maestrul Giordano Bruno – îşi propune să arate unui manipulator căile prin care poate ajunge să controleze anumiţi oameni, sau mase de oameni întregi. Presupoziţia fundamentală a acestei doctrine constă în aceea că cel mai mare instrument de manipulare este Erosul: Erosul, în sens general, reprezintă tot ceea ce ne atrage, tot ceea ce iubim, de la plăcerea fizică la plăcerile şi

delicatesele minţii, la aspiraţiile nepotolite ale sufletului: bogăţia, puterea, patimile de dominaţie şi de posesiune. Erosul, în acest sens suprem, reprezintă tot ceea ce exercită putere de atracţie şi fascinaţie.

- Dacă intrarea principală în suflet a tuturor operaţiunilor magice este fantezia, dacă ea este singura poartă de acces a tuturor afectelor şi este o adevărată legătură a legăturilor, înseamnă că cine controlează fantezia va controla dorinţele sufletelor şi sufletele însele, a meditat Sânziana.

- Am înţeles că magia e o ştiinţă a metamorfozelor, iar atunci când urmăreşte dominarea sufletelor, ea se ocupă cu înnoirea dorinţelor, cu schimbarea formei dorinţelor omeneşti, astfel încât sufletele să aibă în permanenţă o preocupare, să nu se plictisească niciodată.

- Să nu-şi dea seama că îşi pierd vremea cu lucruri infime, să nu realizeze că îşi găsesc preocupări cu nimicul, cu o fantasmă inconsistentă, cu o nefiinţă frumos ambalată şi colorată, a spus Părintele.

- De-aceea a fost împuşcat Profesorul! am exclamat eu. Descoperea nişte mecanisme de manipulare psihică ce trebuiau să rămână ascunse!

- Acum câteva sute de ani ar fi sfârşit ca maestrul Bruno, ars pe rug, a spus Sânziana.

- Dar n-am ştiut că a fost ars pe rug pentru această carte! m-am încruntat eu.

- Doar nu voiai ca "Sfânta Inchiziţie" să atragă atenţia lumii asupra cărţii, a replicat Casandru. Manipularea lor psihologică, puterea lor de dominaţie asupra sufletelor şi conştiinţelor, ar fi fost risipită. Tradiţia manipulării şi-ar fi pierdut continuitatea istorică.

- A dezgropat morţii şi-a fost îngropat cu ei, am rostit eu ca în transă, gândindu-mă la destinul bietului profesor Culianu.

- Nu ştiu dacă îţi dai seama, dar moartea lui *convine tuturor*! a spus Părintele. Atunci când cauţi un asasin, te gândeşti logic:

Cine a avut interesul s-o facă? Necazul este că toţi au avut interesul. Moartea lui pare a fi fost rodul unui consens general.

Am realizat un lucru uluitor: Părintele începea să aibă deducţii de poliţist.

- Începe să te trezească! mi-a făcut Sânziana cu ochiul.

Dumnezeule, până şi Sânziana a căpătat prostul obicei de a-mi citi gândurile, am exclamat înlăuntrul propriei mele gândiri. Nu mai poate omul să aibă nimic intim!

- Nu mă mai lovi cu gândurile, că o să mă doară capul! am auzit dojana Sânzianei.

Pesemne că toate acestea erau posibile datorită prezenţei Părintelui, am gândit.

- Bine, bine… am convenit eu. Să ne-ntoarcem la Culianu! Cine şi de ce l-a ucis? Cine şi de ce l-a ucis pe Părintele Irinarh? Ce legătură există între cele două asasinate?

- Mai întâi adună-te, Moran Kavanagh! mi-a spus Părintele Stareţ.

Era prima oară când intervenea în discuţie.

- Lucrurile sunt totuşi atât de simple! Sunt evidente! Nu le vezi?

Apoi a tăcut.

- Din punct de vedere duhovnicesc, cel care a pus la cale asasinarea Profesorului Culianu e *Prinţul* acestei lumi! a început să mă lămurească Părintele Nicodim. Cu asta încă n-am zis nimic, deoarece acesta este inspiratorul şi iniţiatorul oricărui asasinat, de la Cain şi Abel până acum! Însă doresc să te fac să observi că *Prinţul* acestei lumi dispune de toată puterea şi avuţia acestei lumi şi le oferă vremelnic oricui vrea el să le dea! Că-n cele din urmă această putere şi bogăţie tot la el se întoarce. Îi revine tot lui, ca un bumerang, după ce omul căruia i le oferise a murit. Iar acela se duce în moarte numai cu setea de dominaţie a veacului, nepotolită, şi cu o lăcomie de nestăvilit.

- Şi din punct de vedere politic cine a gândit şi executat asasinatul? am vrut să ştiu eu imediat.

- *Prinţul* îşi caută şi îşi găseşte din când în când instrumentul perfect. Un rezonator atât de bun încât să poată la rândul său să manipuleze mari mase de oameni: adică să le înşele în mod genial.

- Adică este un geniu al răului?

- Nu, nici pomeneală: ci un om care să cunoască la perfecţie care sunt aşteptările oamenilor ca să le poată răspunde în consecinţă. Ideologia, sau magia pe care-o aplică, este genială! Aceea e rodul unei neîntrerupte "Tradiţii", aşa cum remarcase Sânziana, o "Tradiţie" care urcă până la maestrul Giordano Bruno. Şi de aici încolo nu ai decât să citeşti ziarele. Cum trebuie să arate profilul psihologic al omului politic de azi, care a devenit unealta inconştientă a demonilor ?

- El trebuie să-şi însuşească poza de salvator al naţiunii, de binefăcător al poporului, de ctitor al viitorului celui mai luminos, m-a lămurit Părintele Stareţ, conştient că nu citeam ziarele.

- Utilizând propaganda, făcându-şi publicitate prin mass-media, adică adoptând un chip şi un caracter care nu este al lui, ci îi este profund străin, politicianul este în realitate un impostor. El e de fapt *pofticianul*. Magia erotică este singura armă a lui: el spune publicului exact ceea ce publicul doreşte să audă. Oferă iluzia unei bunăstări şi amăgirea unei puteri, până când publicul său, în acelaşi timp extaziat, buimăcit şi îndoctrinat, adică îndobitocit, o să-i ofere puterea şi bunăstarea adevărată!

Antihristul nu este numai Acela care e "împotriva lui Hristos", ci şi Acela care I se substituie: Antihristul este acel om care se aşază "în locul lui Hristos"! Cel ce pozează în "mântuitor al neamului", bazându-se pe psihologia mesianică a maselor! şi dacă vei citi ziarele, de aici sau de-aiurea, vei

descoperi partide întregi "mântuitoare", care sunt în fond oficine ale Antihristului.

- Pe Culianu l-a asasinat impostura? am vrut eu să ştiu.

- Cam aşa ceva.

- Parcă ar fi Teoria conspiraţiei universale, a observat Casandru.

- În nici un caz, a replicat Părintele Nicodim. Acolo e vorba despre cu totul altceva.

- Dumeavoastră ştiţi cine şi de ce l-a asasinat pe Profesorul Culianu? m-am grăbit eu. Cine şi de ce l-a asasinat pe Părintele Irinarh? Şi ce legătură există între cele două crime? Pentru că există, nu-i aşa? am insistat eu pe acelaşi ton. Până şi eu am fost surprins acum câtva timp de propria-mi obrăznicie, dar după o vreme m-am obişnuit; am constatat că atitudinea aceasta "neconvenţională" dădea roade nebănuite.

- Da, ştiu şi cine şi ştiu şi de ce l-a asasinat pe profesorul Culianu, mi-a răspuns răspicat Părintele Nicodim. Iar plăcerea de a mă afla până la această oră încă în viaţă o datorez faptului că aceia încă nu ştiu că eu îi ştiu. Dar până şi ignoranţa va fi având limite...

- Profesorul Culianu descoperise o alternanţă între regimurile politice, a gândit cu glas tare Sânziana. Spunea că statul-poliţist alternează cu statul-magician. Unul e condus prin forţa şi lege, iar celălalt prin sugestie. Şi uneori statul-poliţist devine stat-temnicier, iar statul-magician devine stat-vrăjitor, care sunt formele prin excelenţă malefice. Statul-temnicier recurge la teroare, iar statul-vrăjitor la controlul minţilor prin magie neagră. Iar noi am ieşit din perioada statului-temnicier – din regimul de teroare naţională a securităţii – pentru ca să intrăm în statul-vrăjitor – în care *aceiaşi oameni* îşi manifestă *aceeaşi patimă de dominaţie*, doar că prin alte mijloace, mult mai subtile. Şi doar uneori recurg la asasinat.

- Ne aflăm deci în Jormania? Cartea Profesorului Culianu nu era o ficţiune? am vrut să ştiu.

- Dacă acea Carte e o ficţiune, atunci noi toţi suntem ficţiuni, mi-a răspuns ferm Sânziana. Da. Jormania există în realitate. *Noi suntem Jormania*. Fii atent: lui Culianu i s-au publicat toate cărţile în ţară, în afară de-aceasta. Nu ţi se dă de gândit?

- Deci Culianu a fost asasinat pentru o carte?

- Există un mare poet român: Radu Gyr, care în vremea statului-temnicier a fost *condamnat la moarte pentru o poezie*!

- Când a fost asta?

- Nu mai ştiu precis: prin `63 sau `64. Aceea a fost interpretată ca poezie de revoltă.

- Extraordinar!

- Profesorul Culianu n-a fost ucis pentru Carte, ci pentru Adevăr! a precizat apăsat Părintele Nicodim.

- Îmi amintesc de un film, a meditat Sânziana: Nu mai ştiu cum se chema… „Oamenii preşedintelui", aşa ceva, nu sunt sigură.Acolo, unul din consilierii preşedintelui a vrut să îi facă aceluia un serviciu anihilându-l pe unul din viitorii lui contra-candidaţi la fotoliul prezidenţial.

- Credeţi că implicaţiile merg atât de sus? l-am întrebat brusc pe Părintele Nicodim, preluând din zbor ideea Sânzianei.

- Nu, nici vorbă. Pur şi simplu, prin asasinarea Profesorului Culianu, cineva a crezut că poate să alunge incertitudinile, precum şi orice îngrijorări sau temeri că *cei de sus* ar putea vreodată să-şi piardă puterea.

- Vreţi să spuneţi că asasinul lui Ioan Petru Culianu e un lingău? un linguşitor? am exclamat revoltat eu. Dar asta nu se potriveşte deloc cu portretul psihologic al asasinului. Ceea ce spuneţi este absurd. Asasinii sunt duri, au o anumită asprime a firii – se află oarecum al antipodul linguşitorilor…

- N-am afirmat niciodată aşa ceva, m-a potolit Părintele. Eu am presupus numai că cel care a dat dispoziţia asasinării Profesorului Culianu a vrut să facă persoanelor sus-puse o favoare: putea să le pună în faţa faptului împlinit, putea să nici nu le spună acestora că el a făcut-o; poate că a făcut-o din

râvnă şi adulaţie fanatică, din dragoste sinceră, dezinteresată. Poate că şefii lui nici nu sunt pe deplin conştienţi de fapta sa! Iar ca să dispui executarea unui asasinat nu trebuie să fii un dur: e suficient să fii suficient de departe de oameni... Cine ştie ce-o mai fi exclamat unul din cei sus-puşi, pentru ca acela să înţeleagă că existenţa profesorului Culianu îi deranjează! Ţineţi cont că societatea aceasta a statului-vrăjitor funcţionează pe bază de sugestie!

- Sunteţi foarte sigur în tot ceea ce spuneţi, am observat eu. Înseamnă că îi cunoaşteţi pe toţi: pe fiecare după numele său.

- Îi ştiu atât pe autorii morali ai crimei, îi ştiu pe cei ce au dispus asasinatul pentru ca şeful lor să nu mai fie indispus, şi îi cunosc pe nume şi pe executanţi, "durii", adică cei care au gândit planul asasinării în cele mai mici detalii, precum şi cel care a apăsat efectiv pe trăgaci, şi ca mine mai sunt destui, uneori îmi pare chiar că nu mai e un secret pentru nimeni. Mai e un aspect care trebuie remarcat, a spus Părintele Nicodim, voind să ne capteze din nou atenţia: După descoperirea executanţilor asasinatului de către Poliţia americană şi F.B.I., Universitatea din Chicago s-a bucurat că lucrurile au fost rezolvate şi muşamalizate. Nu s-a mai uitat nimeni să vadă unde duceau firele de comandă care au declanşat tragedia.

- În mediul universitar de pretutindeni domneşte şi stăpâneşte Sfânta Invidie, a observat Părintele Stareţ. Nimeni nu ar fi fost fericit să fie pus alături de statura universitară impunătoare a profesorului Culianu: ar fi ieşit în inferioritate evidentă! Cumva, cei din Chicago au răsuflat uşuraţi după dispariţia Profesorului: statura lui, precum şi o anumită infatuare lesne de înţeles, îi deranja pe mulţi universitari.

- Parcă Oscar Wilde era cel ce spunea că oamenii sunt nespus de toleranţi şi de îngăduitori cu semenii lor: ei suportă orice, mai puţin geniul, am intervenit eu în discuţie. Şi mai este de remarcat şi stânjeneala colegilor lui Culianu, şi mai ales a conducerii Universităţii, atunci când şi-au dat seama cu toţii de

incapacitatea de a ocroti pe oricine *în interiorul campusului universitar*! Ei erau stânjeniţi de acest adevăr al slăbiciunii lor: nu puteau să asigure protecţia şi siguranţa nimănui, nici măcar în interiorul gardului de protecţie şi pază! De aceea, ei au insistat ca toate cele ce ţin de asasinarea profesorului Culianu să se muşamalizeze! Au fost tulburaţi o vreme, apoi au fost fericiţi să se-ntoarcă la ale lor.

- În tot cazul, a conchis Părintele Nicodim, peste toate s-a aşternut tăcerea, şi încă suspect de repede. Iar manipulatorii opiniei publice, marii maeştri ai magiei erotice, îşi vor putea vedea în tihnă de ale lor.

- Aţi spus că îi cunoaşteţi atât pe cei ce au dispus asasinarea Profesorului Culianu, cât şi pe cei ce au executat-o, şi că aveţi această cunoaştere fără nici cea mai mică umbră de îndoială!

- Da, ca preot afli multe, chiar fără să vrei. Şi eu am ceva în interiorul fiinţei mele, nu ştiu, aşa încât aproape toţi oamenii, la prima întâlnire cu ei, îmi spun lucrurile cele mai grave, cele mai dureroase sau mai stânjenitoare care îi preocupă sau care îi apasă: ei simt nevoia să mi se destăinuie. Vin toţi la mine şi mi se destăinuiesc automat, fără ca eu să-i întreb nimic, fără să ajung să îi spovedesc efectiv, fie că sunt consilieri ai Puterii, fie că sunt consilierii Mitropoliei sau Arhiepiscopiei.

- Acum, că ştiţi toate-acestea… Acum, când îi cunoaşteţi pe toţi cei implicaţi în asasinarea Profesorului Culianu vă întreb: ce veţi face?

- Asta ţi se pare ţie că-i întrebarea fundamentală, Moran?

- Dar care ?

- Întrebarea fundamentală e: ce vor face ei? Şi mai rămâne un aspect al problemei, pe care încă nu l-aţi adus în discuţie. Care a fost efectul cel mai important al acestui asasinat?

- Nu îmi dau seama… Care?

- Intimidarea Exilului românesc. Nimeni nu mai comentează nimic, nimeni nu mai vorbeşte. Şi parcă toată lumea aşteaptă. Lumea întreagă se află în aşteptare.

- Parcă am observat şi eu o apatie generală, o blazare amestecată cu resemnare şi îndoială, a intervenit Sânziana, întărindu-i Părintelui spusele. Parcă se tem să şi existe: parcă-şi înalţă frunţile doar ca să ceară îngăduinţă. Renaşte la viaţă ideea statului temnicier, specialist în teroare instituţională.

- Nu se mai aude decât "cenaclul linguşitorilor". Au dispărut vocile marilor caractere… de asta cu siguranţă s-a avut grijă… am recunoscut şi eu.

- Orice iniţiativă personală este privită ca un pericol, ca o mişcare subversivă. Oamenii aceştia având resurse de inteligenţă limitate, sunt deosebit de conservatori, şi devin agresivi la orice schimbare. Este normal să nu poată suporta inspiraţia Poeţilor, sau emergenţa Misticilor şi Proorocilor autentici.

- Părintele Irinarh Corelli era şi el un clarvăzător?

- Categoric. Şi în plus, era omul care spunea întotdeauna lucrurilor pe nume. Avea o inteligenţă strălucitoare, iluminată în permanenţă de dumnezeieştile străfulgerări ale dogmelor. Era mult mai inteligent ca mine, şi mult mai aproape de Adevărul adânc, fiinţial. De-aceea a şi a murit, iar eu încă mai sunt viu.

- Cine şi de ce l-a ucis pe Părintele Irinarh?

- Toate vin din acelaşi centru de control şi decizie: aceleaşi mecanisme implacabile de comandă şi control, aceleaşi resurse, aceiaşi oameni sau, mă rog, aproape aceiaşi. Din aceeaşi dorinţă nesăbuită de-a controla totul. De-a nu lăsa lucrurile să scape de sub control. Gândeşte-te, Moran Kavanagh, că acest control al tuturor minţilor, şi-al tuturor conştiinţelor, nu se va putea realiza decât prin intermediul fanteziei şi al fantasmelor minţii. Ce te faci însă atuncea când se trezeşte deodată un om, sau mai mulţi oameni, care să afirme că fantezia este o punte a demonilor, o cale de acces a nălucirilor lor, precum şi o modalitate a duhurilor întunecate de-a se insinua în suflet şi de a-l lua în posesiune definitivă?

- A spus asta Părintele Irinarh?… am întrebat.

- Şi încă cum! Cu ce glas! Într-însul, dacă l-ai fi auzit, spuneai că vorbesc toţi Proorocii care au fost, de la-nceputul lumii!… Şi încă ceva: ca să poţi să manipulezi psihologic un suflet, trebuie să porneşti de la premisa că intelectul are structură fantastică, şi să ai grijă să îi oferi fantasmele pe care şi le doreşte, în ordinea sau succesiunea conducerii sale în sensul pe care-l doreşti tu! Ce te faci însă, dacă apare un teolog, o voce a unui mare caracter, recunoscut de toată lumea, care îţi pune sub semnul incertitudinii instrumentul de manipulare? Or, asta facem toţi teologii, în genere: şi dac-ar cunoaşte ei asta, ne-ar omorî pe toţi…

- Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi…

- Toată magia erotică, şi toată forţa Marelui Manipulator de conştiinţe, se întemeiază pe presupoziţia că îi poţi domina subtil pe oameni oferindu-le ceea ce le place – Erosul în sens general. Marele Manipulator va avea grijă să ofere minţii pe care doreşte s-o domine exact fantasmele, iluziile şi aspiraţiile spre care observă că tinde aceea. Înainte de aceasta, el trebuise însă să accepte altă premisă, fundamentală: aceea că structura fiinţială a minţii este fantastică. Intelectul însuşi e o fantasmă, şi dacă vrei să-l controlezi, adică să îl îndrepţi într-o direcţie anume, trebuie să îi aşterni acolo fantasmele ce îi atrag atenţia şi care-i provoacă plăcere. Însă Teologia mistică răstoarnă presupoziţia lui Aristotel, presupoziţia fundamentală care permite manipularea magică a tuturor minţilor: *Teologul este acel om care ajunge la dezmărginirea minţii prin harul dumnezeiesc necreat*.

- Şi cum reuşeşte aşa ceva ?

- Noi vorbim mai întâi de *moartea mistică a minţii*: mintea renunţă la toate gândurile în care îşi împărţise şi îşi împrăştiase fiinţa, apoi renunţă definitiv la fantezie sau la imaginaţie, la orice fantasmă. În sfârşit, mintea renunţă la propria ei structură fiinţială. La ţărmul mării propriului ei neant, ea se cufundă cu

totul şi se lasă pătrunsă de dumnezeieştile străfulgerări ale harului necreat, ca să devină asemenea Minţii Dumnezeirii: necreată prin harul dumnezeiesc necreat, adică fără-nceput şi sfârşit, întinzându-şi aripile nemărginirii ei fiinţiale deopotrivă în viitor şi-n trecut; nemărginită în spaţiu şi timp, şi infinit de adâncă în înţelesuri şi contemplaţii. O astfel de gândire supranaturală, care reprezintă împlinirea vocaţiei noastre, a fost descrisă de Sfântul Grigorie Palama – Al Patrulea Teolog.

- Al Patrulea Teolog?

- Primul ce a atins această stare a minţii a fost Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan, supranumit Teologul, autorul Apocalipsei… un vultur de foc al harului, devenit cu totul dumnezeiesc. Al doilea a fost Sfântul Grigorie de Nazianz, Teologul Sfintei Treimi. Al Treilea, Sfântul Simeon Noul Teolog, a fost sufletul ales de către Dumnezeu pentru a ne descrie contemplaţiile de foc ale chihlimbarului şi înţelesurile Cerului Cerurilor.

- Părintele Irinarh Corelli, cel care a avut iniţiativa înfiinţării Academiei duhovniceşti, l-a ales ca Patron spiritual pe Sfântul Grigorie Palama, pentru că vedea în el un Eliberator, un Maestru al Discernământului spiritual, a ţinut să ne lămurească Părintele Melchisedec.

- Vă amintiţi de cele trei genuri de vedenii dumnezeieşti: vedenia dumnezeiască pe care o are sufletul atunci când se găseşte în trup, asemeni vedeniei Sfintei Treimi de care s-a bucurat Patriarhul Avraam la stejarul din Mamvri, când Persoanele dumnezeieşti deofiinţă i-au apărut sub chipul a trei Bărbaţi înaripaţi; apoi vedenia dumnezeiască pe care o are dublura, sau corpul astral atunci când este răpită din trup odată cu conştiinţa, pentru a-L vedea pe Dumnezeu în mijlocul Serafimilor şi Heruvimilor, asemenea Proorocului Isaia. Sper că vă amintiţi şi faptul că aceste două genuri de vedenii pot fi contrafăcute de demoni. Al treilea gen, pe care l-a descris atât de bine Sfântul Grigorie Palama, în care mintea devine, prin

harul dumnezeiesc necreat şi nemărginit, ea însăşi nemărginită, nu a fost şi nu va putea fi contrafăcut niciodată, nici atunci, nici acum: niciodată, în cel mai adânc viitor!

- Vă daţi seama de ce nu îl pot suporta demonii, magicienii şi toţi manipulatorii de conştiinţe, precum şi beneficiarii lor, pe Sfântul Grigorie Palama. Vă daţi seama de ce nu l-au putut suporta niciodată pe Părintele Irinarh? De ce, până la urmă, nu i-au mai putut suporta nici existenţa? a mai spus Părintele Stareţ Melchisedec.

- Dar cum pot duhurile acestea întunecate să ia chipul sfinţeniei? Cum reuşesc ele să se insinueze în viaţa oamenilor şi să-i înşele?… a vrut să ştie Casandru. Şi recunosc că acelaşi lucru doream să-l aflu şi eu.

- Modul acestor duhuri ale înşelăciunii de a ni se înfăţişa este descris cel mai bine atunci când ele apar în mijlocul şedinţelor de spiritism: ele n-au trup, fiindcă îşi păstrează natura de îngeri, însă se străduiesc să capteze şi să acumuleze energia cerebrală a mediumilor, precum şi a participanţilor la astfel de şedinţe, care se ţin de mâini închipuindu-şi că îşi vor concentra energia minţii, nu că o pierd… Atunci când duhul reuşeşte să acumuleze energia nervoasă a spiritiştilor îşi va alcătui dintr-însa un înveliş vizibil şi se va arăta sub înfăţişarea materializată a persoanei ce a fost invocată, ascunzându-se sub personalitatea şi glasul ei. Iar lucrurile de taină, intime, pe care duhul le invocă spre a câştiga încrederea publicului, au fost aflate atunci când a asistat, nevăzut, la dialogul dintre patru ochi al spiritistului cu cel decedat. Prin intermediul acestor materializări temporare, în care duhurile înşelăciunii nu pot să stăruie multă vreme, riscând să îl ucidă pe medium, Prinţul acestei lumi va pregăti, prin amestecarea cu oamenii, întruchiparea şi naşterea Antihristului. Acesta va concentra în sine întreaga ştiinţă umană şi inumană a Magiei şi Erosului. Iar măiestria acestei arte va fi atât de înaltă, încât va putea să ofere

oamenilor orice fantasmă, chiar şi iluzia Învierii universale a morţilor.

- Şi când vor fi toate-acestea? a vrut să ştie Casandru.

- Mai e pân-atunci. Acum suntem doar în Preliminarii. Deşi, chiar în momentul acesta, la Mânăstirea noastră este pe cale să se desfăşoare deja experimentul acelei înşelăciuni ultime. Se-ntâmplă…

- Vedeţi, Părinte, i-am reproşat Stareţului Melchisedec, dacă v-aţi dat demisia, dacă aţi semnat paretysis-ul şi aţi plecat?

- Ceea ce am făcut eu, acuma tu nu poţi înţelege… însă, la vremea vremii ai să pricepi! mi-a răspuns el enigmatic. Am să mă-ntorc, dar sub o altă formă. Voi fi cu voi în chip nevăzut… şi veţi şti sigur, şi mai presus de orice-ndoială, că sunt cu voi, că sunt eu…

Pe moment, n-am dat prea mare atenţie spuselor sale. Oricum nu puteam înţelege nimic. Şi totuşi, mi-am amintit eu deodată: era a doua oară când ne spunea acelaşi lucru. Pesemne că va fi fiind ceva important. Mi se-nvârteau toate în cap. Plecarea noastră mi se părea încă o fugă, o retragere de neîndurat.

- Şi apoi, mi-a mai spus Părintele Stareţ, trebuie să le dai oamenilor şansa să te regrete.

Apoi a tăcut.

- Şi cum credeţi că se vor desfăşura acum discuţiile din Amfiteatru? l-a întrebat Sânziana pe Părintele Nicodim.

- Va avea loc o conferinţă "mesianică": Părintele Zeno se va recupera grabnic şi va căuta să-şi afle cât mai mulţi aderenţi. Va spune lucruri care-i atrag în genere pe cei slabi de înger. Va răstălmăci cuvintele Sfinţilor, căutând să îi discrediteze pe cei care i se vor părea incomozi: deja i-am invocat, ştim care vor fi aceştia… De pildă, va vorbi despre Sfântul Simeon Noul Teolog ca despre un "mistic bolnăvicios" predispus de mic copil către boli psihice… "Personalitate maladivă", temperament hipersensibil şi neliniştit, nu putea să producă

decât nişte scrieri în care se manifestă suprasolicitarea nervoasă: această tensiune supremă a nervilor, provenită din preocupări diverse, preexistente, cu subiecte teologice, l-au dus la halucinaţii şi năluciri inconsistente, considerate de el, precum şi de alţi naivi inocenţi, drept vedenii dumnezeieşti autentice…

Brian O'Conor îmi va confirma ceva mai târziu că lucrurile s-au petrecut întocmai. Părintele Nicodim Miclescu era un psiholog şi un duhovnic desăvârşit.

- Dacă hipersensibilitatea Sfântului Simeon Noul Teolog este o boală nervoasă, aş vrea şi eu să o am, a spus Sânziana cu nostalgie.

- Sper că-i un virus, o molimă devastatoare! am exclamat eu. Doamne, de ne-am îmbolnăvi toţi…

- …Apoi, a continuat Părintele imperturbabil, va vorbi despre mine, susţinătorul tuturor acestor Sfinţi, şi mai ales al Teologiei lor! Va spune, cu o oarecare candoare, că sunt prea bătrân şi că trebuie să fiu menajat: adică să fiu ferit de toate aceste păreri şi puneri la cale. Tăcerile lor, complice sau nedumerite, îmi vor crea condiţiile de plecare în singurătatea totală şi vor alcătui spaţiul meu viitor de exil.

- Ce vrei, băiatul e talentat! i-a spus cu ironie nedisimulată Părintele Melchisedec.

- Sufletul lui îmi aparţine, i-a spus Nicodim Părintelui Stareţ întorcându-se către el. Mi-a fost dăruit… a mai adăugat el, complet fără sens.

Apoi a tăcut.

16. Requiem

Suntem guvernaţi şi conduşi în destin de visele şi fantasmele noastre mai mult de cât ne-ar place să credem. Mi-am dat seama de acest lucru abia acum, când mergeam spre capitala acelei ţări absent faţă de orice: faţă de peisaj, faţă de toţi oamenii, faţă de arhitectură, sau faţă de estetica a tot ceea ce priveam… După câteva ore de goană nebună eram prea obosit ca să-i mai însoţesc pe cei doi Părinţi la cozile înspăimântătoare de la Ambasadă: am adormit în maşină alături de şofer, care şi el era frânt. Casandru plecase cu ei. După câteva ore am luat drumul Patriarhiei, unde am stat din nou îndelung. Apoi ne-am întors la Ambasada elenă. Dar eu am fost cu totul absent. Mă durea îngrozitor capul, şi eram conştient că deveneam paranoic: aveam în permanenţă impresia că vrăjitorul ăsta de Zeno îmi făcea farmece sau descântece, sau că mă pomenea la Liturghie printre cei morţi, mă rog, îmi făcea el ceva, nu se poate…

Pur şi simplu, nu mă mai puteam elibera de propriile-mi gânduri. Şi-aşa am fost tot drumul de-ntoarcere. De aceea, sunt conştient de faptul că naraţiunea mea are lacune mari, că nu este prea detaliată, şi-aceasta mai ales în cazul situaţiilor, al întâlnirii cu oamenii, sau al despărţirilor. Ea e mai mult un itinerariu al gândurilor: am insistat mai mult asupra întâlnirii ideilor şi sentimentelor universale, năzuinţelor şi aspiraţiilor profund omeneşti, decât asupra întâlnirii oamenilor ce le-au purtat în suflet.

Poate de-aceea nu mi-a rămas nimic memorabil în minte atunci când ne-am despărţit de Părintele Stareţ. Nu îmi plăceau deloc despărţirile, de nici un fel. Şi-apoi, nu spusese chiar el c-o să revină, chiar şi-ntr-o formă subtilă şi nevăzută? înseamnă că nu trebuia deloc să mai fiu îngrijorat.

Acum îmi dau seama că abia am aşteptat seara, ca să fiu singur cu Părintele Nicodim, aproape de Mânăstirea Lunii, pe valea Râului Rebriana.

Mi-a vorbit despre viitor, dar mi-a vorbit despre viitor asemenea unui om liber, care nu avea să mai participe la curgerea timpului. Mi-a arătat locul unde se va construi podul peste şosea şi râu, ce va lega Biserica Veche, Catholikon-ul Mânăstirii, de Biserica Sihaştrilor, în care nu vor intra decât monahii şi teologii. Mi-a descris Valea Neagră aşa cum va arăta peste ani şi ani, înţesată de casele oamenilor doritori să se-apropie de asceză şi de sfinţenie.

I-am spus de vedenia de noapte pe care-o avusesem la începuturi, vedenia de noapte a Podului de peste şosea. Acolo unde se vedeau case în construcţie, şosele şi căi de acces, lumini înălţate pe stâlpi, eu vedeam deja ruine şi focuri gălbui, jăratic şi configurări cenuşii. Mă obseda vedenia. I-am spus şi asta Părintelui Nicodim. Mi-a răspuns:

- Ai dreptate. Toate acestea, care acum sunt încă necreate, care acum sunt doar în germenii viitorului, toate acestea se vor nimici…

- Când va fi asta, Părinte?

- La vremea vremii. Când nu va mai exista timp. Priveşte însă cu atenţie cerul: este o noapte cu Lună şi stele. Vezi Calea Lactee? Priveşte acum pe pământ.

Am privit. Am privit şi am înţeles. Analogia era perfectă.

Valea râului, cu felinarele ei şi cu luminiţele caselor împrăştiate peste tot, era o adevărată oglindă a cerului: era reflecţia constelaţiilor astrale, a congregaţiilor de ape şi focuri ale tăriilor. Nimic nu fusese construit la voia întâmplării, nimic n-a fost lăsat pe seama hazardului, ci totul trebuia să aparţină unei ordini şi armonii universale, totul era făcut să vibreze şi să reverbereze muzica sferelor.

Părintele Nicodim mi-a mai spus:

- Toate acestea cântă! Absolut toate! Toate acestea sunt făcute să liturghisească, să vibreze şi să ne împărtăşească emoţii cereşti! Aceasta este Liturghia cosmică, Liturghia universală a armoniei cerului şi a pământului! Pătrunde-te şi pătrunde! Dezmiardă şi lasă-te dezmierdat! Învăluie-n gânduri luminile, şi lasă-te-nvăluit! Eşti parte a totului inimilor, şi totul acesta preaplin de nemărginiri încape în inima ta! Aceasta înseamnă să fii inimă a tuturor inimilor şi suflet al durerilor şi bucuriilor lor. Acum, când le vezi pe cele ale cerului ale pământului, pe cele ale lumii de dincolo cum coboară în lumea de-aici, opreşte-te, fă-ţi răgaz şi cunoaşte! Gândeşte-te că fiecare dintre aceşti oameni harnici îşi construieşte o stare a inimii, nepieritoare, iar odată şi-odată, cerul lui interior se va regăsi în lumea de sus.

Aceasta este analogia cerului şi a pământului. Am înţeles.

- E taina Mânăstirii de Tămâie. Iar tu îi aparţii deja. Eşti al ei.

- Şi vedenia de noapte?

- Va fi teritoriul ultimei tale bătălii de pe pământ, înscrisă în destinul tău de luptător.

- Voi fi aici ?

- Peste ani şi ani, când eu nu voi mai fi demult, te vei întoarce aici: e locul tău! Îţi aparţine, iar tu îi aparţii lui. Aici ai deschis de cele mai multe ori porţile lumii de dincolo. Şi ele deja te cunosc. Acesta e locul predestinat al ultimei tale bătălii de pe pământ. Şi-atunci când îţi va veni timpul, porţile lumii de dincolo te vor recunoaşte.

- Mai avem aşa de puţin timp de stat împreună, Părinte, nu-i aşa? O presimt.

- Va trebui să plec din mânăstire. Definitiv.

- Vă voi însoţi oriunde vă veţi duce. Am să vă fiu nedespărţit.

- Acolo unde mă duc eu, tu încă nu poţi veni. Dar am să-ţi pregătesc loc.

- Dar unde vă veţi duce, Părinte, ca să nu pot veni şi eu?

- Acolo unde va voi Dumnezeu.

Nu am mai insistat. M-am întristat: am fost din nou cucerit de melancolie. Părintele m-a condus până în faţa chiliei. Nu am mai rezistat şi l-am îmbrăţişat. Am stat aşa mult timp. Apoi glasurile de dinăuntru au fost cele care m-au atras şi m-au chemat.

Şi nu le-am putut rezista nici lor.

*

Erau prietenii mei cei mai dragi: Brian O'Conor şi Melina Griffith. Flann O'Mitchel continua să zacă în pat ca un bleg. Crezusem că el era cel ce vorbeşte cu Melina. Eram dezamăgit.

- Pe unde-ai umblat? m-a luat în primire Melina.

- Am fost să îl conducem pe Stareţ la Ambasada Greciei. Este deja în drum spre Athos. Da' voi ce-aţi mai făcut?

- N-am făcut mare lucru. Noua conducere ne-a dat de-nţeles că nu mai suntem bineveniţi: va trebui să plecăm cât mai curând, şi să nu mai revenim niciodată, sau mă rog, să nu mai revenim "până nu-s toate lucrurile din mânăstire reaşezate"… aşa ni s-a spus.

- Păi lucrurile o să fie "reaşezate" prost! şi trebuie să facem ceva, cât mai repede, am spus eu.

- Mâine e sâmbătă, aşa că n-avem ce face. E Sâmbăta Morţilor, şi ziua odihnei morţii. Activitatea de peste tot este aproape paralizată… a intervenit în discuţie Brian.

- Mâine este a şaptea zi de când sunt aici, am observat eu. Câte s-au întâmplat – şi într-o perioadă de timp aşa de scurtă! Parcă aş fi trăit nouă vieţi.

Şi încă nu se sfârşise.

- Mâine nu, nici poimâine, dar răspoimâine ni se va trimite o ambulanţă pentru Flann, să-l ducem într-un spital serios, municipal, a spus Melina. Cred că e sub influenţa unui narcotic. Aveţi grijă, să nu mai mâncaţi de la trapeză.

- Deci nu mai avem timp decât până luni: doar trei zile!

- Mâine, dis de dimineaţă, după Liturghie, ne va vorbi Părintele Nicodim: mi-a spus să vestesc tuturor să nu cumva să lipsim: e ultima lui predică mai înainte să plece definitiv. Va fi ultimul lui cuvânt. Cuvântul lui cel din urmă.

- Poate că mai există o şansă ca lucrurile să se schimbe în bine, a remarcat optimist Brian. Dacă va vorbi dânsul.

- Probabil că partizanii lui Zeno vor încerca să-l oprească să predice: tocmai de asta, să nu cumva să se mai poată schimba ceva! a exclamat Melina.

Avea dreptate. Trebuia să facem ceva. La nevoie, vom folosi forţa: oricum noi eram mai mulţi. L-am trimis pe Brian O'Conor pe la chiliile oaspeţilor, să fie cu toţii preveniţi. Intram cu toţii în starea de război. Trebuia, de bună seamă, să trecem şi prin asta: după confruntarea directă cu duhurile, venise timpul să ne confruntăm *cu oamenii lor*!

Brian O'Conor era de-a dreptul entuziasmat:

- Parcă am fi în *Sinn Féin*! a exclamat înainte să plece. Irlandezul din el jubila. Şi poate că şi eu eram la fel: aveam frustrările naţionale şi resentimentele adânc săditе în codul genetic. Nu le puteam renega.

Melina m-a adus din nou cu picioarele pe pământ. Mai bine zis, m-a trezit la realitate, adică mi-a amintit de realitatea de sus, de care noi, cu tot entuziasmul nostru copilăresc, eram încă departe. Încerca să-mi reamintească de vigoarea şi îndârjirea forţelor cu care ne confruntam, de fenomenele înşelăciunii paranormale. Iar noi, noi ce aveam numai al nostru, ca să le opunem cât de cât rezistenţă?

- Doar sufletul, deoarece am renunţat la orice har sau harismă, a conchis ea.

Şi nu puteam decât să-i dau dreptate. Noi nu mai dispuneam de nimic.

- Suntem nişte naivi, am constatat eu într-un sfârşit. Nişte romantici iremediabili.

Eram din nou perfect de acord. Melina Griffith era cea mai lucidă, ca întotdeauna. Şi cred că ea este aceea care a declanşat evenimentele acelei nopţi, în sensuri de negândit. Pe care nimeni, nici chiar ea, nu putuse să le anticipeze. Mi-a spus:

- Dacă suntem romantici, să rămânem la romantism. Cred că ştiu deja ce trebuie să facem…

- Ce ar trebui să face ? am întrebat eu surprins.

- Tocmai asta: să rămânem noi înşine! Îţi aminteşti care sunt cărţile noastre de vizită? Şi cum suntem consideraţi de toţi cei de aici?

- Care sunt cărţile noastre de vizită şi cum suntem consideraţi? am repetat eu fără să îmi dau seama.

- Suntem cu toţii oameni de elită, oaspeţi ai Academiei duhovniceşti

- Bine, suntem geniali, suntem minunaţi! Şi ce-i cu asta? La ce ne foloseşte acuma deşteptăciunea ?

- Concentrează-te, Moran Kavanagh! Adună-ţi minţile! mi-a spus imperativ Melina.

- Doamne, parcă ai fi Părintele Nicodim! parcă i-ai luat locul.

- Aha, deci ţi-a mai spus-o cineva, nu numai eu! a triumfat ea. Înseamnă că ai cu-adevărat o problemă.

- Bine, am o mică problemă de concentrare. Sunt nedormit, indispus şi neodihnit. După ce o să dorm câţiva ani o să-mi revin… Dar n-am timp. Aşa că te rog să-mi spui ce-i cu toată povestea asta, răspicat, coerent, nu în dodii, ca să pot să-nţeleg. Chiar şi eu.

- Ţi-am spus deja, şi îţi mai repet: suntem oaspeţii Academiei duhovniceşti a Sfântului Grigorie Palama!

- Da… ce bine că suntem oaspeţi… Şi ce-i cu asta?

- Tot nu te-ai prins? Suntem oaspeţii *lui*: ai Sfântului Ocrotitor! Şi tot ce ni s-a întâmplat pân-acum nu este decât modul său de-a ne vorbi şi de a ne instrui! Bine, a făcut-o prin mijlocirea Părinţilor: prin mijlocirea Părintelui Nicodim şi a Părintelui Stareţ, prin chemarea de dincolo de moarte a

Părintelui Irinarh, ceea ce-nseamnă că va veni timpul să ne vorbească direct, nemijlocit. Doar suntem oaspeţii lui, şi aşa ar cere regulile de aur ale ospitalităţii.

- Şi cum se va-ntâmpla asta? deşi eu, cel puţin, nu prea cred că se va-ntâmpla.

- Nu pot să-mi dau seama. Dar cred că are legătură cu ceea ce ne-a cerut Părintele Nicodim.

- Sacrificiul? Renunţarea la orice harismă? Nu cred. Sfântul Grigorie Palama am înţeles că avea din plin harisma Teologiei…

- Eu nu ţi-am propus decât să fim noi înşine: să fim consecvenţi propriei noastre fiinţe, şi să ne acceptăm condiţia existenţială! - De-aceea m-am gândit la romantici… *la geniul romantic*… şi m-am mai gândit că Sfântul Grigorie Palama, în care eu cred cu toată fiinţa, ne va împărtăşi Adevărul conform puterii noastre de înţelegere. Ne va vorbi aşa cum vorbeşti unor oameni pătrunşi de genialitatea romantică şi de instinctul genialităţii.

- Parcă îmi amintesc de ceea ce ne spunea Părintele - că trebuie să renunţăm la prejudecăţi, la toate fantasmele şi fanteziile minţii. Vorbea de necesitatea dezmărginirii minţii, dar nu l-am prea înţeles.

- Cum să putem înţelege nemărginirea şi infinitatea gândirii – cu o minte atât de limitată de educaţie şi de prejudecăţi? Nici eu n-am prea înţeles, dar măcar îmi păstrez mintea deschisă, în tot cazul, Părintele mi-a amintit de Jean Paul, de toate cuvintele lui…

- De Jean Paul?

- Da. Genialitatea era considerată de Jean Paul *"instinct al Dumnezeirii*", iar sensul distinctiv al genialităţii consta în *concepţia proprie despre lume*, pe care geniul o deţine în mod inconfundabil. Şi dacă gândirea romantică a putut caracteriza geniul prin *instinctul Dumnezeirii - Instinkt des Göttlichen* - şi prin *concepţia proprie despre lume şi fiinţare*, numită

Weltanschauung, nu este mai puţin adevărat faptul că geniul poate să recunoască *identitatea metafizică a tuturor fiinţelor*, transpunându-se prin iubire în inima realităţii tuturor acestora… În această iubire desăvarşită, *Mitleid* sau *compasiune*, geniul va putea să primească vederea sufletului fiecărei fiinţe. Şi nu e aceasta tocmai finalitatea Teologiei mistice? Gândeşte-te, Moran Kavanagh, a reluat ea, la tot ceea ce au susţinut Jean Paul şi Schopenhauer.

- Schopenhauer?

- De fapt, lumea occidentală nu le-a primit mesajul: nu era pregătită! Şi cred că nu e nici acum.

- Şi care crezi tu că le este mesajul? esenţa şi miezul filozofiei lor şi-a modului lor de a fi?

- *Intuiţia identităţii metafizice a tuturor fiinţelor* survine după lepădarea de sine a conştiinţei, sau după renunţarea conştiinţei de sine la egoism, la preocuparea cu propria ei fiinţare. În acest moment se naşte conştiinţa universală, al cărei semn văzut, după cum spunea şi Schopenhauer, este *sentimentul de compasiune – Mitleid.* Cel a cărui conştiinţă ajunge universală, ajunge de fapt într-o cuprindere universală a tuturor durerilor şi suferinţelor lumii: eul pur nu mai este eul abstract al gândirii, ci eul purificat de patimi… Şi, după cât poţi să-ţi dai şi tu seama, concepţia morală romantică - a lui Jean Paul şi Schopenhauer - este aproape identică Asceticii răsăritene.

- Crezi că Părintele Nicodim s-a folosit de sentimentul nostru de compasiune ca să ne deschidă mintea? Să ne aducă la starea dezmărginirii minţii?

- Nu cred… sunt convinsă! Acesta e rostul Sacrificiului, pe care unii, în adâncul inimii lor, nu l-au putut accepta. Aceia vor rămâne identici lor înşile toată viaţa: doar ceilalţi se vor schimba…

- Şi cum va fi această schimbare?

- Nu ştiu… nu pot încă să îmi dau seama. Poate că suntem tocmai acum în schimbare, poate că suportăm fără să ne dăm seama o prefacere fundamentală.

- Nimic nu va mai fi ca-nainte. Asta e tot ceea ce pot să spun acum. Dar nu cred că asta este substanţa preschimbării anticipate: mâhnirea, tristeţea aceasta sfâşietoare, iremediabilă. Nu cred că Părintele anticipase mâhnirile.

- Acelea nu erau decât calea. Gândeşte-te însă la ceea ce spunea Schopenhauer despre *sentimentul de compătimire*… despre puterea lui gnostică, despre darul său de a ne conferi înţelegerea…

După o vreme, Melina şi-a reluat ideea:

- Geniul este un om al durerii universale. Instinctul Dumnezeirii este acea capacitate a minţii sale de-a intui într-o străfulgerare a inspiraţiei, paradigmele dumnezeieşti ale Universului. Geniul va reuşi să recunoască identitatea metafizică a tuturor fiinţelor şi, dăruindu-se în iubire, se va pătrunde până la identificare de toate durerile şi bucuriile lumii, pe care de-aici înainte le va purta în sine ca şi cum ar fi fost ale lui dintotdeauna. Aripile gândirii sale se întind deopotrivă în viitor şi-n trecut, iar el ajunge să se împărtăşească de existenţa milioanelor de ani în care n-a existat: mintea lui devine la rândul ei nemărginită şi necreată, infinit de profundă în înţelesuri, prin harul cel necreat… vezi, Moran, cum alunec fără să îmi dau seama, insesizabil, în Teologia mistică a Sfântului Grigorie Palama? El însuşi este aici.

Şi a continuat apoi, ca şi cum ar fi fost purtătoarea lui de cuvânt:

- Instinctul Dumnezeirii îl aduce pe geniu în situaţia alcătuirii unei perspective metafizice a lumii, însă aceasta se va petrece numai în măsura în care a cuprins-o în întregime într-însul prin sentimentul de compătimire… doar în măsura în care-a făcut-o a lui, cu toate aspiraţiile şi idealurile, cu toate

durerile şi dezamăgirile fiinţelor ei. Nu poţi cunoaşte decât în măsura în care iubeşti, spun Părinţii. Nu poţi cunoaşte decât dacă pătimeşti tu însuţi de pătimirile altora; doar dacă porţi tu însuţi în tine suferinţele şi aspiraţiile lor. Dar cine să stea acum să-i asculte? cine să-i înţeleagă? Noi n-am preluat de la ei decât ceea ce ne convine, doar ceea ce nu deranjează confortul mentalităţii noastre călduţe.

- Şi gânditorii romantici, a continuat ea, şi geniile Teologiei mistice, precum şi toate acele suflete care s-au înălţat la gnoză, la starea de înţelegere, au devenit, fiecare, inimă a tuturor inimilor…

Am avut în acel moment senzaţia că-n glasul ei lin, de argint, vorbeşte Părintele însuşi; şi am ştiut că Melina Griffith e inspirată.

*

- Acesta e sediul Poeziei celei mai pure, şi totodată al celei mai mistuitoare cu putinţă: ea nu e de găsit decât la marginea neantului, sau poate a nebuniei… aşa credea William Blake, dar ca să consimţi la aceasta, trebuia să fii una cu el! Să simţi tu însuţi suflul inspiraţiei dumnezeieşti care-i străfulgeră cu raze de foc gândirea! Să simţi în focul mistuitor al minţii tale cum raţiunile dumnezeieşti ale gândirii sale ard şi te ard! să simţi cum eşti mistuit, tu însuţi, şi cum te pierzi în holocaustul gândirii şi Poeziei lui absolute!…

Pătrunde şi fii pătruns! Să fii tu însuţi cerul şi oceanul fantasmelor şi gândirilor geniilor… Să fii ca vântul de miazănoapte al gândurilor, străpungându-le suflurile şi viziunile şi însoţind valurile emoţiilor până ce sunt dezgolite şi cele mai abisale simţiri… să vezi cum abisurile pulsează de sânge, sângele însuşi fiind străfulgerat de efemere şi frenetice vise, şi de vedenii stranii, de Paradis…

Să ştii s-asculţi cântecul undelor lor atunci când redevin nevăzute, cântec la fel de trist ca pulsul vieţii celei mai adevărate!… Să te laşi legănat de suspinele lui până ce lumile

de poezie ale tuturor gândurilor încep să-ţi răsune în suflet… Atâtea muzici, atâtea muzici nepământene te cheamă să te rănească de moarte, iar tu le urmezi fascinat, cu credinţă şi cu însufleţire, până ce iubirea ta va deveni mai mare, şi mai mare, amenințând sa îți sfărâme limitele şi hotarele înseşi ale fiinţei, ca să devină, deodată cu tine, atotcuprinzătoare şi totuşi sfioasă, pătrunsă de tandreţe, purtând în sine deopotrivă nostalgia şi fascinaţia Absolutului tuturor stărilor, tuturor inimilor…

Să te pătrunzi de melancolia de moarte a geniilor: să iei nectarul şi suspinarea, aspiraţia şi dezamăgirea, să iei dezmierdările suferinţei din clipa de graţie a întâlnirii gândirilor… Să te pătrunzi de nebunia lor dumnezeiască… de nebunia dezmărginirii… S-ajungi acolo unde nebunia lor inspirată încă nu ajunsese să se preschimbe-n înţelepciune, pentru folosul tuturor oamenilor, ci e doar geamăt de nepătrunse singurătăţi…

Să părăseşti toate gândurile, urcând ca să contempli gândiri şi inimi! Să laşi în urmă gândirile, străbătând într-o vibraţie neîntreruptă, cu infinite reverberaţii, asemeni unui poem, lumile metafizice şi fericirile ingereşti, până ce dispar cerurile de stele de deasupra, precum şi cele de dedesubt… până ce înţelesurile lor devin mai suave decât cea mai suavă părere… Fulgerul tău şi fulgerarea gândirii geniilor să fie o singură flacără!

Simţeam cum mă îndrăgostesc de ea tot mai mult. Melina a tăcut. Îşi preschimbase întreaga fiinţă în Poezie pură, în flăcări, durere şi lacrimi. Nu numai că îi dădeam dreptate şi că eram de acord cu tot ceea ce spunea ea, dar eram convins în mod absolut că ea nu făcuse decât să dea glas curgerii nevăzute a harului…

- Toată marea Poezie e infinită, l-am citat eu pe Shelley, ea e deopotrivă centrul şi circumferinţa cunoaşterii; ea este aceea care cuprinde toate ştiinţele şi aceea căreia trebuie să i se

adreseze toate ştiinţele. Ea este în acelaşi timp rădăcina şi floarea tuturor celorlalte sisteme de gândire.

- S-ajungi să contempli Poezia tuturor sistemelor de gândire!… Să te pătrunzi de vibraţia existenţială a inspiraţiei ce i-a însufleţit pe creatorii lor, şi asta tocmai în miezul de foc al capodoperei! Să înţelegi în propria ta inimă pătrunderea Dumnezeirii în singurătatea creatorului de geniu, şi să vezi cum se preface totul în frumuseţe neasemuită! Să te întrebi atunci, în miezul stării de graţie a înţelegerii, dacă minunea insuflării dumnezeieşti nu poate să ţi se-ntâmple şi ţie…

- Pe cine, Melina? Pe cine să mai poţi întreba de perfecţiunea cea neatinsă? Pe cine să mai poţi întreba de perfecţiunea aflată la capătul propriei tale singurătăţi? Fiindcă eu văd Luceafărul miezului de noapte al tuturor geniilor cum se îndepărtează, îl văd cum se îndepărtează ca să se piardă în razele negre ale Dumnezeirii pentru totdeauna.

M-am întristat iarăşi. Melina m-a luat de mână :

- Nu mai fii trist, Moran Kavanagh!

- De ce-aş fi trist?…

Am sărutat-o. Mi s-a ghemuit în braţe. Îi simţeam genele pe obraz ca pe nişte aripioare gingaşe.

Alunecam amândoi în visare. Oare, de-aici înainte, aveam să visăm împreună aceleaşi vise? Oare vom fi de-acuma părtaşi aceluiaşi vis fericit? Ne vom împărtăşi pe săturate din visul acestei iubiri?

Nu mai ştiu când şi unde a dispărut Brian. Am adormit.

*

"Doamne", am gândit eu mai înainte de-a nu mai fi, mai înainte de a mă pierde-n visare, "îţi dau înapoi darul Tău, pe care mai înainte Tu mi l-ai dăruit!" Apoi am văzut negru în faţa ochilor şi m-am cufundat cu totul în întuneric. La un moment dat am auzit un glas. Nu era al Părintelui Nicodim. Nu puteam să îmi dau seama de unde vine, nici unde se duce. Şi

nu aveam să ştiu niciodată al cui era. Ceea ce ştiu cu certitudine este doar faptul că nu mi se adresa doar mie…

"Eliberaţi-vă de fantasmele gândurilor… Scuturaţi praful gândirilor pătimaşe ce vi s-a aşternut în suflet, pentru că locul pe care călcaţi este sfânt. Înălţaţi-vă mintea şi inima, înălţaţi-vă de pe pământ către cer. Străpungeţi văzduhul cu mintea. Străbateţi eterul. Lăsaţi în urmă lumile astrale, nenumărate strălucitoare şi rotitoare universuri, chiar şi pe cele aflate dincolo de milioanele de ani lumină ale spaţiului şi ale eternităţii… depăşiţi ierarhiile cereşti ale îngerilor: nu vă opriţi nici o clipă, nici chiar în regiunea duhurilor celor mai sfinte şi fericite. Părăsiţi-vă fantasmele şi gândurile… Lăsaţi în urmă toate dorurile gândirii, şi însăşi gândirea… Lăsaţi să vă pătrundă Dumnezeirea Însăşi… Aceasta e răstignirea minţii şi inimii voastre pe Altarul ceresc al nemărginirii Dumnezeirii… Pătrundeţi-vă de durerea dezmărginirii minţii şi inimii, primiţi înţelegerea infinită, proprie numai lui Dumnezeu şi aceluia căruia Dumnezeu binevoieşte s-o dea… Mintea şi inima voastră au devenit deiforme: strălucitoare, asemenea luminii neapropiate a Dumnezeirii, şi fără de-nceput şi sfârşit… Înălţaţi-vă şi înţelegeţi chemarea cu care aţi fost chemaţi din nefiinţă întru fiinţă de la-nceput… Mintea şi Dumnezeu sunt unul o paradigmă a celuilalt. Şi mintea voastră, devenită acum teomorfă, se îndumnezeieşte prin harul cel necreat şi nemărginit… să puteţi iubi nesfârşit, cu toată nemărginirea minţii şi inimii…"

*

Dumnezeu a sădit fiinţial în inima tuturor oamenilor vocaţia îndumnezeirii: aceasta este vocaţia noastră. Aceasta este vocaţia noastră originară, raţiunea pentru care am fost chemaţi din nefiinţă în absolut. Iar mintea noastră nu este fantastică, aşa cum a crezut Aristotel, sau mulţi alţii… *Mintea noastră e*

teomorfă. Mintea noastră e filocalică, şi nu se mai satură de frumuseţi cereşti.

O spun aceasta acum, după ce am renunţat la *zborul pe aripile intenţiei* şi când am primit, în mod cu totul neaşteptat, uluitor, *zborul pe aripile Dumnezeirii*.

M-am simţit ca un *om mai presus de om*… Mi-am amintit că s-a făcut pomenire la un moment dat în mânăstire de existenţa şi realitatea mistică a hiper-omului – de care vorbise Al Patrulea Teolog în mod special.

Am simţit starea Sfântului Grigorie Palama însuşi, atunci când şi-a alcătuit Teologia! Îi sunt recunoscător că mi-a dăruit, în locul cuvintelor şi cărţilor sale, insuflarea de foc a harului din care i s-au născut toate acele cărţi şi cuvinte.

*

Am deschis ochii. Melina era lângă mine. Am privit-o şi am înţeles. Nu mai era nevoie să folosim niciodată cuvinte. Flann O'Mitchel ne privea derutat. *Ne privea*.

Îşi revenise din apatie. L-am îmbrăţişat amândoi.

Briann O'Conor ne-a găsit îmbrăţişaţi:

- Măi, să fie, iar am pierdut ce-a fost mai important! Iar m-aţi lăsat de izbelişte, s-a văicărit el, deşi, în sinea lui, se vedea că e bucuros pentru revenirea lui Flann.

Flann i-a întins mâinile să-l îmbrăţişeze. Era prima oară când îl vedea aici:

- Ai întârziat, Brian! I-a spus .

- Mie-mi zici? Se vede bine că am întârziat. Nenorocitule, ce emoţii mi-ai dat! şi s-a repezit la Flann şi l-a îmbrăţişat.

Apăruseră primele raze de lumină ale răsăritului.

*

Ne pregăteam deja să mergem la Liturghie, în Catholikon, când a năvălit în chilie Sânziana. Chipul îi strălucea.

Am ştiut.

Şi-a revenit Părintele Raffael… şi-au mai revenit şi alţii… Părintele Nicodim e deja în altar… Se pare că s-a rugat pentru ei toată noaptea. N-a dormit nici un pic.

Am pornit în fruntea irlandezilor şi israeliţilor. Sânziana îi conducea pe oaspeţii români. La intrarea în catholikon unul din adepţii Părintelui Zeno a încercat să mă oprească, spunându-mi în şoaptă:

- Aţi riscat mult venind până aici! Ar fi mai bine să vă-ntoarceţi, credeţi-mă! Sunteţi cu toţii în mare pericol…

- N-avea tu grijă, i-am răspuns familiar: Este o zi numai bună pentru moarte! am mai spus eu, insistând asupra fiecărui cuvânt. Voiam ca toţi să m-audă. Monahul s-a dat la o parte.

Biserica era deja neîncăpătoare. Probabil că toţi erau nerăbdători să asiste la confruntarea dintre Părintele Nicodim şi Noul lor Stareţ.

Dar Zeno nu se vedea nicăieri. M-am gândit că va fi fost în altar, apoi am alungat gândul. Nu, nu se putea, Părintele Nicodim slujea singur. În sinea mea, eram hotărât să lupt până la capăt pentru ca Părintele să nu fie oprit să predice în acea zi: mi se părea ultima noastră şansă. Şi aşa şi era. Dacă n-ar mai vorbi, totul ar fi cu desăvârşire pierdut.

Eram atent la toate: la gesturi, la feţele tuturor, la priviri, mai puţin la Messă. Am văzut că toţi sunt liniştiţi, că nimeni nu schiţează nici un gest de împotrivire sau de revoltă, şi până la urmă mi-am zis şi eu: Sunt monahi, cum să nu ajungă să se-nţeleagă? Altfel cum ar putea să se adune în comuniune?

Oh, Moran Kavanagh, tot un nătâng ai rămas! m-am pomenit eu gândind, deşi nu se-ntâmpla nimic. Iar unii dintre monahi mă linișteau din priviri: nu avea să se-ntâmple nimic. Liturghia avea să se desfăşoare netulburată.

Eram prea încordat, recunosc. Dar am avut toate motivele, chiar dacă nu mai puteam face nimic, decât să aştept.

Cântările călugărilor erau psaltice, erau cu-adevărat dumnezeieşti. Câtă desfătare a dat Dumnezeu oamenilor! Glasurile monahilor de la strană erau îngereşti.

Apoi am înţeles cu groază ceea ce se-ntâmpla. Dar era prea târziu. Nu mai puteam face nimic. Nimeni şi nimic nu mai putea să schimbe destinul Părintelui.

Părintele a dat deoparte perdeaua de deasupra uşilor împărăteşti ale Altarului: atunci a fost momentul când am înţeles. Din Altar s-a răspândit în toată biserica mirosul inconfundabil, atât de celebru, atât de cunoscut nouă, de migdale amare… Am înţeles totul dintr-o străfulgerare: cineva strecurase cianura în Sfântul Potir, după ce Părintele pregătise Sfintele Daruri!

Părintele stătea între uşile împărăteşti şi continua să oficieze. Mi s-a părut că s-a sprijinit câteva clipe de unul din stâlpii susţinători. M-a privit şi din ochii lui calmi am înţeles că ştie tot ce se-ntâmplă: acesta îi este destinul, şi nu mai era loc dentors. Trebuia să mă resemnez. Pierdusem lupta mai înainte de a o începe.

Iar inamicii lui ştiau perfect legile preoţeşti şi monahale. Deaceea îi turnaseră otrava fatală în Sfântul Potir: ştiau că Părintele Nicodim, chiar văzător cu duhul, nu va putea să refuze Împărtăşirea. Iar acum, trăia experienţa ultimei sale Împărtăşanii de pe pământ: împărtăşirea cu moarte! Da, ştiu că sună îngrozitor: să iei în mod conştient otravă! Să ştii că în Potir e cianură, şi totuşi să sorbi din el până la capăt! Sinucidere curată!

Nu. Nu era sinucidere. Pur şi simplu, el nu mai avea de ales. Sau avea de ales: între viaţa fără Hristos, pe pământ, şi moartea împreună cu Dânsul.

Iar el avea să aleagă, fără cea mai mică urmă de ezitare: Hristos şi moartea! Avea să alerge spre împlinirea destinului lui.

Călugării cântau cu tot mai mare-nsufleţire. Realizau desfăşurarea evenimentelor fatală.

Predica ar fi fost la sfârşit, m-am gândit eu. Eram resemnat. Acum, sfârşitul venise mai repede decât orice predică. Unii din călugării de la strană înţeleseseră şi ei ce se întâmplă. Unii erau nedumeriţi, apoi din ce în ce mai agitaţi, iar alţii erau senini şi liniştiţi, chiar dacă ştiau ce-nseamnă mirosul de migdale amare. Unii dintre aceştia din urmă mă priveau cu condescendenţă, cu satisfacţie dispreţuitoare: cu o uluitoare aroganţă şi suficienţă de sine… Dac-aş mai avea acum de ales, aş prefera să lupt direct cu duhurile întunericului, cu domniile, stăpâniile şi începătoriile din văzduhuri, decât cu oamenii aceştia, care îi întrecuseră deja şi pe demoni în răutate, imaginaţie şi iscusinţă!

Părintele continua să slujească. Eram nedumerit, însă mi-era teamă să mă bucur mai înainte de vreme. Poate că doza nu fusese mortală, deşi eu, cel puţin, nu mai auzisem ca cineva să ia cianură şi să reziste mai mult de-o secundă… Sau poate că, prin amestec, otrava îşi mai diminuase întrucâtva din efect.

Liturghia a luat sfârşit. Părintele a început să vorbească. Era liniştit. Chipul lui căpătase însă tot mai multă paloare: Paloare şi strălucire! Iar la sfârşit, chipul său alb, de o paloare aproape neomenească, va fi orbitor, insuportabil:

- Astăzi e ultima oară când mai suntem împreună. De-aceea vă voi ţine o predică puţin mai deosebită: cuvântul unui Părinte care se pregăteşte să plece!

Vă voi vorbi despre frumuseţea lui Dumnezeu: despre frumuseţea lui deznădăjduitoare. Adică despre acea frumuseţe de neatins, care te-aduce la deznădejde şi la exasperare… care te-nsufleţeşte şi te ucide.

Frumuseţea Dumnezeirii e deznădăjduitoare: oricât ai încerca să te-apropii de ea, spune Sfântul Grigorie de Nyssa, ea va rămâne în veci neajunsă de minte, iar lumina ei – neapropiată… De aceea, *înălţarea spirituală* înlăuntrul

Împărăţiei lui Dumnezeu, pe care noi o numim *epectază*, e nesfârşită… Înălţarea minţii şi inimii în Împărăţia frumuseţii lui Dumnezeu este nelimitată, ea nu va avea niciodată nici răgaz, nici oprire. De-aceea, în Rai nu există plictiseală.

Vă amintiţi cu toţii Legenda lui Faust: spiritul faustic aparţine magiei, nu misticii; Faust simbolizează mintea căutătoare de lumi, imperiul fantasmelor şi fanteziei. Diavolul, sau Mefisto, îl ispitise pe Faust cu toate deliciile vieţii pământeşti, cerându-i sufletul numai atunci când acesta, în culmea plăcerii, va striga: "Opreşte-te, clipă, oh, cât eşti de frumoasă!…"

Însă oferta mefistofelică a clipei aceleia este cumplit de înşelătoare: oricât de frumoasă ni s-ar părea viaţa la un moment dat, dacă ar persista acel moment, acea clipă de desfătare uluitoare şi preadorită, se va sfârşi în cele din urmă în plictiseală şi în amărăciune! Oricare clipă de bucurie, oricât de frumoasă ar fi iniţial, dacă durează prea mult, sfârşeşte în monotonie şi plictiseală de moarte. Iar fantezia trebuie să scornească alte iluzii şi alte fantasme ale deliciilor… şi-aceasta la nesfârşit, deoarece setea noastră e neodihnită.

Această sete de infinit a omului a fost sădită fiinţial în suflet de către Dumnezeu: fiindcă omul este chemat la o existenţă şi la o bucurie nemărginită! *Epectaza*, sau *starea de epectasis*, acea înălţare fără sfârşit a sufletului în starea paradiziacă, este opusul propunerii lui Mefisto: fiindcă oprirea oricărei clipe, oricât de frumoasă, ajunge la deznodământul monotoniei şi plictiselii… În Împărăţia lui Dumnezeu, sufletul nu încetează de-a creşte în adevăr şi iubire, iar setea lui de nemărginire creşte şi ea odată cu el: aceasta pentru că ceea ce a rămas necuprins este de nesfârşite ori mai mult decât ceea ce s-a cuprins! Apelor frumuseţii dumnezeieşti nu li se curmă niciodată nici curgerea, nici izvorul, iar mărimea firii dumnezeieşti întrece orice închipuire, precum şi toată puterea de cuprindere a sufletului… Şi toată puterea de tălmăcire a

cuvântului este înfrântă de Adevărul dumnezeiesc, şi se dovedeşte mai slabă ca adevărul: se dovedeşte cu totul neputincioasă în faţa splendorii şi fascinaţiei Lui.

Prima deznădejde a sufletului, aceea a neputinţei cuprinderii frumuseţii dumnezeieşti, este urmată de cea de-a doua deznădejde: aceea de-a nu o putea nicicând exprima. Cel care este rănit în adânc de dragoste, de frumuseţea dumnezeiască a Mirelui Celui ceresc, cunoaşte aievea că toată Poezia lumii este neputincioasă să I-o exprime; şi toată Pictura veacurilor este pătrunsă de neputinţa de a I-o înfăţişa…

A-I pătimi frumuseţea, înseamnă să nu te mai saturi să fii rănit de ea: înseamnă să simţi voluptatea durerii dorinţei celei mai nesăturate…

Dumnezeirea nemărginită se lasă cuprinsă în chip nesfârşit doar de mintea nemărginită… Dumnezeirea nemărginită sentipăreşte în mintea nemărginită şi teomorfă, atunci când aceasta din urmă se lasă pătrunsă de Ea. Aceasta este Pictura, sau Arta vedeniilor: Dumnezeirea nemărginită, Care este de nesfârşite ori nesfârşit deasupra minţii nemărginite, dăruieşte focului vedeniilor acesteia o consistenţă de chihlimbar…

Şi mulţi dintre voi aţi experiat în noaptea aceasta străfulgerările albe duhovniceşti ale Mărgăritarului, şi înţelegeţi ceea ce am avut de spus! Cuvintele Domnului ard. Cuvintele Domnului sunt mistuitoare. Insuflarea dumnezeiască a tuturor vedeniilor care au fost, sunt, şi vor fi, e sărutarea gurii Fiului!… Iar sărutările Lui sunt inspiraţii dumnezeieşti arzătoare: nemuritoarele dumnezeieşti străfulgerări ale Duhului dogmelor!

Nu puteam să plec fără să vă fi spus. Şi vă mai spun ceva: a Domnului Dumnezeu este viaţa şi moartea, binecuvântarea şi blestemul! Şi uneori ele merg împreună... A Mea este răzbunarea, zice Domnul. Şi acum, în acest ceas, mai înainte să plec, Dumnezeu o pune în mâinile mele! Apropiaţi-vă! Zeno, Părinte, vino în faţă! Şi tu, şi tu, şi tu!

Părintele îi indica pe rând descoperindu-i pe vinovaţi. Abia atunci am sesizat prezenţa lui Zeno. Venise probabil să se asigure de triumf. Acuma tremura din tot corpul. Dacă nu eram în sfânta biserică eu i-aş mai fi miluit una în bărbie.

Cei nominalizaţi n-au mai putut: au căzut la pământ ca nişte momâi.

- Aceasta e răzbunarea mea şi dorinţa mea dintre viaţă şi moarte: tu, Zeno, să ai inima aşa cum este a mea acum. Să ştii şi tu ce este iubirea măcar o singură zi. Apoi vei putea face orice doreşti. Şi voi, ceilalţi, să aveţi inimă de copil în toate zilele vieţii voastre, aşa cum era în prima voastră zi de călugărie! Aceasta e răzbunarea mea: să vă sfinţiţi! Ştiu că Dumnezeu nu mă refuză. Acum, în clipa aceasta îmi oferă orice. Şi eu vreau ca toţi cei de aici să vă mântuiţi. Nu ştiu eu cum va fi. Calea e-n Dumnezeu.

Sărutarea mistică a Cuvântului e dătătoare de viaţă şi moarte. Iar inima mea, rănită de frumuseţea dumnezeiască şi străfulgerată-n adânc de iubire, cunoaşte că Domnul e foc arzător şi iubire ce mistuie şi devastează: şi El continuă să mă fascineze nelimitat, în însăşi devastarea flăcărilor, mă bucură întru distrugere, alege să mă ucidă în înviere…

Bea-mă, Hristoase Dumnezeule!… Eu te-am sorbit până la capăt. Ia-mă-napoi! Soarbe-mă şi atrage-mă întru sorbire, în nesfârşirea frumuseţii Tale nepământeşti!

Sufletul Tău şi al meu – o singură flacără!…

Ca nardul este numele tău, Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, ca nardul este numele tău în inima mea!… Mir revărsat este numele tău, Preacurată, în prăpastia de foc a durerii…

În toate frumuseţile tale mă simt murind, Preacurată !…

Părintele a tăcut. Ultimele sale cuvinte le rostise în stând în genunchi, cu fruntea rezemată de masa Sfântului Altar. Predica se preschimbase şi se transfigurase ea însăşi în rugăciune. Fiecare cuvânt devenise o lacrimă.

Monahii îngenuncheaseră cu toţii, şi noi la fel. Părintelui îi arseseră măruntaiele atât frumuseţea Dumnezeirii cât şi cianura. Cei care puseseră la cale uciderea îşi schimbaseră atitudinea de-a lungul predicii: trecuseră de la infatuare şi suficienţă de sine la incertitudine, nelinişte şi sfială, iar acum, când înţeleseseră minunea care se petrecuse sub ochii lor, erau pătrunşi de căinţă. *Părintele îşi amânase intenţionat moartea*, atât timp cât a vrut! Doar atât cât îi mai trebuia pentru a-şi împlini destinele ultime! A mai rămas aici doar atât cât să ierte. Iar dac-a murit, a murit doar pentru că l-a atras, irezistibil, dorul spre cele de negrăit.

Nu ştiu cât timp am rămas în starea aceasta. Nimeni n-avea curajul să mai privească-n Altar.

17. Revolta crinilor

Nu ştiu cât am stat aşa, în genunchi, pătrunzând şi lăsându-mă pătruns de cuvintele cele din urmă ale Părintelui. Nu mai puteam fi atent la nimic, deşi sesizam că o seamă de monahi, care iniţial se răsculaseră împotriva Părintelui, acum se căiau în genunchi. Şi lacrimile rugăciunilor lor erau adevărate. Mi-am dat seama de tragedia lor: erau conştienţi că nu-i mai puteau cere iertare. Sau, ca să ajungă să-i ceară iertare Părintelui, trebuiau să aibă răbdare până la moarte, până ce vor muri şi ei: numai atunci vor mai avea şansa să-l întâlnească, să-l recâştige.

Am fost atins pe umăr: era Raffael. Mi-a făcut semn să-l urmez, şi l-am urmat în tăcere. Nimeni din cei aflaţi în biserică nu îndrăznea să facă nici cel mai mic zgomot.

Am ieşit. Părintele Raffael m-a condus la chilia Părintelui. Spunea că este deosebit de important şi de grav. Ce putea însă să fie mai grav decât moartea Părintelui?

Am intrat. Părintele Raffael mi-a arătat laptop-ul Părintelui: pe ecran am putut să citesc mesajele sale de dincolo de moarte. M-am înfiorat. Părintele Raffael a fost primul care a rupt tăcerea:

- Auzisem de astfel de cazuri, dar atunci nu le-am dat nici o importanţă. Se numeşte "transcomunicare": unele spirite posedă capacitatea de a face să funcţioneze diverse obiecte electronice prin simpla putere a gândului, şi a reprezentărilor mintale fantastice…

- Nu este genul Părintelui, dragă Raffael! am spus eu cu hotărâre. Acum ne-a vorbit el însuşi de moartea mistică a minţii, de renunţarea la gânduri şi la fantasme; toate aceste gânduri, imagini şi fantezii, nu fac decât să-mprăştie mintea, s-o facă să uite de structura ei teomorfă.

Am smuls laptop-ul din priză.

Laptop-ul continua să funcţioneze şi să afişeze pe ecran mesaje luminoase. Raffael mi-a spus:

- Să nu facem vreo prostie, Moran! Să cântărim toate posibilităţile. Uite, chiar la Biblioteca Academiei duhovniceşti am colecţionat, încă din anul 1984, numerele din "Buletinul Elveţian de Parapsihologie": toate acestea la insistenţele Părintelui Irinarh Corelli, care dorea să-l invite să conferenţieze pe-această temă chiar pe savantul Ioan Petru Culianu!

Am devenit atent.

Raffael n-a mai revenit însă la subiectul Culianu.

- Într-una din revistele Buletinului e pomenită existenţa unui bărbat din secolul al XVI-lea, din vremea lui Henric al VIII-lea, pe nume Thomas Harden, care şi-a făcut simţită prezenţa pe calculatorul lui Ken Webster, un profesor la Universitatea din Chester.

- Nu mi-a plăcut niciodată Chester-ul! l-am întrerupt eu.

- Acest Thomas Harden şi-a transmis mesajele într-o engleză arhaică perfectă, după cum a fost confirmat ulterior de către profesorii cei mai eminenţi, în frunte cu Peter Trinden. Spiritul numea oraşul său natal, Bristol, după numele lui străvechi: Brightstow, ceea ce reprezintă o dovadă în plus a autenticităţii acestei apariţii… Apoi, dovada existenţei lui Thomas Harden a fost descoperită în arhivele de la Oxford, unde acesta obţinuse în anul 1534 masteratul în Arte! Toate textele scrise de către spiritul lui Thomas Harden au fost verificate, şi s-au dovedit a fi perfect coerente şi adevărate.

M-am apropiat de laptop şi i-am scos acumulatorii. "De data asta ţi-am venit de hac !", am gândit.

Laptop-ul funcţiona imperturbabil: continua să ne transmită mesaje.

- Şi cum au reuşit până la urmă să-i spună "Adio" lui Thomas Harden? Cum a reuşit acel Webster să-l facă pe spirit să tacă? m-am enervat eu.

- Să nu faci asta. Fenomenul acela uluitor, de transcomunicare, a luat sfârşit numai atunci când profesorul Ken Webster, proprietarul computerului, i-a schimbat sistemul de operare. Însă să nu faci asta… să ne mai gândim.

- Poţi să fii liniştit, dragă, din partea mea poţi să-l asculţi cât vrei… Numai să ştii că ăsta nu este Părintele: nu este stilul lui! Şi tu ştii asta la fel de bine ca mine.

Până la urmă Părintele Raffael a cedat:

- Ai dreptate, Moran! E doar o simplă ispită. Mă mir şi eu c-am insistat atâta: probabil că m-a biruit spiritul ştiinţific şi cultural!

- În mânăstirea asta nimic nu va mai fi ca-nainte: nici Academia duhovnicească, nici Seminarul şi nici Frăţia Părinţilor neptici. Nimic, pricepi tu? Nimic. Ci toate vor fi transfigurate, vor fi strălucite de duhul Părintelui! Eu am această credinţă! Tu nu?

- Ba da. Şi eu cred la fel, fără nici o-ndoială.

La acest cuvânt, ecranul laptop-ului s-a stins. Şi nu avea să se mai aprindă spontan niciodată.

- Nu mai suntem copii, să putem fi înşelaţi de o jucărie! am spus eu cu uşurare. Duhul înşelăciunii acesteia va fi, cred eu, dezamăgit suficient timp ca să ne lase în pace!

- Dacă nu se stingea singur ce-ai fi făcut? a fost curios Raffael să afle.

- Fii sigur că nu aş fi avut chef, tocmai acum, să-i schimb sistemul se operare. Apoi, n-aş fi şters pentru nimic în lume datele adunate de către Bătrân! Ce, credeai că o să dau cu el de pământ? E totuşi o jucărie prea scumpă!

- Şi totuşi, ce-ai fi făcut, Moran Kavanagh ?

- Simplu: i-aş fi întors spatele! Avem de făcut lucruri mult mai importante decât să ne întreţinem în amabilităţi şi politeţuri cu demonii electronici.

Ne-am amintit subit de toate cele întâmplate mai înainte. Trebuia să ne sfătuim cu toţii ce să mai facem în continuare, dacă mai era ceva de făcut…

Fără să vrea, Părintele Raffael îmi distrăsese atenţia. Am alergat înapoi la biserică, să îi spun paraclisierului să aibă grijă: să nu lase pe nimeni să intre în Sfântul Altar. Să nu cumva să se şteargă urmele asasinării Părintelui…

*

Părintele Antim, cel care se ocupase mai înainte cu primirea oaspeţilor la arhondaric, dăduse dispoziţie ca nimeni să nu părăsească mânăstirea, cel puţin până la venirea Poliţiei. Se pare că, după moartea Părintelui Nicodim Miclescu, el avea în Mânăstire cea mai mare autoritate. Zeno dispăruse cu totul: parcă intrase-n pământ.

După o vreme, Damian ne-a anunţat că-l găsise: stătea în grota din munţi, în sihăstria Părintelui Irinarh, prăbuşit în genunchi şi plângându-şi păcatele. Eu unul n-o să cred niciodată în pocăinţa lui: sunt prea supărat! Ar face bine să nu-mi mai apară vreodată în cale.

Pe când discutam cu Părintele Damian am fost confruntaţi cu un lucru de necrezut: trupul Părintelui Nicodim dispăruse! Fusese furat! Părintele Paulin, căruia îi solicitasem să aibă grijă ca nimeni să nu intre-n biserică, venea în grabă ca să ne spună că trupul din Altar dispăruse!

- Şi toate cele trei intrări în biserică fuseseră închise, ne-a asigurat el. Chiar eu le-am încuiat! Am încuiat şi intrarea în proscomidiar, şi pe cea în diaconicon, iar intrarea generală a credincioşilor a rămas deschisă numai până ce au ieşit din biserică monahii şi credincioşii… Nimenea nu putea să mai rămână. Iar dacă ar fi rămas, ar fi fost încuiat înăuntru! Am avut oameni care au stat de gardă la toate uşile!

Perfect, m-am gândit, ce să spun: n-avea să mai fie nici o anchetă! Va fi atunci problema mea personală. Eram de neoprit: cel puţin până a doua zi…

Am verificat toate intrările: erau încuiate. Monahii care stăteau de pază, şi care erau oamenii noştri de încredere, ne-au spus că nimeni nu se apropiase măcar de uşi. Am descuiat intrarea principală şi am scotocit toate ungherele, toate locurile: în biserică nu era nimeni.

Şi Altarul era pustiu.

*

Spre seară am reînfiinţat "Consiliul de război": Părintele Raffael, Părintele Antim, cel care va fi Stareţul nostru, Părintele Paulin, Damian, Raoul el Djerid, David Manstein şi Nathan Schulze, Sânziana Elian, Manuel Asarkos, din Grecia, reprezentant al Mitropoliei Elene, şi noi, Irlandezii…

Părintele Paulin era cel mai agitat: era hotărât să lupte până la capăt:

- La nevoie, vom transforma Mânăstirea într-o fortăreaţă!

Părintele Antim a readus lucrurile la echilibru:

- Mânăstirea *este o fortăreaţă*! este o fortăreaţă naturală, având munţii drept ziduri de apărare. Ce-o să ne facem însă, dacă ne va lipsi cea mai importantă fortificaţie?

- Ce fel de fortificaţie? a vrut să afle Damian.

- Aceea a binecuvântării arhiereşti! a spus Părintele Antim. Ori tocmai Arhiereul e împotriva noastră: a fost şi va fi!

Atunci a luat cuvântul Sânziana:

- Am fost împreună cu Părintele Stareţ Melchisedec Irimescu şi cu Părintele Nicodim la Ambasada Republicii Elene: nu numai pentru viza de Athos a Părintelui Melchisedec, ci şi pentru a discuta cu oficialităţile Greciei condiţiile în care putem închina Mânăstirea de Tămâie Mânăstirii Prodromul din Muntele Athos, în aşa fel încât aceasta să fie sub ascultarea directă a Părinţilor Aghioriţi!

- Ar fi extraordinar! a exclamat Brian O'Conor.

- …Manuel Asarkos, reprezentantul Mitropoliei Ortodoxe a Atenei, care este aici de faţă, poate să vă confirme! a mai spus Sânziana.

Toată lumea s-a uitat la Manuel Asarkos. Ochii lui erau plini de lumină.

Sânziana a continuat:

- Apoi am fost cu Părintele Stareţ Melchisedec şi cu Părintele Nicodim la Patriarhia Română, pentru a face rost de aprobări. Lucrurile fuseseră avansate cu luni de zile înainte: aşa am înţeles de la Părintele Stareţ. Acum nu trebuia decât să culegem roadele acelor demersuri. Se pare însă că ne-am împotmolit. Nu ştiu, a mai fost vorba şi de statutul de "stavropighie" al Mânăstirii, n-am înţeles prea bine, adică să nu fi fost sub ascultarea nimănui, ci să aparţină direct Patriarhiei de Constantinopol!

- Şi toate aceste demersuri au fost finalizate cumva? A vrut să ştie Părintele Paulin. Există vreun document scris care să le confirme? Fiindcă altfel nu am făcut nimic.

- Asta nu mai ştiu, a răspuns Sânziana. Eu n-am putut intra înăuntru cu cei doi Părinţi niciunde.

- Doar Părintele Stareţ ne-ar putea confirma, sau Părintele Nicodim, şi niciunul din ei nu mai e de găsit, a spus resemnat Părintele Paulin.

Ne-am amintit brusc de situaţia dispariţiei Părintelui.

Îmi închipuisem iniţial că ucigaşii erau aceia care-i furaseră trupul, spre a zădărnici orice anchetă. Apoi, după ce mă mai obişnuisem cu gândul morţii Părintelui, şi reflectasem îndeajuns asupra dorinţelor marilor duhovnici şi stareţi duhovniceşti, eram gata să accept că trupul Părintelui fusese luat tocmai de ucenicii săi, la dorinţa smereniei acestuia, spre a-l înmormânta în ascuns. L-am întrebat pe Raffael dacă ştie ceva despre o atare iniţiativă: Era exclus! Părintele nu-şi exprimase nicicând o atare dorinţă. Avea alte griji…

Atunci a intervenit în discuţie Părintele Antim. Iniţial, am fost convins c-a înnebunit :

- Nu există nici o altă explicaţie, decât aceea că Părintele a fost răpit la cer cu tot cu trup!

A aşteptat apoi o vreme, până când cuvintele sale îşi vor fi făcut efectul: iar efectul fusese devastator, cu-atât mai mult cu cât, în miezul acestui spaţiu binecuvântat, gândul acesta al său era aproape credibil! Era în orice caz plauzibil. Dar eu unul, parcă tot nu puteam crede aşa ceva… Părintele Antim ne-a explicat cu răbdare:

- În Patericul egiptean se vorbeşte prima oară de răpirea la cer a sufletului şi trupului unui călugăr care fusese defăimat şi acuzat pe nedrept de furtul Sfintelor Vase ale bisericii mânăstirii. Acela suportase cu răbdare şi cu sfinţenie toate batjocurile, toate insultele şi bătăile, fără ca să crâcnească, până la moarte!… Şi atunci când a fost aproape să se săvârşească din viaţă, abia atunci s-a aflat că era nevinovat. Dar până să vină fraţii care-l nedreptăţiseră să-i ceară iertare, fratele deja a murit. Atunci, ne povesteşte Avva Daniil, egumenul a luat hotărârea să îi încuie trupul în Altar, pentru ca să nu cumva să-l deterioreze aceia care veniseră să i se închine şi să ia binecuvântare de la cel mort: deja îi miroseau aceluia sfintele moaşte a mireasmă dumnezeiască… Şi când a fost silit până la urmă să le deschidă fraţilor Altarul, trupul celui nedreptăţit nu mai era nicăieri: fratele înviase desăvârşit, mai înainte de învierea obştească din morţi, de la sfârşitul lumii. O luase pe urmele Mântuitorului şi Maicii Domnului. Apoi, tot înălţare la cer cu trupul, în moarte şi nemurire, a suferit şi Isihie Horevitul.

- Părinte, cunoaştem cu toţii aceasta, dar toate acestea s-au întâmplat în urmă cu şaisprezece veacuri! i-a atras atenţia Părintele Paulin cu respect.

- Atunci să ne amintim ce s-a întâmplat în România în veacul al nouăsprezecelea: Sfântul Ioan, care era unul din ucenicii

Sfântului Paisie Velicikovski, şi care s-a nevoit în codrii Voronei, lângă Schitul Pocrov, al Acoperământului Maicii Domnului, a murit după 1860. Bătrânul preot din satul Onega a fost chemat printr-o viziune dumnezeiască să meargă cu Sfintele Taine la Peştera Sihăstriei unde se nevoia Sfântul, pentru a-i da Împărtăşania cea de pe urmă. Sfântul Ioan i-a mulţumit preotului şi i-a făgăduit că se va ruga pentru el Sfintei Treimi. Şi după trei zile, când acel preot a revenit, nu i-a mai găsit decât cărţile şi mantia călugărească. Trupul său fusese răpit miraculos, şi nimeni nu l-a mai văzut de atunci…

- Am auzit şi eu de mărturisirea acelui preot: bătrânul îi mărturisise toate acestea, prin 1925 sau 1926, ieromonahului Casian Frunză, pe când avea 90 de ani. Şi eu am auzit-o chiar de la el, atunci când am fost la Sihăstria, în 1993… Vorbise Damian.

Eu continuam să fiu sceptic. Şi apoi, indiferent de Autorul, sau autorii răpirii Părintelui, un lucru era cert: dispariţia lui ne punea în dezavantaj şi în inferioritate evidentă faţă de toate forţele, văzute sau nevăzute, care ameninţau Mânăstirea… Nu mai aveam nici un punct de sprijin. Peste tot numai incertitudini. Unde era Părintele, ca să-mi răspundă direct gândurilor?

Se aşternuse tăcerea… Se aşternuse tăcerea şi noaptea.

Nicicând n-a fost tristeţea mai covârşitoare ca atunci. Fiecare privea în sinea lui, adâncit în gânduri.

- De unde atâta tristeţe? a întrebat dintr-o dată Melina. Am fost surprinşi cu toţii.

- Nu trebuie să vă impacientaţi asupra viitorului, atâta vreme cât rădăcinile viitorului se găsesc în trecut! a mai spus ea, complet fără sens.

Nu înţelegeam deloc ce voia să spună.

Nici ceilalţi. A continuat:

- Gândiţi-vă de unde-au pornit toate necazurile! Şi cât de greu am plătit toţi acel moment de indiferenţă şi de totală lipsă

de milostivire… O binemeritată corecţie… Vă-ntreb acuma pe toţi, şi vă rog să vă întrebaţi voi înşivă, fiecare: Oare am fost iertaţi? Şi eu vă spun vouă că da, am fost iertaţi cu toţii, însă preferăm să rămânem inconştienţi şi să ne complacem în griji, angoasă şi nefericire!

Atunci ne-a împărtăşit vedenia dumnezeiască pe care-a avut-o mai înainte: *viziunea câmpului de crini albi de dinlăuntrul Mânăstirii – semnul iertării dumnezeieşti*!

- Peste tot, pe pajişti, pe dealurile înconjurătoare, pe malurile râului, peste tot numai crini!

Şi nu era timpul crinilor.

Acum venise vremea să ne vorbească tuturor de transfigurarea darurilor şi harismelor fiecăruia. Mai întâi m-a luat în primire pe mine:

- Spune-mi acum, Moran Kavanagh, la ce-ai renunţat tu pentru a-l asculta pe Părintele? Care ţi-a fost sacrificul ?

- Am renunţat la hipersensibilitatea mea înnăscută, la harisma viziunii vieţii oamenilor cărora le ating obiectele personală, sau creaţiile. Am renunţat la zborul pe aripile intenţiei, în universurile spirituale astrale.

- Şi ce ai primit acum?

- Zborul pe aripile Dumnezeirii… înţelegerea dinlăuntru a tuturor inimilor… viziunea nemărginită a minţii.

- …şi mai eşti atunci trist?… m-a întrebat retoric, cu o blândeţe înduioşată. Nu vă amintiţi care a fost condiţia absolut necesară pentru ca să poţi primi o harismă dumnezeiască? Harul lui Dumnezeu îl primeşti doar dacă nu-l vrei: condiţia absolut necesară ca să fii în măsură să primeşti harul lui Dumnezeu este aceea să nu îl ceri! – să te consideri nevrednic de el. Sacrificiul pe care ni l-a cerut Părintele nu era decât un îndemn la smerenie şi modestie. Eu cred că Părintele nu putea să îi spună lui Moran, şi niciunuia dintre noi, de la început, care era scopul ascuns al Sacrificiului! Gândiţi-vă bine! de fapt, Sacrificiul n-a dus la pierderea harului sau harismelor,

chiar dacă am renunţat cu toţii la ele, din inimă, ci la consacrarea lor definitivă, la transfigurarea minţii sub har şi la sfinţirea harului şi a harismelor acestea înlăuntrul caracterului fiecăruia! Uitaţi-vă împrejur şi înţelegeţi: fiecăruia dintre noi, care am renunţat de bunăvoie la harul lui Dumnezeu, i s-a înmulţit harul! Paradoxal, dar aceasta e realitatea: trebuie să renunţi la darul lui Dumnezeu ca El să ţi-l înmulţească.

- Vrei să spui că trebuia să ne gândim la asta de la-nceput? am întrebat-o eu.

- În nici un caz: renunţarea trebuise să fie sinceră, nu prefăcută! – Altfel n-avea valoare de jertfă. Sacrificiul trebuise să fie făcut din inimă! – iar Părintele a avut grijă să ne menţină într-o stare de inocenţă, de sfântă inconştienţă, fără de care nimic nu ar fi fost cu putinţă!

Melina a făcut o pauză. Vorbise cu-nsufleţire. Eram cu toţii mişcaţi.

- Priviţi împrejur, şi vă veţi da seama: pictorii au devenit vizionari, iar vedeniile lor infinite; ceea ce au contemplat cu ochii spirituali ai unei minţi teomorfe, vor alcătui de-acum înainte subiectul nostalgiei întregii lor vieţi… conferenţiarii au primit harisma predicilor de aur, şi toate cuvintele lor vor fi ca de foc: vor încălzi inimile, le vor mistui cu harul ceresc, dar fără ca să le ardă sau să le distrugă. Aceasta deoarece atunci când au fost răpiţi la cer, cu mintea, au auzit cuvinte negrăite, pe care niciun om nu se cuvine să le grăiască: ei nu le vor putea rosti niciodată aici, pe pământ, aşa cum pictorii nu-şi vor putea picta vedeniile infinite; dar toate cuvintele lor, pe care le vor putea rosti, vor avea într-însele câte ceva din mireasma şi nostalgia acelor cuvinte nespuse… *Asistăm la începutul unei transmutaţii universale.*

Avea perfectă dreptate.

- Aşa este, Părinte Raffael? Veţi putea vreodată picta ceea ce am văzut împreună, cu toţii în noaptea trecută? Aşa este, Părinte Antim? Veţi putea vreodată să spuneţi ceea ce aţi simţit

atuncea cu noi? Cum să fi putut exprima, în cuvintele noastre omeneşti, cuvintele negrăite? Cuvintele lumii de sus? Iar tu, David, vei putea vreodată să te desprinzi din splendoarea şi fascinaţia Noului Israel, din armonia universală a Ierusalimului celui ceresc? Niciodată…

Iar eu, Moran Kavanagh, mărturisesc cu mâna pe inimă, că nu voi putea să mă desprind niciodată din fascinaţia şi din iubirea ei… Şi nici din amintirea acelor sfinte clipe, când iubirea şi geniul fuseseră universale…

Parcă ar fi renăscut idealul romantic…

Le vedeam tuturor feţele strălucitoare, şi m-am gândit că poate se produsese cu-adevărat acea transmutaţie alchimică, acea transfigurare universală a sufletelor, declanşată de transmutaţia lăuntrică a unui singur suflet. Şi oare nu spusese aceasta, cu câteva zile-nainte, Sânziana? Tocmai se întâmpla aievea ceea ce unii nici măcar nu-şi imaginaseră: O înălţare la starea de genialitate a unuia dintre tinerii veniţi aici îi va conduce la înălţare pe toţi! Şi toţi se vor instaura înlăuntrul genialităţii… Poate că asistam la minunea înălţării unei generaţii mesianice… O generaţie care nu va mai căuta să creeze capodopere, şi pe care n-o va mai interesa cultura de performanţă, ci care va căuta s-aducă mângâiere în inimi şi conştiinţe.

Transmutaţia alchimică a unui singur suflet era pe cale să antreneze transmutaţia şi transfigurarea tuturor! Iar legătura eterică, astrală, de neexplicat, care a produs această minunată atingere a tuturor minţilor, era sentimentul de compasiune: Mitleid!… Mesianismul tinerei generaţii devenise o realitate care trebuia să fie luată-n serios. Adevărul ei nu mai putea fi neglijat.

Iar flăcările acestei iubirii erau universale: aveau să incendieze întreaga lume! De-aceea veniseră aici, la Academia duhovnicească a Sfântului Grigorie Palama, tineri din toate lumile… din toate lumile pământeşti şi nepământeşti…

Să iubeşti, chiar fiind neiubit, este o bucurie mai mare decât orice! asta ne învăţase Părintele pe toţi: pe cei care îl iubeam, şi pe cei care nu-l iubeam… Şi ne-a învăţat acest adevăr dumnezeiesc cu propria lui viaţă.

Ne-am întors cu toţii la chilii, să dormim liniştiţi. Monahii s-au întors cu toţii la priveghiere. Eram liniştiţi, indiferent de ceea ce s-ar mai fi întâmplat mâine.

Mâine va fi ziua a opta de când mă aflu aici, am gândit… Apoi m-am cufundat în somnul fără de vis…

*

Încă un apus… şi încă un răsărit… Şi iarăşi se vor arăta zorile…

Flann este cel care m-a trezit, altfel, după atâtea oboseli şi necazuri, aş mai fi dormit mult şi bine… Mai bine zis, m-a trezit strigătul lui: fusese un strigăt de admiraţie! Strigase din dreptul ferestrei:

- Moran, vino repede ca să vezi!… vino repede!

Am sărit din pat, aşa buimac de somn cum eram, aşa buimac cum fusesem, în general, toată viaţa: pajiştea, dealurile şi munţii, malurile stâncoase şi pline de bolovani ale râului, şoseaua, toate, absolut toate erau acoperite de crini! Erau numai crini albi!…

Şi nu era timpul crinilor.

- Ce s-a-ntâmplat, Flann?

- Priveşte, Moran Kavanagh, e plin de tineri cu crini în mână!

Aşa era. Acum mi-am dat seama: era o mulţime de tineri şi tinere, în cămăşi albe, care ţineau crini în mână. Cred că erau sute de oameni. Apoi, de-a lungul şoselei, de-a lungul râului, am văzut mulţimi de oameni îmbrăcaţi în alb, care se revărsau către Sfânta Mânăstire a Lunii.

La-nceput am crezut că murisem. Era prea frumos ca să fie adevărat!

Totul era perfect adevărat. Totul se petrecea aievea.

L-am văzut pe Casandru venind în fugă. Era entuziasmat:

- Veniţi să vedeţi! O…o minune… o adevărată pronie dumnezeiască!…

- Ce-s-a-ntâmplat?… l-am întrebat într-un glas.

- Nu mai plecăm nicăieri! Mulţimea aceasta de îngeri a alungat toţi mercenarii Stăpâniei…

- De unde-au apărut toţi?… am întrebat eu. Şi vedeam că ei continuau să apară, tot mai mulţi şi mai mulţi… parcă nu se mai terminau, iar sentimentul acesta, era un sentiment de putere şi de încredere, aşa cum nu mai avusesem până atunci niciodată…

- Nucleul tare al acestei mulţimi s-a format în faţa sediului Episcopiei, ne-a lămurit Sânziana. Acolo fusese organizată de către oamenii Arhiereului o mare "reconciliere" naţională. Această "Mare reconciliere naţională", intens televizată, trebuia să îi comemoreze pe toţi martirii noştri căzuţi pentru libertate în ultimii ani. Oficialităţile au dorit să fie o declaraţie de "reconciliere" între călăi şi rudele victimelor acelora, iar "reconcilierea" aceasta trebuia "executată" de oamenii Bisericii, întotdeauna prompţi la comanda politică a vremii… Episcopul nostru a "declanşat" slujba arhierească în cinstea "reconcilierii", dar rudele îndurerate ale victimelor n-au fost lăsate să intre-n biserică: plângeau prea zgomotos şi îşi mai şi cereau cu disperare dreptatea!… Aşa că festivitatea a degenerat foarte repede…

Mulţimea s-a scindat: şi au fost două manifestaţii. Una a Arhiereului şi alta care s-a constituit spontan în jurul rudelor plânse şi neconsolate… Studenţii teologi, care până atunci s-au simţit folosiţi, au trecut imediat de partea victimelor. Mai mult: după ce au aflat, nu ştiu de unde, de plecarea definitivă pe Muntele Athos a Părintelui Stareţ Melchisedec, duhovnicul inimilor, s-au revoltat cu toţii, a mai spus Sânziana.

Nu ştiu de unde le-a venit ideea aceasta.

“Revolta crinilor” era protestul tăcut al studenţilor teologi, care au părăsit Universitatea şi Episcopia pentru a veni să lupte pentru idealurile unei vieţi de necontestat… Ni s-a spus că n-au adresat nimănui nici un cuvânt; stăteau doar aşa, în cămăşile lor albe, cu crinii în mână, şi toată lumea în faţa lor, fără să-şi dea seama prea bine de ce, cobora privirea-n pământ… Ştiu de o fază superbă, în care Preasfinţitul, văzând un tânăr ţinând în mână un crin alb, crezând că tânărul e timid şi nu îndrăzneşte să îi ofere crinul, l-a întrebat direct. Fiindcă era obişnuit cu darurile:

- Înţeleg că vrei să îmi dai mie crinul ?…

Să-i dea curaj. Iar tânărul i-a răspuns scurt, şi alte cuvinte nu s-au mai pronunţat, întreaga manifestaţie:

- Nu!…

Preasfinţitul a dispărut atunci în palatele sale arhiereşti “ca alungat de duhuri”. Aşa au spus oamenii, cu satisfacţie nedisimulată.

Aceasta este “Revolta crinilor”: studenţi purtând în mâini crinii Buneivestiri, ce vin în valuri la Mânăstirea noastră într-o manifestaţie de solidaritate cu Părintele Stareţ Melchisedec Irimescu. E vorba de revolta vocaţiilor împotriva imposturii: Crinul e semnul vocaţiei cereşti!… şi nimeni altul nu luptase atât pentru edificarea vocaţiilor ca Părintele Stareţ.

Am simţit-o pe Melina ghemuindu-mi-se în braţe. Era fericită:

- Înţelegi, Moran, sensul tuturor acestor destine? Şi calea acestor Aleşi?

- La care din ei te referi, Melina?

- La Marii Părinţi, care au făcut cu putinţă toate aceste lucruri: Părintele Nicodim, Părintele Melchisedec şi Părintele Stareţ. Mă gândeam la sensul ceresc al morţii sau al exilului lor.

Am privit-o cu nedumerire.

- Moartea Părintelui Nicodim are consecinţa de necontestat a convertirii tuturor celor de-aici la adevărata Teologie: la Mistica vedeniilor dumnezeieşti nemărginite. Plecarea Părintelui Stareţ, irevocabilă şi definitivă, ca o moarte, a avut consecinţa acestei veniri salvatoare a studenţilor şi a mulţimilor de credincioşi. Putem spune, pe bună dreptate, că el e aici, în mijlocul lor, în miezul "Revoltei crinilor"…

- Acum îmi dau seama că Părintele Stareţ avusese dreptate când îmi spusese că se va-ntoarce în altă formă, în chip nevăzut… Dar nu văd ce consecinţe palpabile ar fi avut moartea Părintelui Irinarh Corelli…

- Moartea lui este ceea ce ne-a adus pe noi, Irlandezii, aici, mi-a răspuns ea. Ceea ce nu este puţin lucru.

Eram convinşi cu toţii că de aici înainte, cei care vor intra sub Cupola nevăzută a Mânăstirii de Tămâie nu vor mai avea nici un gând spre păcat, nici o patimă, nimic necurat în minte şi inimă, ci toate gândurile lor vor fi frumoase şi pure: aşa cum erau la începuturi, la acea vârstă de aur a omenirii, descrisă de idealul Romanticilor, când iubirea şi geniul erau universale. Probabil că starea de graţie pe care-o trăiam cu toţii reprezenta, în spaţiul acesta privilegiat, sfârşitul istoriei şi începutul eternităţii. Însă eternitatea aceasta nu se manifesta aşa cum gândisem noi, în prejudecăţile noastre, prin minuni sau vindecări miraculoase, sau în vedenii şi vise profetice: ci se manifesta prin starea universală de compasiune şi dragoste, de răbdare şi mulţumire în suferinţă şi boală, în neputinţe şi în amărăciune… Aşa era, cum ne mărturisise Părintele: *cea mai mare mângâiere e suferinţa însăşi!*… Dar nu poţi să-nţelegi asta decât atunci când te vei odihni tu însuţi pe lemnul sfinţitei ei cruci…

Aici, de-acum înainte nu se vor mai petrece minuni: mângâierea inimilor îndurerate va fi cea mai mare minune, care le covârşeşte pe toate.

Încă un apus… şi încă un răsărit… Pentru noi, de acum începuse deja eternitatea.

Sibiu, 1998

Cuprins

1. Negurile Irlandei.....5
2. Porţile lumii de dincolo.....12
3. Frăţia albă.....19
4. Aleşii.....37
5. E miezul de noapte al veacului.....48
6. Mâini de catifea.....54
7. Discernământul sau darul deosebirii duhurilor.....59
8. Acedia.....71
9. Catacomba.....79
10. Rondul de noapte.....80
11. Consiliu de război.....95
12. Sacrificiul.....105
13. Despre tentativa de sinucidere a Părintelui Stareţ.....113
14. Vocaţia marilor însingurări.....122
15. Magia erotică şi teoria marelui manipulator.....131
16. Requiem.....146
17. Revolta crinilor.....167

Romanul „Cupola” reprezintă pentru mine deznodământul unui ideal de studenţie: acela al *Academiei duhovniceşti*. *Şcoala de la Păltiniş*, la care am participat activ, idealul culturii de performanţă pe care ni l-a insuflat Constantin Noica odinioară, s-a transformat fundamental în momentul în care m-am atins de Teologie.

Am crezut într-o *Şcoală a minţii, raţiunii şi spiritului*, mi-am dorit un loc pe pământul acesta în care să mă simt acasă. Acum nu mai cred. Despărţirea de Noica a precedat despărţirea de mine însumi. În timpul ce va veni or să învingă numai raţiunile inimii. Numai aşa va mai fi cu putinţă o înviere.

Academia duhovnicească de la Mânăstirea de Tămâie este fictivă, la fel ca mânăstirea însăşi, însă perfect plauzibilă. Şi chiar dacă ea nu a existat niciodată – decât în tâmplele noastre fierbinţi de studenţi teologi – sunt sigur că *va rămâne*. Şi chiar dacă ea nu va fi nicicând aşezată, cred că fiecare din noi are dreptul la propria sa Atlantidă.

Romanul descrie o transmutaţie universală a minţii şi inimii – aşa cum este de aşteptat să se întâmple-n curând. Timpurile sunt foarte aproape. Timpul este acum.

Mihai M. S. Maxim